

דער בריוו צו די רוימער

Romans

פּוילוס, א קנעכט פון יהושע/ישוע המשיח ,
HaMoshiachn Yeshua/Yehoshua fun knecht a Poylos
the Moshiach Yehoshua of slave a Paul

בארופן צו זיין א שליח, אפגעשיידט פאר דער בשורה
besoire der far opgesheidt Shliach a zain tsu barufen
News the for set apart Shliach a be to called

טובה פון ה', וועלכע ער האט פון פריער צוגעזאגט
tsugezogt frier fun hot er velche Hashem fun toive
promised before from had he which Hashem of Good

דורך זיינע נביאים אין די כתבי הקודש, וועגן
vegen Hakoidesh Kitvei di in neviim zaine durch
about the Holy Scriptures the in prophets his through

זיין זון, וואס איז געבוירן געווארן פון דער זרע דוד
Dovid zere der fun gevoren geboiren iz vos zun zain
David seed the of become born is who Son His

לויטן פלייש, אנטשיידן באוויזן אלס דער זון פון דער
der fun zun der als bavizen antscheiden fleish loitn
the of Son the as shown decisively flesh according to

אויבערשטער מיט מאכט, לויט דעם גייסט פון קדושה
kedushe fun Gaist dem loit macht mit Oibershter
holiness of Spirit the according to power with Most High

דורך דעם אויפשטיין פון די טויטע— יהושע/ישוע
Yeshua/Yehoshua toite di fun oifshtein dem durch
Yehoshua dead the from resurrection the through

המשיח אונדזער האר, דורך וועמען מיר האבן מקבל
mekabl hoben mir vemen durch Har undzer HaMoshiach
received have we whom through L-rd our the Messiah

געווען חסד און די שליחות צו דער געהארקזאמקייט פון
fun gehorchzamkeit der tsu shliches di un chesed geven
of obedience the to Shlichus the and grace was

דער אמונה צווישן אלע פעלקער דורך זיין נאמען,
nomen zain durch felker ale tsvishen emune der
Name His for the sake of peoples all among faith the

צווישן וועלכע אויך איר זענט בארופן פון יהושע/ישוע
Yeshua/Yehoshua fun barufen zent ir oich velche tsvishen
Yehoshua of called are you also whom among

המשיחן; צו אלע, וואס זענען אין רוים, געליבטע פון ה',
Hashem fun gelibte Roym in zenen vos ale tsu HaMoshiachn
Hashem of beloved Rome in are who all to the Moshiach

בארופן (צו זיין) הייליקע: חסד צו אייך און שלום פון
fun sholem un aich tsu chesed heilike zain tsu barufen
from peace and you to grace holy ones be to called

ה' אונדזער פאטער און פון דעם האר יהושע/ישוע
Yeshua/Yehoshua Har dem fun un foter undzer Hashem
Yehoshua L-rd the from and Father our Hashem

המשיח
HaMoshiachn
the Moshiach

1 From Sha'ul, an eved of Rebbe, Melech HaMoshiach Yehoshua, summoned to be a Shliach, set apart for the Besuras HaGeulah of Hashem, ²Which Hashem promised beforehand through His Neviim in the Kitvei HaKodesh. ³The Good News of Redemption of Hashem concerns the Zun fun Der Oybershter (*Ben HaElohim of Hashem*) born from the zera Dovid, as far as basar is concerned, ⁴But, as far as the Ruach Hakodesh is concerned, appointed to be Zun fun der Oybershter in power by means of Moshiach's Techiyah (*Resurrection*) from HaMesim. ⁵Through him and for the kavod of his Name, we have received unmerited Chen v'Chesed Hashem and the Shlichus for the tachlis (*purpose*) of bringing about the mishma'at of emunah among all Nations, ⁶Among whom you also are summoned to belong to Rebbe, Melech HaMoshiach Yehoshua; ⁷To all who are in Rome, ahuvei Hashem (*beloved ones of G-d*), summoned by Hashem's kri'ah (*calling*) to be kedoshim (*holy ones*) — unmerited Chen v'Chesed Hashem and Shalom Hashem from Elohim Avinu and Rebbe, Melech HaMoshiach Yehoshua Adoneinu.

קודם כל גיב איך אפ א שבח צו מיין ג-ט דורך
 durch G-t main tsu shvach a op ich gib kol koidem
 through G-d my to praise a up I give all before

יהושע/ישוע המשיחון פאר איך אלע, ווייל איבער אייער
 eier iber vail ale aich far HaMoshiachn Yeshua/Yehoshua
 your about since all you for the Moshiach Yehoshua

(דרך ה') אמונה ווערט גערעדט אין דער גאנצער וועלט.
 velt gantser der in geredt vert emune Hashem derech
 world whole the in spoken of is faith Hashem way of

ווארום ה', וועמען איך דין אין מיין גייסט אין דער
 der in gaist main in din ich vemen Hashem vorem
 the in spirit my in serve I whom Hashem for

בשורה טובה פון זיין זון, איז מיין עדות ווי איך דערמאן
 dermon ich vi eides main iz zun zain fun toive besoire
 remember I as witness my is Son His of Good News

איך אָן אויפהער אין מייען תפילות, בעטנדיק אלעמאל,
 alemol betendik tfiles maine in oifher on aich
 always asking prayers my in stopping without you

אז עס זאל מיר שוין געלינגען, אם ירצה ה', צו איך
 aich tsu Hashem yirtsah im gelingen shoin mir zol es az
 you to Hashem wills if succeed already me may it that

צו קומען. ⁸ ווארום מיין פארלאנג איז איך צו זען, כדי
 kedei zen tsu aich iz farlang main vorem kumen tsu
 so that see to you is desire my for come to

איך איבערצוגעבן עפעס א רוחניותדיקע מתנה צו אייער
 eier tsu matone ruchniesdike a epes ibertsugeben aich
 your to gift spiritual a something to give over you

שטארקונג; ⁹ דאס הייסט, איך זאל מיטגעטרייסט ווערן אין
 in veren mitgetreist zol ich heist dos shtarkung
 in to be comforted shall I means this strengthening

איך דורך דער געמיינזאמער (דרך ה') אמונה, אייערער
 eierer emune Hashem derech gemeinzamer der durch aich
 yours faith Hashem way of mutual the through you

און מייער. ¹⁰ און איך וויל נישט, ברידער, איר זאלט זיין
 zain zolt ir brider nisht vil ich un mainer un
 be shall you brothers not want I and mine and

אומוויסנד, אז אפטמאל האב איך שוין געוואלט קומען
 kumen gevolt shoin ich hob oftmol az umvisnd
 come wanted already I have often that uninformed

צו איך (און בין ביז איצט געשטערט געווארן), כדי איך
 ich kedei gevoren geshtert istz biz bin un aich tsu
 I so that become prevented now until am and you to

זאל האבן פירות אויך צווישן איך, ווי צווישן די איבריקע
 ibrike di tsvishen vi aich tsvishen oich peires hoben zol
 other the among as you among also fruit have shall

פעלקער. ¹¹ איך בין א בעל חוב צו גריכן און צו בארבראן,
 barbarn tsu un Greeks tsu choiv bal a bin ich felker
 barbarians to and Greeks to debt master of a am I nations

צו חכמים און צו נאראנים. ¹² אזוי זשע בין איך גרייט
 greit ich bin zhe azoi naronem tsu un chachomim tsu
 ready I am then so fools to and wise ones to

לויט מייען מעגלעכקייטן אנצוזאגן די בשורה טובה
 toive besoire di ontsuzogen meglechkeitn maine loit
 Good News the to proclaim opportunities my according to

⁸ First of all, modeh Ani (I thank) my G-d through Rebbe Melech HaMoshiach Yehoshua for all of you, because your emunah (faith), your bitachon, is being reported abroad b'chol haOlam (all over the world). ⁹ For der Oybershter is my eidus!

(G-d is my witness!), Whom I serve with my neshamah in the Besuras HaGeulah of the Zun fun der Oybershter of Hashem, how, when I daven, I constantly mention you in my tefillos,

¹⁰ Always making techinnah (supplication) and petitioning that I might somehow now at last efsher (perhaps) succeed im yirtzeh Hashem (if the L-rd wills) to make my way

to you. ¹¹ For I am longing to see you, that I may impart to you some mattanah ruchanit (spiritual gift) for the tachlis (purpose) of imparting chizzuk (strengthening, encouragement)

to you and be mechazek (be strengthened spiritually); ¹² Or rather, so that there may be mutual chizzuk (strengthening, encouragement) among you through each other's emunah (faith), both yours and mine.

¹³ Now I do not want you to lack da'as, Achim b'Moshiach of mine, of how I often made plans to come to you, though I have been prevented thus far, in order that I might have some p'ri for Hashem among you

as well, just as among the rest of the ethnic peoples. ¹⁴ I am meshubad (obligated) morally, under shiebud (obligation), to both cultured Greek-speakers and non-Greek-speaking barbarians, both the learned and the untutored. ¹⁵ Hence

אויך צו אייך אין רוים. ^{טו} ווארום איך שעם זיך נישט מיט
mit nisht zich shem ich vorem Roym in aich tsu oich
with not self ashamed I for Rome in you to also

דער (דרך ה') בשורה טובה פון דעם משיח, ווייל זי
zi vail Moshiach dem fun toive besoire Hashem derech der
it because Moshiach the of Good News Hashem way of the

איז ה'ס גבורה צו ישועה פאר יעדן איינעם מאמין,
maimen einem yedn far yeshue tsu gvure Hashems iz
believers one of the every for salvation to power Hashem's is

דעם ייד קודם כל און אויך דעם גריך. ^{טז} ווארום אין איר
ir in vorem Grich dem oich un kol koidem Yid dem
it in because Greek the also and all before Jew the

(דרך ה') איז גערעכטיקייט פון ה' אנטפלעקט
antplekt Hashem fun gerechtikeit iz Hashem derech
revealed Hashem of righteousness is Hashem way of

געווארן פון גלויבן צו גלויבן, ווי עס שטייט
shteit es vi gloiben tsu gloiben fun gevoren
stands it as faith to faith from become

געשריבן: דער צדיק וועט דורך זיין גלויבן לעבן.
leben gloiben zain durch vet tsadik der geshriben
live faith his through will tsaddik the written

(חבקוק ב, ד.)
d b Chabakuk
4 2 Habakuk

^{טז} ווארום ה'ס צארן אנטפלעקט זיך פון הימל אויף
oif himel fun zich antplekt tsorn Hashems vorem
upon heaven from itself reveals anger Hashem's because

יעדער רשעות און עולה פון מענטשן, וואס האלטן דעם
dem halten vos mentshn fun oyle un rishes yeder
the suppress who men of iniquity and wickedness every

אמת אין אומגערעכטיקייט; ^{יט} ווייל דאס וויסן פון ה'
Hashem fun visen dos vail umgerechtheit in emes
Hashem of knowledge the because unrighteousness in truth

איז באקאנט געמאכט צו זיי, ווארום ה' האט עס זיי
zei es hot Hashem vorem zei tsu gemacht bakant iz
to them it has Hashem because them to made known is

מגלה געווען. ^כ ווארום די אומזיכטבארע זאכן זיינען, זינט דער
der zint zaine zachn umzichtbare di vorem geven megale
the since His things invisible the because did reveal

וועלטבאשאפונג, ווערן זיכטבאר דורך באשאפענע זאכן,
zachn bashafene durch zichtbar veren veltbashafung
things created through clear become world's creation

(נעמלעד) זיין אייביקע קראפט און ג-טהייט, כדי זיי זאלן זיין
zain zolen zei kedei g-theit un kraft eibike zain nemlech
be shall they so that deity and power eternal His namely

אן א תירוץ: ^{כא} צוליב דעם, וואס קענענדיק ה'
Hashem kenendik vos dem tsulib terets a on
Hashem knowing that that on account of excuse an without

האבן זיי אים נישט פארהערלעכט אלס ה' אדער (אים)
im oder Hashem als farherlecht nisht im zei hoben
him or Hashem as glorified not him they have

געדאנקט, נאר האבן זיך צו נאר געמאכט מיט זייער דענקען
denken zeier mit gemacht nar tsu zich hoben nor gedankt
mind their with made fool to themselves have but thanked

my eagerness to preach the Besuras HaGeulah to you who are in Rome as well.

¹⁶ For I am not ashamed of the Besuras HaGeulah. It is the ko'ach (power) of Hashem for the Geulah deliverance Job 19:25; Isa 43:1 Ro 3:24 to all who have emunah, to the Yehudi (the Jew) above all, but also the Yevani (Greek).

¹⁷ For the Tzidkat Hashem, (the righteousness of Hashem) is having its hisgalus (revelation) in the Besuras HaGeulah by emunah (faith) from first to last, from Faith to Faith, as it is written, V'TZADDIK BE'EMUNATO YICHE'YEH (The righteous by his faith shall live).

¹⁸ For the Charon Af Hashem (the burning anger of G-d) is being revealed from Shomayim. It is being revealed against all without yirat Shomayim and Tzedek, all bnei Adam who wickedly repress HaEmes, ¹⁹ All anashim who, even though what is knowable about Hashem lies plainly before their eyes (for G-d has shown them!), they nevertheless cling to their resha and wickedly suppress HaEmes. ²⁰ For his invisible characteristics from the Bri'at HaOlam (the creation of the world) are perceived intellectually in the things which have been created; that is, both his eternal ko'ach and Elohut are discernable. So Bnei Adam have no terutz (excuse) and are inexcusably culpable (before an angry G-d), ²¹ Because, even though they in actual fact

און זייער זינלאז הארץ איז פארפינסטערט געווארן. ^{כב} מיינענדיק,
meinendik gevoren farfinstert iz harts zinloz zeier un
thinking become darkened is heart senseless their and

אז זיי זענען קלוגע, האבן זיי זיך באנארישט,
banarisht zich zei hoben kluge zenen ze az
become fools themselves they did wise are they that

^{כב} און פארביטן די הערלעכקייט פון דעם אומשטארלעכן ג-ט
G-t umshhtarblechn dem fun herlechkeit di farbiten un
G-d immortal the of glory the exchanged and

מיט דער ענלעכקייט פון דעם געשטאלט פון א שטערבלעכן
shterblechn a fun geshtalt dem fun enlechkeit der mit
mortal a of form the of likeness the with

מענטשן און פון פייגל און פון פיר פיסיקע און קריכנדיקע
krichendike un fisike fir fun un feigel fun un mentshn
creeping and footed four of and birds of and man

ברואים .
bruum
creatures

^{כב} דערפאר האט זיי ה' איבערגעגעבן אין די תאוות
taives di in ibergegeben Hashem zei hot derfar
lusts the in handed over Hashem them did therefore

פון זייערע הערצער, צו שמוציקייט, צו שענדן זייערע קערפערס
kerpers zeiere shenden tsu shmutsikeit tsu hertser zeiere fun
bodies their shame to filthiness to hearts their of

צווישן זיך אליין; ^{כב} וועלכע האבן פארביטן דעם (דרך
derech dem farbiten hoben velche alein zich tsvishen
way of the exchange did who alone self among

ה') אמת פון ג-ט מיט א שקר און פארערט און געדינט
gedint un farert un sheker a mit G-t fun emes Hashem
served and honored and lie a with G-d of truth Hashem

דאס באשאפענע אנשטאט דעם באשעפער, הקדוש ברוך
bruch hakodesh Bashefer dem onshtot bashafene dos
blessed the Holy One Creator the instead created the

הוא לעולם. ^{כו} צוליב דעם האט ה'
Hashem hot dem tsulib Omein l'olamim hu
Hashem has the things on account of Amen forever He

זיי איבערגעגעבן צו שענדלעכע תאוות; ווארום זייערע ווייבער
vaiber zeiere vorem taives shendleche tsu ibergegeben ze
women their because lusts shameful to given over them

האבן פארביטן דעם נאטירלעכן געברויך מיט אן אומנאטירלעכן;
umnatirlechn an mit gebroich natirlechn dem farbiten hoben
unnatural an with use natural the exchanged have

^{כו} און אזוי אויך די מענער, פארלאזנדיק דעם נאטירלעכן
natirlechn dem farlozendik mener di oich azoi un
natural the deserting men the also in this way and

געברויך פון דער פרוי, האבן זיך אין זייערע פארלאנגען
farlangen zeiere in zich hoben froi der fun gebroich
desiring their in themselves did woman the of use

דערהיצט איינער מיט דעם אנדערן, מענער מיט מענער טוענדיק
tuendik mener mit mener andern dem mit einer derhitst
doing men with men other the with one get heated up

געמיינהייטן, און האבן דערהאלטן אין זיך אליין דעם
dem alein zich in derhalten hoben un gemeinheiten
the alone themselves in receive did and debased things

knew G-d, they did not ascribe Him kavod (*glory*) as G-d or give hodayah (*thanksgiving*) to Him, but became filled with hevel (*futility, vanity, emptiness, worthlessness*) in their thinking, and their senseless levavot were darkened. ²² Claiming to be chachamim (*wise ones*), they became kesilim (*fools*), ²³ And traded in the kavod (*glory*) of the incorruptible G-d for the mere likeness of the demut (*image, icon*) of corruptible man, birds, beasts, and reptiles.

²⁴ Therefore, G-d (*in wrath*) delivered them over in the ta'avot of their levavot to tum'a (*uncleanness*) to the dishonoring and perverting of their bodies among themselves: ²⁵ They traded in HaEmes Hashem (*the Truth of G-d*) for sheker, for a lie, and worshiped and served HaBri'ah (*the Creature, the Creation*) rather than HaBo're (*the Beshefer*), hamvorach l'olamim. Omein (*who is blessed forever. Amen*). ²⁶ For this reason, Hashem (*in wrath*) delivered them over to paskudneh (*contemptible*) sexual desires. For their females traded off natural sexual intercourse for unnatural. ²⁷ Likewise also the males abandoned natural sexual intercourse with the female counterpart and were inflamed with craving for one another, males with males committing what is indecent and receiving back (*in exchange*) in themselves the appropriate gemul (*retribution*) for their toyus (*error*). ²⁸ And as far as G-d's worthiness to

געהעריקן שר פון זייער פארפירטקייט. ^כ און אזויווי זיי
 zeï azoivi un farfirtkeit zeier fun sachar geheriken
 they since and misleadings their from reward appropriate
 האבן נישט געוואלט האבן ה' אין זייער וויסן, האט
 hot visen zeier in Hashem hoben gevolt nisht hoben
 did knowledge their in Hashem to have wanted not have
 ה' זיי איבערגעגעבן צו א פארדארבענעם פארשטאנד, צו
 tsu farshand fardorbenem a tsu ibergegeben zeï Hashem
 to understanding corrupt a to handed over them Hashem
 טאן דאס, וואס מען טוט נישט; ^{כט} זיי זענען אנגעפילט געווארן
 gevoren ongefilt zenen zeï nisht tut men vos dos ton
 become filled are they not does one which that do
 מיט יעדער רישעות, שלעכטסקייט, זנות, גלוסטשאפיק
 glustshafik zoines schlechtskeit rishes yeder mit
 lascivious fornication evil doing nastiness every with
 תאוות גייציקייט, ביזויליקייט, פול מיט קינאה, מערדעריי, קריג,
 krig merderai kinah mit ful beizvilikeit gaitsikeit taives
 strife murder envy with full malice greed lusts
 אפנארעריי, כיטרעקייט, רכילות, ^ל לשון הרע, פיינד פון ה',
 Hashem fun faind horo loshen rechiles chitrekeit opnarerei
 Hashem of haters evil language slander craftiness deceit
 עזות פנימער, פאריסן, בארימער, אויסגעפינעריש פון
 fun oisgefinerish barimer farrisen penemer azes
 of inventive braggert arrogant faces impertinent
 שלעכטס, אומגעהארזאמע צו עלטערן, ^{לא} אומפארשטאנדיקע,
 umfarstandike elteren tsu umgehorchzame schlechts
 without understanding parents to disobedient evil
 בונד-ברעכער, און נאטירלעכע געפילן, אומרחמנותדיקע;
 umrachmonesdike gefiln natirleche on bund-brecher
 unmerciful feelings natural without covenant-breakers
^{לב} וועלכע, הגם וויסנדיק פון ה'ס משפט, אז די, וואס
 vos di az mishpot Hashems fun visendik hagam velche
 who the that judgment Hashem's of knowing although who
 טאן די דאזיקע זאכן, זענען חייב מיתה, האבן זיי נישט נאר
 nor nisht zeï hoben mise chayev zenen zachn dozike di ton
 only not they have death liable are things these the do
 די דאזיקע זאכן געטאן, נאר זענען נאך צופרידן מיט די, וואס
 vos di mit tsufriden noch zenen nor geton zachn dozike di
 who those with applaud even are but done things these the
 טאן זיי .
 zeï ton
 them do

ב דערפאר ביסטו, אָ מענטש, ווער דו זאלסט נישט זיין, וואס
 vos zain nisht zolst du ver mentsh o bistu derfar
 who be not you shall you who man o you are therefore
 משפטסט, און א תירוץ; ווארום מיט וואס דו משפטסט דעם
 dem mishpetst du vos mit vorem terets a on mishpetst
 the judge you what with for excuse an without judges
 אנדערן, פארמשפטסטו דיך אליין, ווייל דו, וועלכער משפטסט,
 mishpetst velcher du vail alein dich farmishpetstu andern
 judge which you because yourself you condemn other
 טוסט די דאזיקע זאכן; ^כ און מיר ווייסן אז ה'ס משפט
 mishpot Hashems az veisen mir un zachn dozike di tust
 judgment Hashem's that know we and things these the you do

be recognized by them was concerned, vi-bahlt (*since*) they marked G-d down as failing the test, therefore G-d (*in wrath*) delivered them over to a failure of a brain, one that has a mind bent on doing what is perversely unworthy²⁹ — filled with all resha, wickedness, chamdanut (*greediness*), and what is damagingly evil — full of kin'a (*jealousy*), retzach (*murder*), rivalry, mirmah (*deceit*), merivah (*strife*), remiyah (*guile, deceit*), all kinds of lashon hora, malicious, ³⁰ Backbiters, slanderers, haters of G-d, insolent, arrogant, braggarts, contrivers of evil, disobedient to horim. ³¹ Without seichel, without ne'emanut (*faithfulness*), without ahavah (*love*), without rachamanut. ³² Although they have known full well the just requirements of Hashem, that is, that those who practice such things are Bnei mavet, they not only do the very same, but even give their perverted bracha (*blessing*) on those who practice such. For this reason, you are without terutz (*excuse*) for yourself (*before an angry G-d*), you, sir, each one of you who passes judgment.

2 For in that you pass judgment on the other, you condemn yourself; for you practice the very things on which you pass judgment. ² And we have da'as that the judgment of Hashem HaShofet against those who practice such things is in accordance with HaEmes Hashem. ³ You,

איז לויט דעם אמת אויף די, וואס טאן די דאזיקע זאכן. ¹ צי
 tsi zachn dozike di ton vos di oif emes dem loit iz
 do things these the do who the on truth the according to is
 מיינסטו דען, אָ מענטש, וואס משפטסט די, וואס טאן די דאזיקע
 dozike di ton vos di mishpetst vos mentsh o den meinstu
 these the do who the judges who man o then you think
 זאכן און טוסט זיי אליין, אז דו וועסט אויסמיידן ה'ס
 Hashems oismaiden vest du az alein zei tust un zachn
 Hashem's evade will you that yourself them you do and things
 משפט ? אדער ביסטו מבוזה די עשירות פון זיין גוטסקייט,
 gutskeit zain fun ashires di mevaze bistu oder mishpot
 goodness His of riches the degrading are you or judgment
 געדולד און צוריקגעהאלטנקייט, נישט וויסנדיק, אז די גוטסקייט
 gutskeit di az visendik nisht tsurikgehaltnekeit un geduld
 goodness the that knowing not forbearance and patience
 פון ה' זאל דרך פירן צום תשובה טאן? ² דו אבער,
 ober du ton tshuve tsum firen dich zol Hashem fun
 however you do repentance to the lead you should Hashem of
 לויט דיין הארטקייט און דיין נישט תשובהדיקן הארץ, זאמלט
 zamlst harts tshuedikn nisht dain un hartkeit dain loit
 store up heart repentant not your and hardness your according to
 דיר איין צארן אינם טאג פון צארן און אנטפלעקונג פון ה'ס
 Hashems fun antplekung un tsorn fun tog inem tsorn ein dir
 Hashem's of revelation and wrath of day in the wrath one you
 גערעכטן משפט, ¹ וואס וועט יעדן פארגעלטן לויט זיינע
 zaine loit fargeltn yedn vet vos mishpot gerechtn
 his according to repay each one will who judgment rightful
 מעשים: (משלי כד, ב.) ² צו די, וואס זוכן מיט סבלנות דורך
 durch savlones mit zuchen vos di tsu b chd Mishle maisim
 through patience with seek who the to 2 24 Proverbs works
 מעשים טובים—הערלעכקייט, כבוד און אומשטערבלעכקייט, אייביק
 eibik aumshterblechkeit un koved herlechkeit tovim maisim
 eternal immortality and honor glory good deeds
 לעבן; ³ אבער צו די ווידערשפעניקע און וואס זענען אומגעהארכזאם
 umgehorchzam zenen vos un vidersshpenike di tsu ober leben
 disobedient are who and rebellious the to but life
 צום אמת נאר זענען געהארכזאם צו רשעות — צארן און
 un tsorn rishes tsu gehorchzam zenen nor emes tsum
 and wrath wickedness to obedient are but truth to the
 גרימצארן; ⁴ ליידן און אנגסט אויף יעדן מענטשלעכן נפש, וואס
 vos nefesh mentshlechn yedn oif angst un laiden grimtsoren
 who soul human every upon anguish and suffering fury
 טוט שלעכטס, קודם כל דעם ייד און אויך דעם גריד. ⁵ אבער
 ober Grich dem oich un Yid dem kol koidem shlechts tut
 but Greek the also and Jewish person the all before evil does
 הערלעכקייט און כבוד און שלום צו יעדן, וואס טוט גוטס, קודם
 koidem guts tut vos yedn tsu sholem un koved un herlechkeit
 before good does who everyone to peace and honor and glory
 כל דעם ייד און אויך דעם גריד; ⁶ ווארום ה' איז נישט קיין
 kein nisht iz Hashem vorem Grich dem oich un Yid dem kol
 any not does Hashem because Greek the also and Jew the all
 נושא פנים. (דברים י, זי.) ⁷ ווארום אלע, וואס האבן
 hoben vos ale vorem iz i Devarim ponem noisa
 have who all because 17 10 Deuteronomy faces partiality of

sir, you who pass judgment on those who practice such things and yet do the same yourself, do you suppose then that you will escape the Mishpat Hashem? ⁴ Or do you think lightly of the wealth of his nedivut (*generosity*) and of his chesed and of his being ERECH APAYIM (*slow of anger, forbearing*) and of his savlanut (*patience*), disregarding the fact that the Chesed Hashem (*the kindness of G-d*) is to lead you to teshuva? ⁵ As a result of your KESHI (*stubbornness, hardness*) and your levavot without teshuva, you are storing up for yourself Charon Af Hashem (*the burning anger of G-d*) in the Yom Af (*the Day of Wrath*), when will be revealed the Mishpat HaTzedek of Hashem, ⁶ Who will render L'ISH K'MA'A'SEI HU (*to each according to his works*). ⁷ To those who, by savlanut (*patience*), persevere in doing hatov (*the good*), seek for kavod (*glory*) and honor and incorruptibility, He will give Chayyei Olam (*Eternal Life*). ⁸ But to those who are self-seeking and who have no mishma'at (*obedience*) to HaEmes Hashem, but instead have mishma'at to resha, there will be Charon Af Hashem and fury. ⁹ There will be affliction and distress on every living neshamah who brings about what is rah (*evil*), Yehudi above all and Yevani (*Greek*) as well. ¹⁰ But tiferet and kavod and shalom to everyone who brings about what is tov (*good*), Yehudi above all and Yevani as well. ¹¹ For ki ein masso panim im Hashem (*there is no*

געזינדיקט אָן א תורה, וועלן אויך אָן א תורה פארלוירן ווערן ;
 veren farloiren toire a on oich velen toire a on gezindikt
 become lost Torah a without also will Torah a without sinned

און אלע, וואס האבן געזינדיקט אונטער דער תורה, וועלן געמשפט
 gemishpet velen toire der unter gezindikt hoben vos ale un
 judged will Torah the under sinned have who all and
 ווערן דורך דער תורה; ¹² ווייל נישט די, וואס הערן די תורה,
 toire di heren vos di nisht veil toire der durch veren
 Torah the hear who the not because Torah the by to be

זענען גערעכט ביי ה', נאר די, וואס טאן (וואס) די תורה
 toire di vos ton vos di nor Hashem bai gerecht zenen
 Torah the what do who those but Hashem with right are
 (זאגט), וועלן גערעכטפערטיקט ווערן; ¹³ ווארום ווען די אומות
 umes di ven vorem veren gerechtfertikt velen zogt
 nations the when because become justify will says

העולם, נישט האבנדיק די תורה, טאן פון זייער טבע לויט
 loit teve zeier fun ton toire di hobendik nisht hooilem
 according to nature their by do Torah the having not of the world
 (וי) די תורה (שרייבט פאר), זיי, הגם נישט האבנדיק קיין
 kein hobendik nisht hagam zei far shraibt toire di vi
 any having not though they about writes Torah the how

תורה, זענען א תורה פאר זיך אליין. ¹⁴ זיי ווייזן, אז
 az vaizen zei alein zich far toire a zenen toire
 that to show they alone themselves for law a are Torah
 דאס טאן (וואס שטייט אין) דער תורה איז געשריבן אויף זייערע
 zeiere oif geshriben iz toire der in shteit vos ton dos
 their on written is Torah the in stands what do the

הערצער, ווען זייער געוויסן זאגט עדות און זייערע געדאנקען
 gedanken zeiere un eides zogt gevisen zeier ven hertser
 thoughts their and witness said conscience their when hearts
 אדער באשולדיקן זיך אדער רעכטפערטיקן זיך קעגנזייטיק;
 kegenzaitik zich rechtfertikt oder zich bashuldiken oder
 mutually self justifying or themselves accusing either

¹⁵ אינס טאג ווען ה' וועט משפטן די פארבראגענע זאכן
 zachn farborgene di mishpeten vet Hashem ven tog inem
 things secret the judge will Hashem when Day in the
 פון מענטשן, לויט מיין בשורה טובה דורך דעם משיח
 Moshiach dem durch toive besoire main loit mentshn fun
 Moshiach the through Good News my according to men of

הושע/ישוע .
 Yeshua/Yehoshua
 Yehoshua

¹⁶ אבער אויב דו רופסט דיך ייד און שטיצסט דיך אויף
 oif dich shtitstst un Yid dich rufst du oib ober
 on yourself rely and a Jew yourself call you if but
 דער תורה און בארימסט דיך מיט ה', ¹⁷ און קענסט זיין רצון און,
 un rotsn zain kenst un Hashem mit dich barimst un toire der
 and will His know and Hashem with you boast and Torah the

ווייסט אונטערצושיידן צווישן גוטס און שלעכטס, זייענדיק געלערנט אין
 in gelernt zaiendik shlechts un guts tsvishen untertsusheiden veist
 in learned being evil and good between to differentiate know
 דער תורה, ¹⁸ און ביסט איבערצייגט, אז דו אליין ביסט א פירער פון
 fun firer a bist alein du az ibertsagt bist un toire der
 of guide a are alone you that convinced are and Torah the

partiality with Hashem). ¹² For as many as have committed averos and sinned lacking the Torah shall also perish lacking the Torah; and as many as have committed averos (sin) under the Torah shall be condemned under the Torah. ¹³ For it is not the Shomei HaTorah (hearers of the Law of Moshe Rabbeinu) who are the tzaddikim who are accounted to be YITZDAK IM HASHEM (justified with G-d). It is the Shomrei HaTorah (the keepers of the Torah) who will be counted to be YITZDAK IM HASHEM. ¹⁴ For when non-Jews who have not a Torah, may do by nature what the Torah requires, they not having a Torah are a gezetz (law) for themselves, ¹⁵ In that they demonstrate the Torah at work, the Torah written in their levavot, their matzpun (conscience) also bearing witness, while their thoughts bring accusation or even make defense among themselves, ¹⁶ In the Yom when, according to my Besuras HaGeulah, Hashem, through Rebbe, Melech HaMoshiach Yehoshua, is to judge the secrets of kol Bnei Adam (all men).

¹⁷ But if you are called by the name Yehudi (Jew) and rely on the Torah and boast in Hashem, ¹⁸ And have da'as of His will and approve the things that matter, being instructed from the Torah, ¹⁹ And being confident that you are a moreh derech (guide) of the

בלינדע — א ליכט פאר די, וואס זענען אין דער פינסטער, ^כ א דערציער
dertsier a finster der in zenen vos di far licht a blinde
 educator an darkness the in are who the for light a the blind

פאר די אומזיניקע, א דרדקי-מלמד, האבנדיק די פארם פון
fun forem di hobendik dardeke-melamed a umzinike di far
 of form the having teacher of young children a senseless the for

וויסן און פון אמת אין דער תורה; ^{כב} דעריבער דו, וואס לערנסט
lernst vos du deriber toire der in emes fun un visen
 teach who you therefore Torah the in truth of and knowledge

אן אנדערן, פארוואס לערנסטו נישט דיך אליין? דו דרשנסט, מען
men darshenst du alein dich nisht lernstu farvos andern an
 one preach you yourself you not teach why other an

זאל נישט גנבענען, און אליין גנבעסטו! ^{כב} דו, וואס זאגסט, מען
men zogstu vos du ganvestu alein un ganvenen nisht zol
 one say who you steal you yourself and steal not may

זאל נישט מזנה זיין, ביסטו מזנה! דו פאראומוירדיקסט די
di farumvirdikst du mezane bistu zain mezane nisht zol
 the desecrate you adultery you are be adultery not may

געצן, בארויבסטו דעם געצן טעמפל? ^{כב} דו, וואס בארימסט דיך
dich barimst vos du tempel getsn dem baroibstu getsn
 yourself boast who you temple idols the rob idols

מיט דער תורה, שענדסט דו ה' דורך עובר זיין די תורה!
toire di zain oyyer durch Hashem du shendst toire der mit
 Torah the be break by Hashem you dishonor Torah the about

^{כב} ווארום ה'ס נאמען ווערט דורך אייך געלעסטערט צווישן די
di tsvishen gelestert aich durch vert nomen Hashems vorem
 the among blasphemed you by is Name Hashem's because

פעלקער, אזוי ווי עס שטייט געשריבן. (ישעיהו נב, ה.)
h nb Yeshayah geshriben shteit es vi azoi felker
 5 52 Yeshayah written stands it as just nations

^{כב} ווארום דאס געמלט זיין האט טאקע א ווערט, אויב דו
du oib vert a take hot zain gemalt dos vorem
 you if worth a real has do circumcise the because

טוסט וואס די תורה זאגט; אבער אויב דו ביסט עובר די
di oyyer bist du oib ober zogt toire di vos tust
 the violating are you if but says Torah the what do

תורה איז דיין מילה געווארן אן ערלה. ^{כב} דעריבער,
deriber orlah an gevoren milah dain iz toire
 therefore uncircumcision an become circumcision your is Torah

ווען דער נישט געמלטער וועט אפהיטן די משפטים פון דער
der fun mishpotim di ophiten vet gemalter nisht der ven
 the of laws the observe will circumcised not the when

תורה, צי וועט אים דען נישט זיין ערלה פאררעכנט ווערן
veren farrechnt orlah zain nisht den im vet tsi toire
 to be reckoned uncircumcision his not then him will Torah

צו מילה? ^{כב} און וועט דער מן-הטבע נישט געמלטער,
gemalter nisht min-hateve der vet un milah tsu
 circumcised not by nature the will and circumcision for

וואס איז מוקיים די תורה, דיך נישט משפטן, וואס האסט
host vos mishpeten nisht dich toire di mekaiem iz vos
 has who condemn not you Torah the fulfill does who

דאס אות און די מילה און ביסט עובר די תורה?
toire di oyyer bist un milah di un os dos
 Torah the transgress does and circumcision the and letter the

ivrim (*blind ones*), an ohr for those in choshech, ²⁰ A rabbinic moreh (*teacher*) of the foolish, a melammed (*instructor*) of the young, having the embodiment of da'as (*knowledge*) and Emes in the Torah... ²¹ You, then, who teach another, do you not teach yourself? You who preach LO TIGNOV (*Do not steal!*), do you steal? ²² You who say, LO TINAF (*Do not commit adultery!*), do you commit adultery? You who abhor elilim (*idols*), do you rob pagan temples? ²³ You who boast in Torah, through deviating from the Torah, you commit Chillul Hashem. ²⁴ As it is written, Among the Goyim KOL HAYOM HASHEM HAELOHIM MINNO'ATZ (*All the day long the Name of G-d is being blasphemed*) because of you.

²⁵ For the milah (*circumcision*) is an asset if you stand in mishma'at (*obedience*) to the Torah. But if you are mefir (*violator*) of the Torah, your milah (*circumcision*) has become "orlah" (*uncircumcision*). ²⁶ If then the ben Adam without milah who is shomer fulfilling the just requirements of the Torah, will not his orlah (*uncircumcision*) be counted as "milah"? ²⁷ And the naturally uncircumcised ben Adam who has mishma'at (*obedience*) to the Torah will arise as a judgment on you. You! The very one who through chumra (*stringency, strict adherence to the letter of the law*) and circumcision are the transgressor of Torah! ²⁸ For

כח ווייל נישט דער איז א ייד, וואס איז (א ייד) אויסערלעך,
oiserlech Yid a iz vos Yid a iz der nisht veil
outwardly Jew a is who Jew a is that not because

מילה איז אויך נישט דאס, וואס איז בלויז אויסערלעך אינם
inem oiserlech bloiz iz vos dos nisht oich iz milah
in the outwardly only is which that not also is circumcision

גוף; כט נאר א ייד איז דער, וואס איז אינערלעך אזעלכער, און
un azelcher inerlech iz vos der iz Yid a nor guf
and such inwardly is who the one is Jew a but body

מילה איז אינם הארצן לויטן גייסט, נישט לויט
loit nisht Gaist loitn hartsn inem iz milah
according to not Spirit according to heart in the is circumcision

דעם אות, וועמעס לויב איז נישט פון מענטשן, נאר פון
fun nor mentshn fun nisht iz loib vemes os dem
from but men from not is praise whose letter the

ה' .
Hashem
Hashem

דעריבער, וואס פאר א מעלה האט דער ייד, אדער וואס איז דער
der iz vos oder Yid der hot maile a far vos deriber
the is what or Jew the has advantage a for what therefore

נוצן פון דער מילה? א סך אויף יעדן פאל— קודם
koidem fal yedn oif sach a milah der fun nutsn
before case every in many a circumcision the of benefit

כל טאקע ווייל צו זיי (די יידן) איז אנפארטרויט געווארן דאס
dos gevoren onfartroit iz Yidn di zei tsu veil take kol
that become entrusted is Jews the them to because actually all

וואס ה' האט גערעדט. און אויב א טייל האבן נישט געגלויבט,
gegloibt nisht hoben teil a oib un geredt hot Hashem vos
believe not did part a if and spoken has Hashem which

וואס מאכט עס דען אויס? צי מאכט דען זייער אומגלויבן צונישט די
di tsunisht umgloiben zeir den macht tsi ois den es macht vos
the negate unbelief their then makes out then it make what

געטריישאפט פון ה' ? ד חס ושלום! זאל זיך ה'
Hashem zich zol vesholem chas Hashem fun getraishaft
Hashem Himself let and peace mercy Hashem of faithfulness

ארויסווייזן אלס ווארהאפטק און יעדער מענטש א ליגנער, ווי עס שטייט
shteit es vi ligner a mentsh yeder un vorhaftik als aroisvaizen
stands it as liar a man every and truthful as turn out

געשריבן: כדי דו זאלסט זיין גערעכט אין דייןע רייד און זיגן
zign un reid daine in gerecht zain zolst du kedei geshriben
prevail and words your in right be you shall you so that written

ווען דו ווערסט געמשפט. (תהלים נא, ה.) אױב אבער אונדזער
undzer ober oib h na Tehilim gemishpet verst du ven
our however if 5 51 Psalms judged will be you when

רשעות ווייזט אויף די צדקות פון ה', וואס וועלן מיר
mir velen vos Hashem fun tsedokes di oif vaizt rishes
we shall what Hashem of righteousness the off shows wickedness

זאגן? אז ה' איז אומגערעכט, ברענגענדיק צארן? איך רעד ווי
vi red ich tsorn brengendik umgerecht iz Hashem az zogen
as speak I wrath bringing wrong is Hashem that say

א מענטש. 1 חס ושלום! ווייל אויב אזוי, ווי וואלט ה'
Hashem volt vi azoi oib veil vesholem chas mentsh a
Hashem would how so if because and peace mercy man a

the true Yehudi (*Jew*) is not the one [humanly] perceived as such, nor true milah that which is performed visibly in the flesh; ²⁹The true Yehudi is so in [Hashem's] hidden way, and true milah is of the lev, in the [*hitkhadshut (renewal) of the*] Ruach Hakodesh, not in [chumra (*stringency, boasting of zokkeh in machmir meritorious strict*)] letter. He has y'hodeh (*praise*) that comes not from Bnei Adam but from Hashem.

3 What then is the advantage of the Yehudi?

Or what is the value of the milah? ²Much in every way! For, koidem kol (*in the first place*), they are entrusted with the Divrei Hashem (*the oracles, the words of G-d*). ³So, where does that leave us? If some have disbelieved, has their lack of emunah annulled the ne'emanut (*faithfulness, trustworthiness, reliability*) of Hashem? ⁴Chas v'shalom (*G-d forbid!*) Let G-d be true and KOL HAADAM KOZEV (*every man a liar*). Even as it is written, L'MA'AN TITZDAK B'DAVRECHA (*"in order that you might be vindicated when you speak" and shall overcome when you judge*).

⁵But if our unrighteousness brings out and highlights the Tzedek Olamim, the Tzidkat Hashem (*the righteousness of G-d*), what shall we say? Rhetorically speaking, is G-d unjust in inflicting Charon Af Hashem? (I speak from a human standpoint.) ⁶Chas v'shalom! (*G-d forbid!*) For

געקענט משפטן די וועלט? אױב אבער דורך מיין שקר האט
hot sheker main durch ober oib velt di mishpeten gekent
 did lie my through however if world the to judge be able

זיך דער אמת פון ה' געשטארקט צו זיין כבוד, פארוואס
farvos koved zain tsu geshtarkt Hashem fun emes der zich
 why glory His to about Hashem of truth the itself

זאל איך נאך געמשפט ווערן ווי א חוטא? און פארוואס זאלן
zolen farvos un choyte a vi veren gemishpet noch ich zol
 should why and sinner a as to be judged still I should

מיר נישט טאקע—ווי די, וואס באליידיקן אונדז באהויפטן, אז
az bahoipten undz baleidiken vos di vi take nisht mir
 that by asserting us insult who those as actually not we

מיר זאגן—טאן דאס שלעכטע, כדי דאס גוטע זאל קומען? זייער
zeier kumen zol gute dos kedei shlechte dos ton zogen mir
 their come should good the so that evil the do say we

משפט איז גערעכט.
gerecht iz mishpot
 right is judgment

then how could Hashem be HaShofet kol ha'Aretz? ⁷ “But if the Emes Hashem (*truth of G-d*) has by my sheker overflowed to His kavod (*glory*), why am I still judged as a rashah (*an evildoer*)?” ⁸ Why do we not say, as some speakers of lashon hora slanderously report us to say, “Let us do rah that tov might come of it”? The gezar din (*verdict*) of ashem (*guilty*) on them is well deserved.

ט דעריבער וואס? צי האבן מיר דען עפעס א מעלה? בשום אופן
oiften beshum maile a epes den mir hoben tsi vos deriber
 way never advantage a some then we have what therefore

נישט! ווארום מיר האבן שוין פריער באוויזן, אז סאי דער
der sai az bavizen frier shoin hoben mir vorem nisht
 the both that shown previously already have we because not

ייד און סאי דער גריך זענען אלע אונטער דער זינד; אזוי ווי
vi azoi zind der unter ale zenen Grich der sai un Yid
 as so sin the under all are Greek the also and Jewish person

עס שטייט געשריבן: עס איז נישט פאראן קיין צדיק, קיין איינער
einer kein tsadik kein faran nisht iz es geshriben shteit es
 one even tsaddik any there not is there written stands it

נישט; ⁹ עס איז נישט פאראן קיין פארשטענדיקער, עס איז נישט פאראן
faran nisht iz es farshendiker kein faran nisht iz es nisht
 there not is it understander any there not is it not

קיין איינער, וואס זוכט ה' ¹⁰; אלע האבן אפגענייגט, זיי זענען
zenen zei opgeneigt hoben ale Hashem zucht vos einer kein
 are they been devious have all Hashem seeks who one any

צוזאמען נוצלאז געווארן; עס איז נישט פאראן קיינער, וואס טוט גוטס,
guts tut vos keiner faran nisht iz es gevoren nutsloz tsuzamen
 good does who anyone there not is it become useless together

ניין, נישט איינער. (תהלים יד, ב-ד.) ¹¹ זייער קעל איז אן אפן קבר,
keyver ofen an iz kel zeier b-d id Tehilim einer nisht nein
 tomb open an is throat their 2-4 14 Psalms one not no

מיט זייערע צונגען האבן זיי פאררעטעריש געהאנדלט, שלאנגעניפט
shlangengift gehandelt farreterish zei hoben tsungen zeiere mit
 snake poison arrange treachery they did tongues their with

איז אונטער זייערע ליפן (תהלים ה, ח; קמ, ד.); ¹² וועמעס מויל איז
iz moil vemes d km ch h Tehilim lipn zeiere unter iz
 is mouth whose 4 140 8 5 Psalms lips their under is

פול מיט פלוך און ביטערקייט (תהלים י, ז.); ¹³ זייערע פיס איילן צו
tsu ailen fis zeiere z i Tehilim biterkeit un fluch mit ful
 to rush feet their 7 10 Psalms bitterness and curse with full

פארגיסן בלוט; ¹⁴ צעשטערונג און ליידן זענען אויף זייערע וועגן; ¹⁵ און
un vegen zeiere oif zenen laiden un tseshterung blut fargisen
 and ways their on are pain and destruction blood spill

⁹ What then? Are we (*Yehudim*) better off? Not altogether. For we have now charged both Yehudim and non-Jews as all alike under HaChet (*sin*), ¹⁰ As it is written, EIN TZADDIK BA'ARETZ, (*There is none on earth righteous*), not even one. ¹¹ There is none who has binah, there is none who seeks out G-d. ¹² All have turned aside, they have become altogether paskudneh, worthless; there is none who does good, there is none, not so much as one. ¹³ Their throat is an open grave. They use their tongues to deceive. The venom of asps is under their lips, ¹⁴ Whose mouth is full of curses and bitterness. ¹⁵ Their feet are swift when it comes to shefach dahm. ¹⁶ Ruin and wretchedness are in their ways, ¹⁷ And the derech Shalom (*the way of peace*) they have

דעם וועג פון שלום האבן זיי נישט דערקענט (ישעיהו נט, ז.ח.);
z-ch nt Yeshayah derkent nisht zei hoben sholem fun veg dem
 7-8 59 Yeshayah recognized not they have peace of way the

ר" די מורא פאר ה' איז נישט פאר זייערע אויגן. (תהלים לו, ב.)
b lu Tehilim oigen zeiere far nisht iz Hashem far moire di
 2 36 Psalms eyes their before not is Hashem before fear the

ט" מיר אבער וויסן, אז וואס די תורה זאגט, איז עס גערעדט
geredt es iz zagt toire di vos az veisen ober mir
 spoken it is says Torah the what that know however we

געווארן צו די, וועלכע זענען אונטער דער תורה, כדי
kedei toire der unter zenen velche di tsu gevoren
 in order that Torah the under are who those to become

איטלעכס מויל זאל פארשטאפט ווערן און די גאנצע וועלט זאל
zol velt gantse di un veren farshtopt zol moil itlecher
 shall world whole the and become clogged up shall mouth every

זיין שולדיק פאר ה'; כ צוליב דעם, וואס דורך
durch vos dem tsulib Hashem far shuldik zain
 through which that because Hashem before held accountable be

די מעשים פון (מחמיר חומרא) געזעץ וועט קיין בשר (ודם)
v'dam basar kein vet gezets chumre machmer fun maisim di
 and blood flesh any will law legalism stickler of deeds the

נישט גערעכטפערטיקט ווערן פאר אים; ווארום דורך דער תורה
toire der durch vorem im far veren gerechtfertikt nisht
 Torah the through because Him before to be justify not

קומט די פולע דערקענטעניש פון זינד. כ" איצט אבער האט זיך,
zich hot ober ist zind fun derkennenish fule di kumt
 itself has however now sin of recognition full the comes

אויסער דער תורה, באוויזן די גערעכטיקייט פון ה', וועגן
vegen Hashem fun gerechtheit di bavizen toire der oiser
 about Hashem of righteousness the appear Torah the apart from

וועלכער סאי די תורה סאי די נביאים האבן עדות געזאגט: כ" די
di gezogt eides hoben neviim di sai toire di sai velcher
 the said witness did Prophets the and Torah the both which

גערעכטיקייט פון ה', דורך אמונה אין יהושע/ישוען דעם
dem Yeshuan/Yehoshuan in emune durch Hashem fun gerechtheit
 the Yehoshua in faith through Hashem of righteousness

משיח, פאר אלע, וואס גלויבן, ווייל עס איז נישטא
nishto iz es vail gloiben vos ale far Moshiach
 not is there because believes who everyone for Moshiach

קיין חילוק; כ" ווארום אלע האבן געזינדיקט און געפעלט אין דער
der in gefelt un gezindikt hoben ale vorem chiluk kein
 the in fallen and sinned have all because distinction any

הערלעכקייט פון ה'; כ" און ווערן גערעכטפערטיקט פריי דורך
durch frei gerechtfertikt veren un Hashem fun herlechkeit
 through freely justified become and Hashem of glory

זיין חסד דורך דער אויסלייזונג פונם משיח יהושע/ישוע;
Yeshua/Yehoshua Moshiach funem oisleizung der durch chesed zain
 Yehoshua Moshiach of the redemption the through grace His

כ" וועמען ה' האט ארויסגעשטעלט אלס א כפורת אין זיין
zain in kapores a als aroisgeshtelt hot Hashem vemen
 his in atonement a as set forth did Hashem whom

בלוט צו זיין באקומען דורך אמונה. דאס איז געווען כדי צו ווייזן
vaizen tsu kedei geven iz dos emune durch bakumen zain tsu blut
 show to in order was is this faith by received be to blood

not known. ¹⁸ There is no yirat Shomayim (fear of G-d) before their eyes.

¹⁹ Now we know that whatever the Gezet (Law) says, it says to those under the Gezet, in order that every mouth might be stopped and kol HaOlam Hazeh become ashem (guilty) and liable to the Mishpat Hashem. ²⁰ For by [depending on] ma'asim of gezetz shall KOL CHAI LO YITZDAK (all living not be justified), for through the gezetz (law) comes Da'as HaChet (knowledge of sin). ²¹ But now, apart from gezetz, the Tzidkat Hashem has been manifested, being attested to by the Torah and the Neviim. ²² That is, the Tzidkat Hashem through emunah in Moshiach Yehoshua (Yeshua) to all the ma'aminim (believers). For there is no distinction. ²³ For all have sinned and suffered want of the kavod Hashem. ²⁴ They are acquitted and accounted to be YITZDAK IM HASHEM as a matnat Hashem (gift of G-d) by the unmerited Chen v'Chesed Hashem (grace of G-d) through HaPedut (the ransom), which is in Rebbe, Melech HaMoshiach Yehoshua, ²⁵ Whom G-d set forth as a kapporah through emunah (faith) in the DAHM (blood) of Moshiach, to demonstrate the Tzedek Olamim, the Tzidkat Hashem (righteousness of G-d) in pasach (passing over, letting go the penalty of) the averos (sins) committed in former

ה'ס גערעכטיקייט ווייל אין זיין צוריקגעהאלטנקייט ער האט
hot er tsurikgehaltneik zain in vail gerechtikeit Hashems
 had he forbearance his in because righteousness Hashem's

פסח פריער באגאנגענע זינד כ" כדי צו ווייזן זיין גערעכטיקייט
gerechtikeit zain vaizen tsu kedei zind bagangene frier pasach
 righteousness His show to so as sin committed before passed over

אין דער איצטיקער צייט און אז ער אליין איז גערעכט און דער
der un gerecht iz alein er az un tsait itstiker der in
 the and just is Himself He that and time present the in

גערעכטפערטיקער פון דעם, וואס גלויבט אין יהושען/ישוען .
Yeshuan/Yehoshuan in gloibt vos dem fun gerechtfertiker
 Yehoshua in believes who the one of justifier

כ" וואו זשע איז די בארימער?? זי איז אויסגעשלאסן.
oishgshosen iz zi barimerai di iz zhe vu
 excluded is it boasting the is then where

דורך וואס פאר א תורה? צי פון מעשים? ניין, נאר דורך
durch nor nein maisim fun tsi toire a far vos durch
 by only no deeds from law a for what by

דער תורה פון אמונה. כ" ווארום מיר דרינגען ארויס, אז א
a az arois dringen mir vorem emune fun toire der
 a that out urge we because faith of law the

מענטש ווערט גערעכטפערטיקט דורך אמונה אן די
di on emune durch gerechtfertikt vert mentsh
 the without faith by justified becomes man

מעשים פון דער תורה. כ" צי איז דען ג-ט בלויז דער ג-ט
G-t der bloiz G-t den iz tsi toire der fun maisim
 G-d the only G-d then is Torah the of deeds

פון די יידן? צי איז ער דען נישט אויך (דער ג-ט) פון די
di fun G-t der oich nisht den er iz tsi Yidn di fun
 the of G-d the also not then He is Jews the of

אומות העולם? געוויס, אויך פון די אומות העולם;
hooilem umes di fun oich gevis hooilem umes
 of the world nations the of also certainly of the world nations

ל ווייל ה' איז איינער, וואס וועט גערעכטפערטיקן
gerechtfertikn vet vos einer iz Hashem vail
 justify will who One is Hashem because

דעם געמלטן פון אמונה און דעם נישט געמלטן
gemalten nisht dem un emune fun gemalten dem
 circumcised not the and faith by circumcised the

דורך אמונה. ל" צי מאכן מיר דען די תורה בטל
botl toire di den mir machen tsi emune durch
 null and void Torah the then we make faith through

דורך אמונה? חס ושלום! נאר מיר באשטעטיקן די
di bashtetiken mir nor vesholem chas emune durch
 the confirm we rather and peace mercy faith through

תורה.
toire
 Torah

ד וואס זשע זאלן מיר זאגן וועגן אברהם אבינו?
avinu Avraham vegen zogen mir zolen zhe vos
 our father Abraham about say we shall then what

וואס האט ער דען דערגרייכט לויטן פלייש?
fleish loitn dergreicht den er hot vos
 flesh according to attain then he did what

times.²⁶ In the forbearance of G-d, to vindicate his Tzidkat Hashem (*righteousness of G-d*) in the present time, that **HASHEM TZADDIK (G-d is righteous)** Himself and the One who counts to be **YITZDAK IM HASHEM** the person who has Torah of Emunah (*the Law of Faith*).

²⁷ Where then is boasting? It has been memayet (*precluded, excluded*). By what kind of gezetz? Of depending on [*zokkeh-earning*] ma'asim? No, on the contrary, by the (*debt*). Torah of Emunah (*the Law of Faith, that is, the Law understood in terms of emunah*).

²⁸ For we reckon that a man is acquitted and pronounced to be **YITZDAK IM HASHEM** by emunah (*personal faith, trust*), apart from depending on ma'asim of gezetz.²⁹ Or is Hashem G-d of the Yehudim only? Is Hashem not also G-d of the Nations? Ken, of non-Jews, too,³⁰ Vi-bahlt (*since*), after all, Adonai echad (*G-d is one*). Therefore, He will consider to be **YITZDAK IM HASHEM** and acquit those of the milah on the ground of emunah and the "arelim" (*uncircumcised ones*) through that same emunah.³¹ Does it follow that we abolish Torah and make it invalid through emunah? Chas v'shalom! Aderaba (*to the contrary*), we uphold the Torah.

4 What then shall we say about the one who according to the basar (*flesh*) is Avraham Avinu? What did he find to be the case?

² For if Avraham Avinu was accounted to be YITZDAK IM HASHEM and acquitted before Hashem on the basis of ma'asim (of gezetz), he has something to boast about. But not before Hashem! ³ For what does the Torah say? Avraham Avinu had emunah (faith) in Hashem V'YACHSHEVEHA LO TZEDAKAH (and it was accounted, credited, reckoned, imputed to him for righteousness). ⁴ Now to him who works, the loin (wages, batzalon [remuneration]) is not credited to one's account as a favor or gift of chesed but as a choiv (debt). ⁵ But to the man who does not "work" but has emunah and bitachon in the One who takes the impious man lacking chasidus and accounts him to be YITZDAK IM HASHEM (justified with G-d), such a man who does not "work" but has emunah (faith), such emunah is credited to him for TZEDAKAH (righteousness).

⁶ As also Dovid HaMelech speaks of the me'ushar (blessedness) of the person whom Hashem reckons to be YITZDAK IM HASHEM (justified with G-d) without dependence on ma'asim (of gezetz): ⁷ Ashrey (blessed, happy) are those whose lawless deeds have been forgiven, and whose sins have been covered over; ⁸ ASHREY ADAM LO YAKHSHOV HASHEM LO AVON (Blessed, happy is the one whose sin Hashem will by no means count).

¹ דוד רעדט אויך אזוי איבער דער גליקלעכקייט פון דעם
 dem fun gliklecheit der iber azoi oich redt Dovid
 the of blessedness the about in this way also speaks David

מענטשן, וועמען ה' פאררעכנט גערעכטיקייט אָן (פארלאזן)
 farlozen on gerechtikeit farrechnt Hashem vemen mentshn
 relying on without as righteousness counts Hashem whom man

זיך אויף) מעשים (טובים): ¹ וואויל איז די, וועמעס אומגערעכטיקייטן
 umgerechtikeitn vemes di iz voil tovim maisim oif zich
 lawless deeds whose those are blessed good deeds on self

זענען פארגעבן געווארן און וועמעס זינד זענען פארדעקט געווארן;
 gevoren fardekt zenen zind vemes un gevoren fargeben zenen
 become covered over are sin whose and become forgiven are

⁸ וואויל איז דעם מענטש, וועמען דער האר ג-ט רעכנט נישט
 nisht rechent G-t Har der vemen mentsh dem iz voil
 not takes into account G-d L-rd the whom man the is blessed

צו קיין זינד. (תהלים לב, ב, ג.)
 g b lb Tehilim zind kein tsu
 3 2 32 Psalms sin any to

⁹ This me'ushar (blessedness), then, does it come on those

⁹ צי איז דען די דאזיקע גליקלעכקייט פאר דעם געמלטן אליין
 alein gemalten dem far gliklecheit dozike di den iz tsi
 only circumcised the for blessedness this the then is

אדער אויך פאר דעם נישט געמלטן ? ווארום מיר זאגן דאך , אז
az doch zogen mir vorem gemalten nisht dem far oich oder
that after all say we because circumcised not the for also or

אברהמען איז דער גלויבן פאררעכנט געווארן אלס גערעכטיקייט. 'וויאזוי
viazoi gerechtikeit als gevoren farrechnt gloiben der iz Avrahamen
how righteousness as become counted faith the is Abraham

זשע איז עס אים פאררעכנט געווארן? זייענדיק געמלט , אדער איידער
eider oder gemalt zaiendik gevoren farrechnt im es iz zhe
before or circumcised being become counted him it is then

ער האט זיך מל געווען? ניין, נישט ווען ער איז שוין געווען
geven shoin iz er ven nisht nein geven mal zich hot er
was already is he when not no was circumcise himself has he

געמלט , נאר ווען ער איז נאך געווען אין ערלה ; "און
un orlah in geven noch iz er ven nor gemalt
and uncircumcision in was still is he when only circumcised

דעם צייכן פון מילה האט ער באקומען ווי א חתימה פון דער
der fun chsime a vi bakumen er hot milah fun tseichen dem
the of seal a as received he did circumcision of sign the

גערעכטיקייט פון אמונה, וואס ער האט געהאט איידער נאך ער האט
hot er noch eider gehat hot er vos emune fun gerechtikeit
has he even before have did he which faith of righteousness

זיך מל געווען; כדי ער זאל זיין דער פאטער פון אלע נישט
nisht ale fun foter der zain zol er kedei geven mal zich
not all of father the be should he so that was circumcise self

געמלטע מאמינים, אז עס זאל אויך זיי פאררעכנט ווערן צו
tsu veren farrechnt zei oich zol es az maiminem gemalte
as become reckoned them also may be it that believers circumcised

גערעכטיקייט; "און דער פאטער פון די געמלטע, צו זיי, וואס
vos zei tsu gemalte di fun foter der un gerechtikeit
who them to circumcised the of father the and righteousness

נישט נאר זענען זיי געמלט , נאר גייען אין די פוסטריט פון דער
der fun fustrit di in geien nor gemalt zei zenen nor nisht
the of footsteps the in go but circumcised they are only not

אמונה, וועלכע אברהם אבינו האט געהאט נאך איידער ער האט
hot er eider noch gehat hot avinu Avraham velche emune
has he before after have did our father Abraham which faith

זיך מל געווען.
geven mal zich
was circumcise himself

"ווארום די הבטחה, אז אברהם אדער זיין זאמען וועט
vet zomen zain oder Avraham az havtachah di vorem
will seed his or Abraham that promise the because

ירשענען די וועלט, איז נישט געווען דורך דער געזעץ, נאר דורך
durch nor gezets der durch geven nisht iz velt di yarshanen
through but law the through was not is world the inherit

דער צדקות פון אמונה. "ווארום אויב נאר די געזעץ לייט זענען
zenen lait gezets di nor oib vorem emune fun tsedokes der
are people law the only if because faith of righteousness the

יורשים, דאן האט די אמונה פארלוירן די ווערט און די הבטחה
hachtah di un vert di farloiren emune di hot dan yoreshim
promise the and worth the lost faith the has then heirs

איז בטל ; "ווייל די געזעץ ווירקט צארן (שטראף); און
un shτροφ tsorn virkt gezets di vail botl iz
and punishment wrath works law the because null and void is

of the milah (*the circumcised*) or also on those without the bris milah (*the uncircumcised*)?

For we say, emunah "was credited (*counted, reckoned*)" to Avraham Avinu for TZEDAKAH (*righteousness*).¹⁰ When then was it "credited"? When Avraham Avinu was bris milah and was in the state of circumcision? Or when Avraham Avinu did not have the bris milah and was in the state of uncircumcision?

¹¹ Not in circumcision, but in uncircumcision! And he received the ot (*sign or distinguishing mark*) of the milah (*circumcision*) as a chotam (*seal*) of the Tzidkat HaEmunah (*the Righteousness of Faith*) which he had in his uncircumcision, in order that he might be father of all who believe through uncircumcision, that to be YITZDAK IM HASHEM might be reckoned, counted to them as well,¹² And in order that he might be Av (*Father*) to the Nimolim (*Circumcised ones*), to those who are not only HaNimolim but also who follow in the footsteps of the emunah of Avraham Avinu, which he had in [his] uncircumcision.

¹³ For the havtachah (*promise*) to Avraham Avinu and his Zera (*seed*), that he should be Yoresh HaOlam (*Heir of the World*), did not come through the context of gezetz but through the Tzidkat HaEmunah (*the Righteousness of Faith*).¹⁴ For if those depending on [zokkeh of] works are yoreshim (*heirs*), emunah (*faith*) is rendered invalid and the havtachah

וואו עס איז נישטא קיין געזעץ, דארט איז אויך נישט פאראן קיין
kein faran nisht oich iz dort gezets kein nishto iz es vu
any there not also is there law any there is not is it where

עבירה. ^{טו} צוליב דעם דורך אמונה, כדי עס זאל זיין לויט
loit zain zol es kedei emune durch dem tsulib aveire
according to be shall it so that faith through that because trespass

חסד, אז די הבטחה זאל זיין פארזיכערט צו דעם גאנצן זאמען;
zomen gantsn dem tsu farzichert zain zol havtachah di az chesed
seed all the the to assured be shall promise the that grace

נישט נאר צו די פון דער געזעץ אליין, נאר אויך צו די פון דעם גלויבן
gloiben dem fun di tsu oich nor alein gezets der fun di tsu nor nisht
faith the of the to also but itself law the of the to only not

פון אברהם, וועלכער איז אונדזער אלעמענס פאטער— ^{ווי עס שטייט}
shteit es vi foter alemens undzer iz velcher Avraham fun
stands it as father everyone's our is who Abraham of

געשריבן: איך האב דיך באשטימט פאר א פאטער פון פיל פעלקער
felker fil fun foter a far bashtimt dich hob ich geshriben
nations many of father a for appointed you have I written

(בראשית ז, ה.) — פאר ה', וועמען ער האט געגלויבט, אז ער
er az gegloibt hot er vemen Hashem far h iz Bereshis
he that believe did he whom Hashem before 5 17 Genesis

מאכט לעבעדיק די טויטע און רופט דאס נישט עקזיסטירנדיקע פונקט
punkt ekzistirendike nisht dos ruft un toite di lebedik macht
exactly existing not what calls and dead the alive makes

ווי עס וואלט שוין עקזיסטירט. ^{וואס, ווען עס איז נישט}
nisht iz es ven vos ekzistirt shoin volt es vi
not is there when what exist already would it as though

געווען קיין גרונט פאר האפענונג, האט דאך געגלויבט אין דער האפענונג,
hofnung der in gegloibt doch hot hofnung far grunt kein geven
hope the in believe even did hope for basis any was

אז ער וועט ווערן א פאטער פון פיל פעלקער, ווי עס איז אים
im iz es vi felker fil fun foter a veren vet er az
him is it as nations many of father a become would he that

צוגעזאגט געווארן: אזוי וועט זיין דיין זאמען. (בראשית טו, ה.) ^{טו} און
un h tu Bereshis zomen dain zain vet azoi gevoren tsugezagt
and 5 15 Genesis seed your be will so become promised

איז נישט שוואך געווארן אין גלויבן, ווען ער האט נאכגעדענקט איבער
iber nochgedenkt hot er ven gloiben in gevoren shvach nisht iz
over consider did he when faith in become weak not did

זיין אייגענעם שוין כמעט טויטן גוף — ער איז דעמאלט אלט געווען
geven alt demolt iz er guf toiten kimat shoin eigenem zain
was old then was he body dead almost already own his

באלד הונדערט יאר — און שרהס אפגעשטארבענער מוטערטראכט;
mutertracht opgeshtorbener Sarahs un yor hundert bald
womb dead Sarahs and years hundred almost

און האט נישט געצווייפלט דורך אומגלויבן אין ה'ס הבטחה,
hachtah Hashems in unglouben durch getsveiflt nisht hot un
promise Hashem's in unbelief through doubt not did and

נאר זיך געשטארקט אין אמונה, אפגעבנדיק כבוד צו ה',
Hashem tsu koved opgebendik emune in geshtarkt zich nor
Hashem to glory giving up faith in strengthened himself but

און זייענדיק פולשטענדיק איבערצייגט, אז ער איז אימטאנד צו טאן
ton tsu imstand iz er az ibertsagt fulshendik zaiendik un
do to capable is He that convinced fully being and

(*the promise*) is annulled,¹⁵ for
gezetzt (*law*) brings about the
Charon Af Hashem, and where
there is no gezetz there is no
averah (*transgression, violation
of the Law*).¹⁶ For this reason
the havtachah (*promise*) is of
emunah (*faith*), in order that it
might be in accordance with
unmerited Chen v'Chesed
Hashem, that the havtachah
might be certain to all the zera
(*seed*), not to him who is of the
Torah only, but also to bnei
emunat Avraham (*the sons
of the faith of Avraham Avinu,
to those who are of the faith of
Abraham*). Avraham Avinu is
the father of us all,¹⁷ as it is
written, AV HAMON GOYIM
N'TATICHA (*I have made you
father of many nations*). This
was in the sight of Hashem in
whom "he believed," G-d who
gives Chayyim to the Mesim
and calls things which have
no existence into existence.
¹⁸ Against tikvah (*hope*), in
tikvah "he believed," in order
that he might become AV
HAMON GOYIM (*father of many
nations*) in accordance with
what had been said, So shall
thy ZERA (*seed*) be.¹⁹ Without
weakening in emunah
(*in personal faith, bitachon,
trust*) he contemplated his
own body, now as good as
dead vi-bahlt (*since*) he was
about one hundred years
old, and also the deadness of
Sarah's womb.²⁰ He did not, in
disbelief, doubt the havtachah
of Hashem (*the promise of G-d*),
but was strengthened in
emunah (*faith*), giving kavod
(*glory*) to Hashem,²¹ Being
fully convinced that what

וואס ער האט צוגעזאגט. ^{כב} דערפאר איז עס אים פאררעכנט געווארן צו
 tsu gevoren farrechnt im es iz derfar tsugezogt hot er vos
 as become reckoned him it is therefore promised had He what
 גערעכטיקייט.
 gerechtikeit
 righteousness

Hashem had promised He also was able to do. ²² Therefore, V'YACHSHEVEHA LO TZEDAKAH (it was credited to him for righteousness).

^{כב} נישט נאר פאר אים אליין איז עס געשריבן געווארן; עס איז אים
 im iz es gevoren geshriben es iz alein im far nor nisht
 him is it become written it is alone him for only not

²³ Nor was it written down for his sake alone that "it was reckoned to him," ²⁴ But

פאררעכנט געווארן, ^{כב} נאר אויך פאר אונדזערטוועגן, וועמען עס וועט
 vet es vemen undzertvegen far oich nor gevoren farrechnt
 will it for whom our sakes for also but become reckoned

also for us, to whom it is to be reckoned, who believe in Him who raised Yehoshua Adoneinu from the mesim (dead ones), ²⁵ Who was handed

פאררעכנט ווערן, וואס גלויבן אין אים, וועלכער האט אויפגעוועקט
 oifgevekt hot velcher im in gloiben vos veren farrechnt
 rouse did who Him in believe who become reckoned

over for PEYSHA'EINU (our transgressions), and made to stand up in his Techiyas HaMoshiach that we be YITZDAK IM HASHEM (be justified with G-d, that we have our justification, our acquittal, vindication).

פון די טויטע יהושען/ישוען אונדזער האר, ^{כב} וועלכער איז
 iz velcher Har undzer Yeshuan/Yehoshuan toite di fun
 was who L-rd our Yehoshua dead the from

איבערגעגעבן געווארן (צום טויט) צוליב אונדזערע עבירות
 aveires undzere tsubil toit tsum gevoren ibergegeben
 trespasses our on account of death to the become given over

און אויפגעוועקט געווארן פאר אונדזער גערעכטפערטיקונג.
 gerechtifikung undzer far gevoren oifgevekt un
 justification our for become roused and

ה זייענדיק דעריבער גערעכטפערטיקט דורך אמונה, האבן מיר
 mir hoben emune durch gerechtfertikt deriber zaiendik
 we have faith by justified therefore being

5 Therefore, having been acquitted and declared not guilty, declared to be YITZDAK IM HASHEM on the yesod (basis) of our emunah (faith), we have shalom (peace)

שלום מיט ה' דורך אונדזער האר יהושען/ישוען
 Yeshua/Yehoshua Har undzer durch Hashem mit sholem
 Yehoshua L-rd our through Hashem with peace

המשיח, ^כ דורך וועמען מיר האבן אויך באקומען דעם צוגאנג
 tsugang dem bakumen oich hoben mir vemen durch HaMoshiach
 access the received also have we whom through the Messiah

in relation to Hashem through Rebbe, Melech HaMoshiach Yehoshua Adoneinu, ² Through whom also we have HaSha'ar laHashem (gate to approach G-d's presence, access of the Tzaddikim) by emunah into this unmerited

דורך אמונה צום דאזיקן חסד, אין וועלכן מיר שטייען; און
 un shteien mir velchen in chesed dozikn tsum emune durch
 and stand we which in grace this to the faith through

Chen v'Chesed in which we stand and glory in tikvah of the kavod Eloheinu. ³ Not only so, but we also glory in tzoros (troubles, afflictions), knowing that tzarah (trouble) produces savlanut (patience), ⁴ Savlanut produces tested character and midos, and tested character

לאמיר זיך משמח זיין אין דער האפענונג פון דעם
 dem fun hofenung der in zain mesameyech zich lomir
 the of hope the in do rejoice ourselves let us

כבוד פון ה'. ^א און נישט נאר דאס, נאר לאמיר זיך
 zich lomir nor dos nor nisht un Hashem fun koved
 ourselves let us but that only not and Hashem of glory

and midos produce tikvah. ⁵ And tikvah does not in the end lead to our being meyayesh (despairing) in disillusionment

אויך פרייען אין די צרות, וויסנדיק אז צרות פירן צו
 tsu firen tsores az visendik tsores di in freien oich
 to lead troubles that knowing troubles the in rejoice also

סבלנות; ^ד און סבלנות צו דערפארונג, און
 un derfarung tsu savlones un savlones
 and experienced character to perseverance and perseverance

די דערפארונג צו האפענונג; ^ה די האפענונג אבער
 ober hofenung di hofenung tsu derfarung di
 however hope the hope to experienced character the

אנטוישט נישט, ווייל ה'ס ליבע איז אויסגעגאסן אין אונדזערע
 undzere in oisgegosen iz libe Hashems vail nisht antoisht
 our in poured out is love Hashem's because not disappoints

הערצער דורך דעם רוח הקודש , וועלכער איז אונדז געגעבן
 gegeben undz iz velcher Hakoidesh ruach dem durch hertser
 given to us is which the Holy Spirit the through hearts
 געווארן.
 gevoren
 been

and bushah (*shame*), because the Ahavas Hashem (*G-d's love*) has been poured out in our levavot through the Ruach Hakodesh given to us.

⁶ ווייל ווען מיר זענען נאך געווען שוואך, איז דער משיח ,
 Moshiach der iz shvach geven noch zenen mir ven vail
 Moshiach the did weak were still are we when because

⁶ For while we were still helpless, Moshiach died for the resha'im (*the unrighteous persons, the wicked*), doing so at the appointed time! ⁷ For

איז דער געהעריקער צייט, געשטארבן פאר די רשעים .⁷ ווארום
 vorem reshioiem di far geshtorben tsait geheriker der in
 because ung-dly the for die time appropriate the in

only rarely will someone die for a tzaddik (*righteous man*); though efsher (*perhaps*) it is conceivable that someone will dare to die for the tzaddik.

זעלטן וועט זיך עמיצער אונטערנעמען צו שטארבן פאר
 far shtarben tsu unternemen emitser zich vet zeltn
 for die to undertake someone self will seldom

⁸ But Hashem demonstrates His ahavah for us in that while we

א צדיק ; דאך פאר א גוטן מענטשן וועט אפשר
 efsher vet mentshn gutn a far doch tsadik a
 perhaps will man good a for yet righteous person a

ווער האבן דעם מוט צו שטארבן.⁸ אבער ה'
 Hashem ober shtarben tsu mut dem hoben ver
 Hashem but die to courage the have someone

were still chote'im, Moshiach died for us. ⁹ How much

באווייזט זיין ליבע צו אונדז, אז משיח איז פאר אונדז
 undz far iz Moshiach az undz tsu libe zain bavaizt
 us for did Moshiach that us to love His reveals

more then, having now been acquitted and pronounced to be YITZDAK IM HASHEM on

געשטארבן, ווען מיר זענען נאך געווען חוטאים.⁹ אויף וויפל
 vifel oif choytim geven noch zenen mir ven geshtorben
 how on sinners were yet are we when die

the basis of the Moshiach's DAHM (*blood*) and sacrificial death, how much more then

זשע מער, זייענדיק איצט גערעכטפערטיקט דורך זיין בלוט
 blut zain durch gerechtfertikt ist zaiendik mer zhe
 blood His by justify now being more then

shall we be delivered through him from the eschatological Charon Af Hashem (*burning anger of G-d*)! ¹⁰ For if when we

(כפרה) , וועלן מיר געראטעוועט ווערן דורך אים פונם
 funem im durch veren geratevet mir velen kapore
 from the Him through to be saved we will atonement

were [G-d's] oyevim (*enemies*), we were reconciled to Hashem through the histalkus (*passing*),

צארן.¹⁰ ווארום אויב מיר, זייענדיק שונאים, זענען שלום-מאכן
 sholem-machen zenen sonim zaiendik mir oib vorem tsorn
 reconciled did enemies being we if because wrath

the mavet (*death*) of the Zun fun der Oybershter, how much more, having been reconciled

געווארן מיט ה' דורכן טויט פון זיין זון, אויף וויפל
 vifel oif zun zain fun toit durchn Hashem mit gevoren
 how on Son His of death through Hashem with become

and no longer oyevim, shall we be delivered by his Chayyim!

מער, זייענדיק שוין שלום-מאכן, וועלן מיר געראטעוועט
 geratevet mir velen sholem-machen shoin zaiendik mer
 saved we will reconciled already being more

¹¹ Not only so, but we also glory in Hashem though Rebbe, Melech HaMoshiach

ווערן דורך זיין לעבן;¹¹ נישט נאר דאס, נאר מיר זענען זיך
 zich zenen mir nor dos nor nisht leben zain durch veren
 ourselves are we but that only not life His by to be

Yehoshua Adoneinu, through whom we have now received the ritztzuy (*reconciliation,*

משמח אין ה' דורך אונדזער האר יהושע/ישוע
 Yeshua/Yehoshua Har undzer durch Hashem in mesameyech
 Yehoshua L-rd our through Hashem in rejoicing

cessation of enmity, hostility between a wrathful holy G-d and sinful men).

המשיח, דורך וועמען מיר האבן איצט באקומען די
 di bakumen ist hoben mir vemen durch HaMoshiach
 the received now have we whom through the Moshiach

שלום-מאכן .
 sholem-machen
 reconciliation

דורך איינעם צו פאראורטיילונג, אבער די מתנה
 matone di ober farurteilung tsu einem durch
 gift the however condemnation to one through

איז צו גערעכטפערטיקונג פון א סך זינד. ^ז ווייל
 vail zind sach a fun gerechtfertigung tsu iz
 because sins many a of justification to is

אויב דורך דער עבירה פון דעם איינעם, האט
 hot einem dem fun aveire der durch oib
 did one the of transgression the by if

דער טויט געהערשט דורך דעם דאזיקן איינעם,
 einem dozikn dem durch gehersht toit der
 one very that by reign supreme death the

וויפל מער וועלן די, וואס זענען מקבל די
 di mekabl zenen vos di velen mer vifel
 the received have who the will more how much

שפע פון חסד און דער מתנה פון גערעכטיקייט,
 gerechtikeit fun matone der un chesed fun shefe
 righteousness of gift the and grace of abundance

הערשן אין לעבן דורך דעם איינעם — יהושע/ישוע
 Yeshua/Yehoshua einem dem durch leben in hershen
 Yehoshua One the by life in will reign

המשיח
 HaMoshiach
 the Moshiach

^ח דעריבער, אזוי דורך איין עבירה איז געקומען די
 di gekumen iz aveire ein durch azoivi deriber
 the come is transgression one by since therefore

פאראורטיילונג אויף אלע מענטשן, אזוי אויך דורך איין טאט
 tat ein durch oich azoi mentshn ale oif farurteilung
 deed one by also in this way men all on condemnation

פון צדקות, איז געקומען די גערעכטפערטיקונג פון לעבן צו
 tsu leben fun gerechtfertigung di gekumen iz tsedokes fun
 to life of justification the come did righteousness of

אלע מענטשן. ^ט ווארום אזוי דורך דער ווידערשפעניקייט פון דעם
 dem fun vidersphenikeit der durch azoivi vorem mentshn ale
 that of disobedience the by as because men all

איינעם מענטשן זענען א סך געמאכט געווארן פאר חוטאים, אזוי
 azoi choytim far gevoren gemacht sach a zenen mentshn einem
 in this way sinners as become made many a were man one

אויך דורך דער געהארזאמקייט פון דעם איינעם (יהושע/ישוע)
 Yeshua/Yehoshua einem dem fun gehorchzamkeit der durch oich
 Yehoshua One that of obedience the by also

וועלן א סך געמאכט ווערן פאר צדיקים. ^ז די תורה אבער
 ober toire di tsadikim far veren gemacht sach a velen
 however Torah the righteous for to be made many a will

איז אריינגעקומען, כדי די עבירות זאלן זיך פארמערן;
 farmeren zich zolen aveires di kedei araingekumen iz
 increase themselves may trespasses the so that come in did

און וואו די זינד האט זיך פארמערט, איז דער חסד נאך מער
 mer noch chesed der iz farmert zich hot zind di vu un
 more even grace the is increase itself did sin the where and

איבערגעפלאסן, ^כ כדי, ווי די זינד האט געהערשט אינם טויט,
 toit inem gehersht hot zind di vi kedei ibergeflosn
 death in the rule did sin the as so that overflow

ashem (*guilty*), to harsha'ah (*condemnation as guilty*); but the effect of the unmerited Chen v'Chesed Hashem is from averot rabbot (*many transgressions*) to zikkuy (*acquittal*), to that of being YITZDAK IM HASHEM (*"justified with G-d," i.e., acquittal, justification with Hashem of the Many*). ¹⁷ For if by the averah (*transgression*) of the one, Mavet (*Death*) reigned supreme through the one Adam, how much more those, who receive the abundance of unmerited Chen v'Chesed Hashem (*grace*) and of the Matnat HaTzedakah (*the gift of righteousness*), shall reign in life through the one Adam, Rebbe, Melech HaMoshiach Yehoshua.

¹⁸ So, then, as through one Averah (*transgression*) [of Adam] to kol Bnei Adam to harsha'ah (*condemnation as guilty*), so also through one Mitzvah (*righteous or worthy deed*) [of Moshiach] to kol Bnei Adam to justification unto Chayei [Olam]. ¹⁹ For as through the disobedience of the one Adam, the many were made chote'im (*sinners*), so also through the mishma'at (*obedience*) of the one Adam, the many will be made tzaddikim (*righteous ones*). ²⁰ The [epoch of the] Gezeit came to increase the averah (*transgression*); but where Chet (*Sin, Chet Kadmon*) increased, unmerited Chen v'Chesed Hashem overflowed in abundance, ²¹ In order that as Chet (*Sin*) reigned in Mavet (*Death*), so also

אזוי זאל דער חסד הערשן דורך צדקות צום אייביקן לעבן
 leben eibikn tsum tsedokes durch hershen chesed der zol azoi
 life eternal unto righteousness through rule grace the shall so

דורך יהושען/ישוען דעם משיח אנדזער האר.
 Har undzer Moshiach dem Yeshuan/Yehoshuan durch
 L-rd our Moshiach the Yehoshua through

וואס זשע זאלן מיר זאגן? זאלן מיר בלייבן אין דער
 der in blaiiben mir zolen zogen mir zolen zhe vos
 the in continue we shall say we shall then what

זינד, כדי דער חסד זאל זיך פארמערן? חס
 chas farmeren zich zol chesed der kedei zind
 mercy increase itself shall grace the so that sin

ושלום ! וויאזוי וועלן מיר, וואס זענען געשטארבן צו דער זינד,
 zind der tsu geshtorben zenen vos mir velen viazoi vesholem
 sin the to die did who we will how and peace

נאך לעבן אין איר? אדער ווייסט איר נישט, אז מיר אלע,
 ale mir az nisht ir veist oder ir in leben noch
 all we that not you know or it in live still

וואס זענען געטובלט געווארן אין דער מקווה צום משיח
 Moshiach tsum mikveh der in gevoren getoivelt zenen vos
 Moshiach unto mikveh the in become immersed are who

יהושע/ישוע, זענען געטובלט געווארן אין דער מקווה צו
 tsu mikveh der in gevoren getoivelt zenen Yeshua/Yehoshua
 to mikveh the in become immersed are Yehoshua

זיין טויט? מיר זענען דעריבער נקבר געווארן מיט אים דורך
 durch im mit gevoren nikbar deriber zenen mir toit zain
 by Him with become buried therefore are we death His

דער מקווה צום טויט, כדי, ווי משיח איז אויפגעוועקט
 oifgevekt iz Moshiach vi kedei toit tsum mikveh der
 rouse is Moshiach as so that death unto mikveh the

געווארן פון די טויטע דורך דעם כבוד פונם פאטער, אזוי
 azoi foter funem loved dem durch toite di fun gevoren
 so Father of the glory the by dead the from become

זאלן אויך מיר גיין באנייטע אין לעבן. ווארום אויב מיר
 mir oib vorem leben in banaite gein mir oich zolen
 we if because life in renewed go we also should

זענען צוזאמען געפלאנצט געווארן אין דער ענלעכקייט פון
 fun enlechkeit der in gevoren geflantst tsuzamen zenen
 of likeness the in become planted together are

זיין טויט, וועלן מיר אויך זיין אין דער ענלעכקייט פון זיין
 zain fun enlechkeit der in zain oich mir velen toit zain
 His of likeness the in be also we will death His

תחיית המתים, וויסנדיק דאס דאזיקע, אז אנדזער
 undzer az dozike dos visendik hameysim techiyas
 our that these the knowing the dead ones resurrection of

אלטער מענטש איז צוזאמען מיט אים אויפגעהאנגען אויף דער
 der oif gehongen im mit tsuzamen iz mentsh alter
 the on hung up Him with together is man old

בוים געווארן, כדי דער גוף פון זינד זאל פארניכטעט
 farnichtet zol zind fun guf der kedei gevoren boim
 destroyed should sin of body the so that become tree

ווערן און מיר זאלן מער נישט זיין פארשקלאפט צו דער
 der tsu farshklaft zain nisht mer zolen mir un veren
 the to enslaved be not longer should we and to be

Chesed might reign through Tzedek Olamim to Chayyei Olam through Rebbe, Melech HaMoshiach Yehoshua Adoneinu.

6 What then shall we say? Are we to persist in Chet (*sin*) in order that the unmerited Chen v'Chesed Hashem might increase? ² Chas v'shalom! Vi-bahlt (*since*) we have died to Chet, how can we still live in it? ³ Or do you lack da'as that all we who were given a mikveh mayim tevillah into Rebbe, Melech HaMoshiach Yehoshua were given a tevillah into Moshiach's histalkus, into his mavet (*death*)? ⁴ So then we were co-buried, buried together with KIVRO (*Moshiach's kever*) through a tevillah into mavet, in order that, just as Rebbe Melech HaMoshiach was given the Techiyah (*Resurrection*) from HaMesim (*the Dead ones*) through the Kavod HaAv, so we also should have a halakhah (*walk*) [lifnei Hashem] in hitkhadshut (*renewal, regeneration*), in Chayyim Chadashim (*New Life*). ⁵ For if we have become grown together with the very likeness of his histalkus, his mavet (*death*), we shall certainly also be grown together with the very likeness of his Techiyah from HaMesim (*Resurrection*). ⁶ Having da'as of this, that, with Moshiach, our old humanity (*in Adam*) has been put to death on Moshiach's Etz (*Tree, [the Etz HaKelelat Hashem], the Tree of the Curse of G-d*) in order that the etsem HaAdam HaChet (*the essence of the sinful human*

זינד; ⁷ ווארום דער נופטר איז גערעכטפערטיקט פון דער
 der fun gerechtfertikt iz nifter der vorem zind
 the from justified is free the because sin
 זינד.
 zind
 sin

condition) might be done away with, so that we might no longer serve Chet (*sin*). ⁷ For he who has died is declared niftar (*freed, deceased*) from Chet.

⁸ אבער אויב מיר זענען געשטארבן מיט משיחן, גלויבן מיר,
 mir gloiben Moshiachn mit geshtorben zenen mir oib ober
 we believe Moshiach with die did we if however
 אז מיר וועלן אויך לעבן מיט אים; ⁹ וויסנדיק, אז משיח, זייענדיק
 zaiendik Moshiach az visendik im mit leben oich velen mir az
 being Moshiach that knowing Him with live also will we that
 אויפגעשטאנען פון די טויטע, שטארבט מער נישט; דער טויט האט
 hot toyt der nisht mer shtarbt toite di fun oifgeshtanen
 has death the not more dies dead the from stand up again
 נישט מער קיין שליטה איבער אים. ¹⁰ ווארום שטארבנדיק, איז ער
 er iz shtarbendik vorem im iber shlite kein mer nisht
 He did dying because Him over authority any longer no
 געשטארבן צו דער זינד איינמאל פאר אלעמאל, אבער לעבנדיק, לעבט
 lebt lebendik ober alemol far einmol zind der tsu geshtorben
 lives living but always for once sin the to die

⁸ But if we have died with Moshiach, we believe that we shall also live with him, ⁹ Having da'as that Moshiach, having been given the Techiyah (*Resurrection*) from the Mesim (*Dead ones*), no longer dies, Mavet (*death*) and Histalkus no longer exercise control over him. ¹⁰ For the Mavet Moshiach died, he died to Chet (*sin*) once and for all; but the Chayyim Moshiach lives, he lives to Hashem. ¹¹ So also you must reckon yourselves mesim (*dead ones*) to Chet (*Sin*) but Chayyim l'Hashem b'Moshiach Yehoshua (*alive to G-d in Messiah Yehoshua*).

ער צו ה' . ¹¹ אזוי זאלט איר זיך אויך באטראכטן
 batrachten oich zich ir zolt azoi Hashem tsu er
 consider also yourselves you shall in this way Hashem to He
 ווי טויט צו דער זינד, אבער לעבעדיק צו ה' אינם משיח
 Moshiach inem Hashem tsu lebedik ober zind der tsu toyt vi
 Moshiach in the Hashem to alive but sin the to dead as

הושע/ישוע אונדזער האר.
 Har undzer Yeshua/Yehoshua
 L-rd our Yehoshua

¹² Therefore, do not let Chet (*Sin*) reign in your mortal body to obey its ta'avot, ¹³ And do not give Chet (*sin*) control of your natural capacities as neshek (*weapons*) of peysha (*unrighteousness, transgression*), but present yourselves to Hashem as ones alive from the Mesim and present to Hashem your natural capacities as neshek (*weapons*) of Tzedek Olamim. ¹⁴ For Chet (*sin*) shall not exercise bailus (*sovereignty, ownership, dominion*) over you; for you are not under Gezetz but under Chesed (*Grace*).

¹² זאל זשע די זינד נישט קעניגן אין אייער שטערבלעכן קערפער
 kerper shterblechn eier in kenigen nisht zind di zhe zol
 body mortal your in rule not sin the therefore let
 צו געהארכן זיינע תאוות; ¹³ אויך זאלט איר נישט איבערגעבן אייערע
 eiere ibergeben nisht ir zolt oich taives zaine gehorchen tsu
 your give over not you shall also lusts its obeys to
 אברים ווי כלי זין פון רשעות צו זינד, נאר גיט אייך
 aich git nor zind tsu rishes fun zin keile vi eivrem
 you give but sin to unrighteousness of sons weapon as body parts
 איבער צו ה' , ווי לעבעדיק פון די טויטע און אייערע אברים
 eivrem eiere un toite di fun lebedik vi Hashem tsu iber
 body parts your and dead the from alive as Hashem to over
 ווי כלי זין פון צדקות צו ה' . ¹⁴ ווייל די זינד וועט
 vet zind di vail Hashem tsu tsedokes fun zin keile vi
 will sin the for Hashem to righteousness of sons weapons of as
 נישט קעניגן איבער אייך, ווארום איר זענט נישט אונטער דער (מחמיר
 machmer der unter nisht zent ir vorem aich iber kenigen nisht
 stickler the under not are you because you over rule not

חומרא) געזעץ, נאר אונטער דעם חסד .
 chesed dem unter nor gezets chumre
 grace the under but law legalism

¹⁵ דעריבער וואס? זאלן מיר זינדיקן, ווייל מיר זענען נישט
 nisht zenen mir vail zindikn mir zolen vos deriber
 not are we because sin we should what therefore

¹⁵ What then? Should we commit averah, because we

אונטער דער (מחמיר חומרא) געזעץ נאר אונטער דעם חסד ?
 chesed dem unter nor gezets chumre machmer der unter
 grace the under but law legalism stickler the under

חס ושלום ! ^{טז} צי ווייסט איר דען נישט, אז וועמען איר
 ir vemen az nisht den ir veist tsi vesholem chas
 you whomever that not then you know and peace mercy

גיט זיך איבער ווי קנעכט צו געהארכן, זענט איר קנעכט (פון)
 fun knecht ir zent gehorchen tsu knecht vi iber zich git
 of slave you are obey to slave as over yourselves give

(דעם), וועמען איר געהארכט: אדער פון זינד צום טויט, אדער פון
 fun oder toit tsum zind fun oder gehorcht ir vemen dem
 of or death to the sin of whether obey you which that

געהארכזאמקייט צו צדקות ? ^{יז} אבער געלויבט זיי ה' , אז
 az Hashem zai geloibt ober tsedokes tsu gehorchzamkeit
 that Hashem be praised but righteousness to obedience

איר וואס זענט געווען קנעכט פון דער זינד, זענט געווארן געהארכזאם
 gehorchzam gevoren zent zind der fun knecht geven zent vos ir
 obedient become did sin the of slaves were are who you

פונם הארצן צו דעם פארבילד פון דער לערנונג, וואס איז
 iz vos lernung der fun forbild dem tsu hartsn funem
 is which teaching the of pattern the to heart from the

איך איבערגעגעבן געווארן; ^{יח} און זייענדיק באפרייט פון דער זינד,
 zind der fun bafrait zaiendik un gevoren ibergegeben aich
 sin the from freed being and were handed over you

זענט איר משועבד געווארן צו צדקות . ^{יט} איך רעד
 red ich tsedokes tsu gevoren meshubed ir zent
 speak I righteousness to become in the service of you did

מענטשלעך צוליב דער שוואכקייט פון אייער פלייש; ווארום
 vorem fleish eier fun shwachkeit der tsulib mentshlech
 because flesh your of weakness the on account of in a human way

ווי איר האט איבערגעגעבן אייערע אברים ווי קנעכט צו טומאה
 tume tsu knecht vi eivrem eiere ibergegeben hot ir vi
 impurity to slaves as body parts your turned over have you as

און הפקר ביז הפקר, אזוי אויך איצט זאלט איר איבערגעבן
 ibergeben ir zolt itst oich azoi hefker biz hefker un
 turn over you shall now also so lawlessness unto lawlessness and

אייערע אברים ווי קנעכט צו צדקות ביז קדושה . ^כ ווארום
 vorem kedushe biz tsedokes tsu knecht vi eivrem eiere
 because holiness unto righteousness to servants as body parts your

ווען איר זענט געווען קנעכט פון זינד זענט איר געווען פריי פון
 fun frai geven ir zent zind fun knecht geven zent ir ven
 from free were you are sin of slaves was are you when

צדקות .
 tsedokes
 righteousness

^{כא} וואס פאר א פרוכט האט איר דען דעמאלט געהאט? זאכן , מיט
 mit zachn gehat demolt den ir hot frucht a far vos
 with things have then then you did fruit a for what

וועלכע איר שעמט זיך איצט; ווייל דער סוף זייערער איז דער
 der iz zeierer sof der vail itst zich shemt ir velche
 the is their end the because now self ashamed you which

טויט . ^{כב} אבער איצט, זייענדיק באפרייט פון דער זינד און זענט געווארן
 gevoren zent un zind der fun bafrait zaiendik itst ober toit
 become are and sin the from set free being now but death

are not under Gezetzt (*Law*) but under Chesed (*Grace*)? Chas v'shalom! ¹⁶ Do you not know that when you give control of yourselves as someone's avadim (*slaves*) to obey him, you are the avadim (*slaves*) of the one you obey, whether of Chet (*Sin*) resulting in mavet (*death*), or of Lishmo'a b'kol Hashem (*Listening to the voice of Hashem, mishma'at, obedience*) resulting in Tzedek Olamim? ¹⁷ But Baruch Hashem (*Blessed be G-d*) that you used to be avadim (*slaves*) of Chet, but you gave your mishma'at shebalev (*obedience from the heart*) to the pattern of Torah (*the pnimiyus Torah of Moshiach*) to which you were handed over. ¹⁸ Having been set free from Chet (*sin*), you became an eved of the Tzidkat Hashem (*the righteousness of G-d*). ¹⁹ I speak in human terms on account of the weakness of your frail fallen humanity. For just as you handed over your natural capacities as avadim (*slaves*) to tum'a (*uncleaness*) and to lawlessness which results in lawlessness, so now hand over your natural capacities as servants of Tzidkat Hashem which results in kedushah (*holiness*). ²⁰ For when you were avadim (*slaves*) of Chet, you were free in relation to Tzedek Olamim.

²¹ What p'ri for Hashem did you produce then? Things for which you now have bushah (*shame*), for the end result of those things is mavet (*death*). ²² But now, having been set free from Chet (*sin*) and having been made an eved Hashem (*a*

קנעכט צו ה' , האט איר אייער פרוכט צו קדושה און
 un kedeshe tsu frucht eier ir hot Hashem tsu knecht
 and holiness to fruit your you have Hashem to bondservants

צום סוף דאס אייביקע לעבן. ²³ ווארום דער שר פון זינד איז דער
 der iz zind fun sachar der vorem leben eibike dos sof tsum
 the is sin of reward the because life eternal the end to the

טויט, אבער דאס אייביקע לעבן איז ה'ס מתנה אינם משיח
 Moshiach inem matone Hashems iz leben eibike dos ober toit
 Moshiach in the gift Hashem's is life eternal the but death

יהושע/ישוע אונדזער האר.
 Har undzer Yeshua/Yehoshua
 L-rd our Yehoshua

אָדער צי ווייסט איר נישט, ברידער — ווארום איך רעד צו
 tsu red ich vorem brider nisht ir veist tsi oder
 to speak I because brothers not you know or

די, וואס קענען די תורה — אז די תורה הערשט איבער
 iber hersht toire di az toire di kenen vos di
 over rules Torah the that Torah the know who those

דעם מענטשן כל זמן ער לעבט? ² ווארום די פארהייראטע
 farheirate di vorem lebt er zman kol mentshn dem
 married the because lives he as long as all man the

פרוי איז מן התורה געבונדן צום מאן ביים לעבן;
 leben baim man tsum gebunden hatoire min iz froi
 life for husband to her bound HaTorah from is woman

ווען אבער דער מאן שטארבט, איז זי פטור פונם געזעץ
 gezets funem poter zi iz shtarbt man der ober ven
 law from the free she is dies husband the however when

פון מאן. ³ דעריבער, ווען ביים מאנס לעבן זי וועט זיך
 zich vet zi leben mans baim ven deriber man fun
 herself will she alive man's at the while therefore husband of

איבערגעבן צו אן אנדערן מאן, וועט זי גערופן ווערן נואפת;
 noyefst veren gerufen zi vet man andern an tsu ibergeben
 adulteress to be called she will man other an to give over

אבער אויב דער מאן שטארבט, איז זי פריי פון דעם געזעץ,
 gezets dem fun frai zi iz shtarbt man der oib ober
 law the from free she is dies husband the if however

און נישט קיין נואפת, ווען זי ווערט (דאס ווייב) פון אן
 an fun vaib dos vert zi ven noyefst kein nisht un
 an of wife the becomes she when adulteress any not and

אנדערן מאן. ⁴ אזוי אויך, ברידער מייע, זענט איר טויט געמאכט
 gemacht toit ir zent maine brider oich azoi man andern
 made dead you have of mine brothers also so husband other

געווארן צו דער געזעץ דורך דעם גוף פונם משיח, אז
 az Moshiach funem guf dem durch gezets der tsu gevoren
 that Moshiach of the body the through law the to become

איר זאלט געהערן צו אן אנדערן, צו דעם אויפגעשטאנענעם פון
 fun oifgeshtanenem dem tsu andern an tsu geheren zolt ir
 from raised the one to other an to belong shall you

די טויטע, כדי מיר זאלן ברענגען פירות צו ה'. ⁵ ווארום
 vorem Hashem tsu peires brengen zolen mir kedei toite di
 because Hashem to fruit bear should we so that dead the

ווען מיר זענען געווען אינם פלייש, האבן די זינדיקע תאוות,
 taives zindike di hoben fleish inem geven zenen mir ven
 lusts sinful the did flesh in the were are we when

servant of G-d), you have your p'ri for Hashem, resulting in kedushah, and the end is Chayyei Olam (*Eternal Life*). ²³ For the loin (*wages*) that Chet (*Sin*) pays out of its own payroll is mavet (*death*); however, the gracious matnat hachesh Hashem (*the gift of the grace of G-d*) is Chayyei Olam b'Moshiach Yehoshua Adoneinu.

7 Do you not have da'as, Achim b'Moshiach, for I speak to those who know the Torah, that the Torah exercises marut (*authority, rule*) over a man so long as he lives? ² For the agunah (*woman whose husband's whereabouts are unknown*) is bound by the gezetz to her husband while he lives; but in the case that her husband's death can be confirmed, she is no longer an agunah and is released from the gezetz of her husband.

³ Accordingly she will be named no'ehfet (*adulteress*) if, while her husband lives, she becomes another man's. But if her ba'al (*husband*) dies, she is free from the gezetz, so that she is no no'ehfet (*adulteress*) if she becomes another man's.

⁴ So then, Achim b'Moshiach, you also were put to death in relation to the Gezetz through the basar of Moshiach, in order that you might become another's, bound to Moshiach who was given Techiyah (*Resurrection*) from the Mesim, so that we might bear p'ri for Hashem. ⁵ For when we were in the basar (*in the fallen condition of the old humanity*), through the Gezetz, the ta'avat besarim, the sinful

וואס זענען דורך דער געזעץ, געוויקט אין אונזערע אברים
 eivrem undzere in gevirkt gezets der durch zenen vos
 body parts our in worked law the through are which

צו ברענגען פירות צו דעם טויט. ¹ איצט אבער זענען מיר פטור
 poter mir zenen ober itst toit dem tsu peires brengen tsu
 free we are however now death the to fruit bring to

פון דער געזעץ, זייענדיק געשטארבן וואס שייך דעם, צו
 tsu dem shaich vos geshtorben zaiendik gezets der fun
 to that relates to which dead being law the from

וועלכן מיר זענען געווען געבונדן, כדי מיר זאלן דינען אין דער
 der in dinen zolen mir kedei gebunden geven zenen mir velchen
 the in serve should we so that bound were are we which

באנייאונג פונם גייסט, און נישט לויט דער אלטקייט פונם
 funem altkeit der loit nisht un Gaist funem banaiyung
 of the oldness the according to not and Spirit of the newness

אות.
 os
 letter

² וואס וועלן מיר דעריבער זאגן? אז די געזעץ איז זינד?
 chas zind iz gezets di az zogen deriber mir velen vos
 mercy sin is law the that say therefore we will what

ושלום! נאר ווען נישט דורך דער געזעץ, וואלט איך נישט געוואוסט
 gevust nisht ich volt gezets der durch nisht ven nor vesholem
 know not I would law the through not when but and peace

פון דער זינד; ווייל, וואלט די געזעץ נישט געזאגט: דו זאלסט
 zolst du gezogt nisht gezets di volt vail zind der fun
 shall you say not law the would because sin the of

נישט גלוסטן (שמות כ, יז.), וואלט איך פון גלוסקייט תאוה נישט
 nisht taive glustikeit fun ich volt iz ch Shemot glusten nisht
 not lust covetous of I would 17 20 Exodus covet not

געוואוסט; ³ און די זינד, געפינענדיק א סיבה דורך דעם געבאט,
 gebot dem durch sibe a gefinendik zind di un gevust
 command the through reason a finding sin the and know

האט אויפגעוועקט אין מיר יעדע תאוה; ווארום אָן א געזעץ איז די
 di iz gezets a on vorem taive yede mir in oifgevekt hot
 the is law a without because lust every me in roused has

זינד טויט. ⁴ און אמאל האב איך געלעבט אָן א געזעץ; איז געקומען
 gekumen iz gezets a on gelebt ich hob amol un toit zind
 come is law a without lived I have once and dead sin

דאס געבאט, האט די זינד אויפגעלעבט, און איך בין געשטארבן; ⁵ און
 un geshtorben bin ich un oifgelebt zind di hot gebot dos
 and die did I and revive sin the did command the

עס האט זיך ארויסגעוויזן, אז דאס געבאט, וואס האט געזאלט
 gezolt hot vos gebot dos az aroisgevizn zich hot es
 supposed was which commandment this that turned out self has it

זיין צום לעבן (ויקרא יח, ה.), איז מיר געווארן צום טויט;
 toit tsum gevoren mir iz h ich Vayikra leben tsum zain
 death to the become for me did 5 18 Leviticus life to the to be

⁶ ווארום די זינד, געפינענדיק א סיבה אינם געבאט, האט מיר
 mich hot gebot inem sibe a gefinendik zind di vorem
 me did commandment in the cause a finding sin the because

פארפירט און דאדורך מיר געטייט. ⁷ אזוי ארום איז די תורה הייליק,
 heilik toire di iz arum azoi geteit mich dadurch un farfirt
 holy Torah the is around so killed me thus and deceive

passions were working in our natural capacities, so as to bear p'ri for mavet (death).

⁶ But now we have become niftar (freed, deceased) from the dominating ownership of the Gezet, having died to that by which we were confined, so that we might serve in the Ruach Hakodesh of hitkhdshut and newness and not in the yoshen (oldness) of chumra (stringency, strict adherence to the letter of the law).

⁷ What then shall we say? That the Gezet is considered as chet (sin)? Chas v'shalom! Nevertheless, I would not have experienced chet (sin) except through the Gezet; for I would not have known chamdanut (covetousness, greediness) if the Torah had not said, LO TACHMOD (Thou shalt not covet). ⁸ But Chet (Sin), seizing its opportunity through the mitzvoh (commandment), stirred up all manner of chamdanut (covetousness) in me. For in the absence of the Gezet, Chet (Sin) is dead. ⁹ And in the absence of the Gezet I was once alive. But when the mitzvoh (commandment) came, Chet (Sin) became alive, ¹⁰ and I died. The mitzvoh (commandment) intended as the Derech L'Chayyim (Way to Life) proved for me a means to mavet (death). ¹¹ For Chet (Sin), seizing its opportunity through the mitzvoh (commandment), deceived me and, through the mitzvoh (commandment), killed me. ¹² So that the Torah is kedoshah (holy) and the mitzvoh

און דאס געבאט איז הייליק און גערעכט און גוט.
 gut un gerecht un heilik iz gebot dos un
 good and just and holy is commandment the and

(commandment) is kedoshah and yasharah and tovah.

¹³ צי איז דען דאס גוטע געווארן פאר מיר דער טויט? חס ושלום!
 vesholem chas toit der mir far gevoren gute dos den iz tsi
 and peace mercy death the me for become good this then did

¹³ Did that which is good, then, become mavet (death) to me? Chas v'shalom! But Chet (Sin), it was Chet, working mavet (death) in me through that which is tovah, in order that Chet might be shown as Chet (Sin), and in order that Chet through the mitzvoh (commandment) might become chata'ah gedolah ad m'od

נאר די זינד, כדי זי זאל דערשיינען אלס זינד, ווירקנדיק פאר מיר
 mir far virkendik zind als dershainen zol zi kedei zind di nor
 me for working sin as appear shall it so that sin the but

(utterly sinful). ¹⁴ For we have da'as that the Torah is Ruchanit (Spiritual, of the Ruach Hakodesh); but I am of the basar (fallen humanity) sold under the power of (slave master Chet Kadmon)

דעם טויט דורך דעם גוטן — כדי דורך דעם געבאט
 gebot dem durch kedei gutn dem durch toit dem
 commandment the through so that good the through death the

זאל זיך ארויסווייזן ווי זייער זינדיק זינד איז. ¹⁷ ווארום מיר ווייסן, אז
 az veisen mir vorem iz zind zindik zeier vi aroisvaizen zich zol
 that know we because is sin sinful very as show itself shall

of (slave master Chet Kadmon) Chet. ¹⁵ For I do not have da'as what I do. For that which I commit is not what I want; no, it is what I hate that I do! ¹⁶ But if that which I do is what I do not want, I agree with the Torah that the Gezetz is good. ¹⁷ But now it is no longer I doing this,

די תורה איז רוחניותדיק; אבער איך בין גשמיותדיק און פארקויפט
 farkoift un gashmiesdik bin ich ober ruchmiesdik iz toire di
 sold and unspiritual am I however spiritual is Torah the

אונטער דער זינד. ¹⁸ ווארום איך ווייס נישט וואס, איך טו; ווייל איך
 ich veil tu ich vos nisht veis ich vorem zind der unter
 I because do I what not know I because sin the under

but [the power of] Chet (Sin) which dwells within me. ¹⁸ For I have da'as that there dwells in me, that is, in my basar (my fallen humanity enslaved to Chet Kadmon) no good thing; for the wish [to do what is right] lies ready at hand for me, but to accomplish the good is not.

טו נישט דאס, וואס איך וויל, נאר וואס איך האס, דאס טו איך. ¹⁹ און
 un ich tu dos has ich vos nor vil ich vos dos nisht tu
 and I do this hate I what but want I which that not do

¹⁹ For I fail to do good as I wish, but HaRah (The Evil) which I do not wish is what I commit. ²⁰ But if what I do not wish is that which I do, it is no longer I doing it but [the power of] Chet (Sin, Chet Kadmon, Original Sin) which dwells within me.

אויב איך טו דאס, וואס איך וויל נישט, בין איך מודה, אז די תורה
 toire di az moide ich bin nisht vil ich vos dos tu ich oib
 Torah the that admit I am not want I which this do I if

איז גוט. ²¹ און איצט בין איך עס מער נישט, וואס טוט דאס,
 dos tut vos nisht mer es ich bin itst un gut iz
 that does the one who not more it I am now and good is

נאר די זינד, וואס וואוינט אין מיר. ²¹ ווארום איך ווייס, אז אין מיר,
 mir in az veis ich vorem mir in voint vos zind di nor
 me in that know I because me in dwells which sin the but

דאס הייסט אין מיין פלייש, וואוינט נישט קיין שום גוטס; ווייל
 vail guts shum kein nisht voint fleish main in heist dos
 because good in no way any not dwells flesh my in means that

ביי מיר איז פאראן דער רצון, אבער דאס ווירקן דאס גוטע—נישט.
 nisht gute dos virken dos ober rotsn der faran iz mir bai
 not good the doing the however desire the there is me with

²¹ ווארום דאס גוטע, וואס איך וויל, טו איך נישט; נאר דאס שלעכטע,
 shlechte dos nor nisht ich tu vil ich vos gute dos vorem
 evil the but not I do want I which good the because

וואס איך וויל נישט, דאס טו איך יא. ²² אבער אויב איך טו דאס,
 dos tu ich oib ober yo ich tu dos nisht vil ich vos
 that do I if however yes I do this not want I which

וואס איך וויל נישט, ווירקן איך עס נישט מער, נאר די זינד,
 zind di nor mer nisht es ich virk nisht vil ich vos
 sin the but longer no it I operating not want I which

וואס וואוינט אין מיר.
 mir in voint vos
 me in dwells which

²² אזוי ארום געפין איך דאס געזעץ, ווען איך וויל טאן דאס גוטע,
 gute dos ton vil ich ven gezets dos ich gefin arum azoi
 good the to do want I when law this I find around so

וואס וואוינט אין מיר.
 mir in voint vos
 me in dwells which

וואס וואוינט אין מיר.
 mir in voint vos
 me in dwells which

וואס וואוינט אין מיר.
 mir in voint vos
 me in dwells which

וואס וואוינט אין מיר.
 mir in voint vos
 me in dwells which

אז דאס שלעכטע איז ביי מיר. ^{כב} ווארום לויט מיין אינערלעכן
 inerlechn main loit vorem mir bai iz shlechte dos az
 inner my according to because me with is evil the that

מענטשן פריי איך מיך מיט דער תורה פון ה' ; ^{כב} איך זע אבער
 ober ze ich Hashem fun toire der mit mich ich frei mentshn
 however see I Hashem of Torah the with me I rejoice man

אין מיינע אברים אן אנדער געזעץ, וואס האלט מלחמה מיט דעם
 dem mit milchome halt vos gezets ander an eivrem maine in
 the with war is at which law other an body parts my in

געזעץ פון מיינ פארשטאנד, וואס נעמט מיך געפאנגען צום געזעץ פון
 fun gezets tsum gefangen mich nemt vos farshtand main fun gezets
 of law to the captive me takes which mind my of law

זינד, וואס איז אין מיינע אברים. ^{כב} , איך עלנטער מענטש! ווער
 ver mentsh elenter ich o eivrem maine in iz vos zind
 who man wretched I o body parts my in is which sin

וועט מיך באפרייען פונם גוף פון דעם דאזיקן טויט? ^{כב} געלויבט זיי
 zai geloibt toit dozikn dem fun guf funem bafraien mich vet
 be praised death this the of body from the release me will

ה' , דורך יהושע/ישוען דעם משיח אונדזער האר. אזוי
 azoi Har undzer Moshiach dem Yeshuan/Yehoshuan durch Hashem
 so L-rd our Moshiach the Yehoshua through Hashem

ארום דין איך אליין מיטן פארשטאנד די תורה פון ה' ,
 Hashem fun toire di farshtand miten alein ich din arum
 Hashem of Torah the understanding with the myself I serve around

אבער מיטן גוף דעם געזעץ פון זינד.
 zind fun gezets dem guf miten ober
 sin of law the body with the however

אזוי ארום איז נישטא מער קיין שום פאראורטיילונג
 farurteilung shum kein mer nishto iz arum azoi
 condemnation in no way any more there is not is then so

פאר די , וואס זענען אינם משיח יהושע/ישוע .
 Yeshua/Yehoshua Moshiach inem zenen vos di far
 Yehoshua Moshiach in the are who the for

בווייל די תורה פונם גייסט פון לעבן אין משיח
 Moshiach in leben fun Gaist funem toire di vail
 Moshiach in life of Spirit of the law the because

יהושע/ישוע האט דך באפרייט פונם געזעץ פון זינד
 zind fun gezets funem bafrait dich hot Yeshua/Yehoshua
 sin of law from the set free you did Yehoshua

און טויט. ^א ווארום וואס די תורה האט נישט געקענט טאן,
 ton gekent nisht hot toire di vos vorem toit un
 do be able not was Torah the what because death and

ווייל זי איז אפגעשוואכט געווארן דורכן פלייש, האט
 hot fleish durchn gevoren opgeshvacht iz zi vail
 did flesh through become weakened is she because

ה' שיקנדיק זיין אייגענעם זון אין דעם געשטאלט פון זינדיק
 zindik fun geshtalt dem in zun eigenem zain shikendik Hashem
 sinful of likeness the in Son own his sending Hashem

פלייש און וועגן דער זינד, פאראורטיילט די זינד אינם פלייש;
 fleish inem zind di farurteilt zind der vegen un fleish
 flesh in the sin the condemned sin the for and flesh

ד כדי די צדקות פון דער תורה זאל דערפילט ווערן
 veren derfilt zol toire der fun tsedokes di kedei
 to be fulfilled shall Torah the of righteousness the so that

do HaTov (*The Good*), that for me HaRah (*The Evil*) lies ready at hand. ²² For I rejoice, I have simcha Torah in the Torah of Hashem, so far as the adam hapenimi is concerned, ²³ But I see another gezetz (*law*) in my natural capacities at milchamah (*war*) with the Torah of my mind and making me a prisoner to the Gezetz of Chet (*Sin*) which is [a power] in my natural capacities. ²⁴ Wretched man am I! Who will deliver me from the body of this mavet (*death*)? ²⁵ Hodu l'Hashem (*thanks be to G-d*) b'Moshiach Yehoshua Adoneinu. So then I myself with my mind serve the Torah of Hashem and with my basar I serve the Gezetz of Chet (*the Law of Sin*).

8 Therefore, now there is no gezar din (*verdict*) of ashem (*guilty*), no harsha'ah (*condemnation as guilty*) for those in Moshiach Yehoshua. ² For the Torah of the Ruach HaKodesh that gives Chayyim in Moshiach Yehoshua has set me free from the "Gezetz" of Chet and Mavet. ³ For what the Gezetz was unable to do in that it was weak through the basar, G-d sent his own Zun fun der Oybershter in the very demut (*likeness*) of the basar of sinful humanity and as a chattat (*sin offering, sin atoning sacrifice*), and both pronounced and effected a sentence of death on HaChet baBasar (*Sin in the Flesh, in the fallen old humanity*), ⁴ In order that the maleh chukat haTorah (*the full statute requirement of the Torah*) might be fulfilled

אין אונדז, וואס לעבן נישט לויטן פלייש נאר לויטן
 loitn nor fleish loitn nisht leben vos undz in
 according to but flesh according to not live who us in
 גייסט.
 Gaist
 Spirit

in us whose halakhah is in the Derech [HaChayyim] (the Way [of Life]) according to the Ruach Hakodesh and not in accordance with the basar.

ווארום די, וואס זענען לויטן פלייש, דענקען פון פליישלעכע
 fleishleche fun denken fleish loitn zenen vos di vorem
 fleshly of think flesh according to are who the because

⁵ For those who exist in terms of the basar take the side of the basar, whereas those who exist in terms of the Ruach take the side of the Ruach Hakodesh.

אבן, אבער די, וואס זענען לויטן גייסט, גייסטלעכע זאכן.
 zachn gaistleche Gaist loitn zenen vos di ober zachn
 things spiritual Spirit according to are who the however things

⁶ For the way of thinking of the basar is mavet (death), whereas the way of thinking of the Ruach Hakodesh is Chayyim and Shalom.

ווארום דאס טראכטן פון דעם פלייש איז דער טויט, אבער דאס
 dos ober toit der iz fleish dem fun trachten dos vorem
 the however death the is flesh the of mind this because

⁷ Because the way of thinking of the basar is hostility, eyvah (enmity) toward G-d, for it does not submit itself to the Gezetz of G-d; for it cannot.

טראכטן פונם גייסט איז לעבן און שלום; ווייל דאס טראכטן פונם
 funem trachten dos vail sholem un leben iz Gaist funem trachten
 of the mind the because peace and life is Spirit of the mind

⁸ And those who are in the basar are not able to please Hashem.

פלייש איז שנאה צו ה', מחמת עס אונטערטעניקט זיך נישט
 nisht zich untertenikt es machmas Hashem tsu sinah iz fleish
 not itself submits it because Hashem to hostility is flesh

⁹ However, you are not in the basar but in the Ruach Hakodesh, assuming that the Ruach Hakodesh of Hashem does indeed dwell in you — if anyone does not have the Ruach HaMoshiach,

צו ה'ס תורה און עס קען אויך טאקע נישט; און די, וואס
 vos di un nisht take oich ken es un toire Hashems tsu
 who those and not actually also can it and Torah Hashem's to

is in you, the body (of the basar) is dead because of sin but the Ruach is life for you because of Tzedek (righteousness).

זענען אינם פלייש, קענען נישט געפעלן ה'. אבער איר זענט
 zent ir ober Hashem gefelen nisht kenen fleish inem zenen
 are you however Hashem to please not can flesh in the are

¹⁰ And if Moshiach is in you, the body (of the basar) is dead because of sin but the Ruach is life for you because of Tzedek (righteousness).

נישט אינם פלייש נאר אינם גייסט, אויב ה'ס גייסט וואוינט באמת
 beemes voint Gaist Hashems oib Gaist inem nor fleish inem nisht
 in truth dwells Spirit Hashem's if Spirit in the but flesh in the not

¹¹ But if the Ruach Hakodesh of Him who gave Yehoshua Techiyah (Resurrection) from the Mesim dwells in you, He who raised Moshiach from the Mesim will give Chayyim to your mortal bodies as well, through His indwelling Ruach Hakodesh in you.

אין אייך. און אויב עמיצער האט נישט משיח גייסט, געהערט דער
 der gehert Gaist Moshiachs nisht hot emitser oib un aich in
 the belongs Spirit Moshiach's not has someone if and you in

¹² So then, Achim b'Moshiach, we are under no obligation to

דאזיקער נישט צו אים. אויב אבער משיח איז אין אייך,
 aich in yo iz Moshiach ober oib im tsu nisht doziker
 you in indeed is Moshiach however if Him to not this one

איז דער גוף טויט דורך זינד, אבער דער גייסט איז לעבן דורך
 durch leben iz Gaist der ober zind durch toit guf der iz
 through life is Spirit the however sin through dead body the is

צדקות. און אויב דער גייסט פון אים, וואס האט אויפגעוועקט
 oifgevekt hot vos im fun Gaist der oib un tzedokes
 rouse did who Him of Spirit the if and righteousness

הושען/ישוען פון די טויטע, וואוינט אין אייך, וועט ער, וואס האט
 hot vos er vet aich in voint toite di fun Yeshuan/Yehoshuan
 has Who He will you in dwells dead the of Yehoshua

אויפגעוועקט משיח הושען/ישוען, אויך לעבעדיק מאכן אייערע
 oifgevekt Moshich Yehoshua Moshiach oifgevekt
 your make alive also Yehoshua Moshiach rouse

שטערבלעכע גופים דורך זיין גייסט, וואס וואוינט אין אייך.
 aich in voint vos Gaist zain durch gufim shterbleche
 you in dwells Who Spirit His by bodies mortal

צוליב דעם, ברידער, זענען מיר בעלי חוב, נישט צום
 tsum nisht choiv ba'alei mir zenen brider dem tsulib
 to the not debt masters of we are brothers this on account of

פלייש, צו לעבן לויטן פלייש; ¹³ ווארום אויב איר לעבט לויטן
 loitn lebt ir oib vorem fleish loitn leben tsu fleish
 according to live you if because flesh according to live to flesh

פלייש, מוזט איר שטארבן; אויב אבער איר וועט דורכן גייסט
 Gaist durchn vet ir ober oib shtarben ir muzt fleish
 Spirit through the will you however if die you must flesh

אפטייטן די מעשים פונם גוף, וועט איר לעבן. ¹⁴ ווארום אלע, וואס
 vos ale vorem leben ir vet guf funem maisim di opteiten
 who all because live you will body of the deeds the put to death

ווערן געפירט פון ה'ס גייסט, זענען ה'ס קינדער. ¹⁵ ווייל
 vail kinder Hashems zenen Gaist Hashems fun gefirt veren
 because children Hashem's are Spirit Hashem's of led are

איר האט נישט באקומען דעם גייסט פון קנעכטשאפט ווידער מורא צו
 tsu moire vider knechtshaft fun gaist dem bakumen nisht hot ir
 to fear again slavery of spirit the receive not did you

האבן, נאר איר האט באקומען דעם גייסט פון אדאפטירונג, דורך
 durch adoptirung fun Gaist dem bakumen hot ir nor hoben
 through adoption of Spirit the receive did you but have

וועלכן מיר רופן : אבא, טאטע פאטער. ¹⁶ אַט דער זעלביקער גייסט
 Gaist zelviker der ot foter Tate Abba rufen mir velchen
 Spirit Same the just Father Tate Abba cry out we whom

זאגט עדות צוזאמען מיט אונדזער גייסט, אז מיר זענען ה'ס
 Hashems zenen mir az gaist undzer mit tsuzamen eides zagt
 Hashem's are we that spirit our with together witness says

קינדער. ¹⁷ און אויב קינדער, זענען מיר אויך יורשים, יורשים פון
 fun yoreshim yoreshim oich mir zenen kinder oib un kinder
 of heirs heirs also we are children if and children

ה', מיט יורשים פונם משיח; אויב מיר לייך ווירקלעך מיט
 mit virklech laiden mir oib Moshiach funem mityoreshim Hashem
 with really to suffer we if Moshiach of the joint heirs Hashem

אויס, כדי מיר זאלן אויך צוזאמען פארהערלעכט ווערן.
 veren farherlecht tsuzamen oich zolen mir kedei im
 to be glorified together also shall we so that him

¹⁸ ווארום איך האלט, אז די עינויים פון דער איצטיקער צייט
 tsait itstiker der fun inuim di az halt ich vorem
 time present the of sufferings the that maintain I because

זענען נישט ווערט פארגלייכט צו ווערן מיט דעם כבוד, וואס וועט
 vet vos koved dem mit veren tsu farglaicht vert nisht zenen
 will which glory the with be to to compare worthy not are

אנטפלעקט ווערן צו אונז. ¹⁹ ווארום די ערנסטע בענקשאפט פון דער
 der fun benkshaft ernste di vorem undz tsu veren antplekt
 the of longing earnest the because us to to be revealed

באשאפונג ווארט אויפן אנטפלעקט ווערן פון ה'ס קינדער.
 kinder Hashems fun veren antplekt oifen vart bashafung
 children Hashem's of become revelation on the waits creation

²⁰ ווארום די באשאפונג איז אונטערטעניק געווארן צו הבל הבליים,
 havolim hevel tsu gevoren untertenik iz bashafung di vorem
 of vanities vanity to become subject did creation the because

נישט פרייוויליק, נאר דורך אים, וואס האט זי אונטערטעניק געמאכט,
 gemacht untertenik zi hot vos im durch nor fraivilik nisht
 make subject it did who Him through but willingly not

מיט א האפענונג. ²¹ אז אויך די באשאפונג אליין וועט באפרייט ווערן
 veren bafrait vet alein bashafung di oich az hofenung a mit
 become freed will itself creation the also that hope a with

the basar to live in accordance with the basar. ¹³ For if you live in accordance with the basar you will certainly die; but if by the Ruach Hakodesh you put to death the [shameful] acts of the body, you will live.

¹⁴ For as many as are led by the Ruach HaElohim, they are bnei HaElohim. ¹⁵ For you did not receive a spirit of avdut, falling back into pachad (fear); but you received the Ruach of Mishpat HaBanim (Adoption), having Ma'amad HaBanim (the standing as Sons), by which we cry, "Abba, Avinu!" ¹⁶ The Ruach Hakodesh himself bears eidus (witness) with our ruach that we are bnei HaElohim.

¹⁷ And if bnei HaElohim, then also yoreshim (heirs) of G-d and co-heirs together with Moshiach, provided that we suffer with him in order that we might also be set in kavod (glory, eschatological glorification) with him.

¹⁸ For I reckon that the yisurim (suffering) of zman hazeh (of this present time) are not to be compared with the coming kavod (glory) to be revealed in us. ¹⁹ For the eager expectation of HaBri'ah (the Creation) awaits the heavenly hisgalus (revelation, unveiling) of the bnei HaElohim. ²⁰ For HaBri'ah (the Creation) was subjected to hevel (futility), not willingly, but on account of Him who subjected it, in tikvah (hope), ²¹ Because HaBri'ah also itself will be set free from the avdut (slavery) of corruption into

פון דער פארקנעכטונג פון פארדארבונג, צו דער פרייהייט פון דעם כבוד
koved dem fun freiheit der tsu fardarbung fun farknechtung der fun
 glory the of freedom the to corruption by slavery the from

פון ה'ס קינדער. ^{כב} ווארום מיר ווייסן, אז די גאנצע באשאפונג
bashafung gantse di az veisen mir vorem kinder Hashems fun
 creation whole the that know we because children Hashem's of

זיפצט און האט געבורטסווייען ביז איצט. ^{כב} און נישט נאר דאס, נאר
nor dos nor nisht un istz biz geburtsveien hot un ziftst
 but that only not and now until birthpangs has and groans

מיר אליין, וואס האבן די ביבורים פונם גייסט, זיפצן אין
in ziftsn Gaist funem bikkurim di hoben vos alein mir
 within groan Spirit of the first fruits the have who ourselves we

זיך, ווארטנדיק אויף דער אדאפטירונג, (נעמלעך), די אויסלייזונג
oisleizung di nemlech adoptirung der oif vartendik zich
 redemption the namely adoption the for waiting ourselves

פון אונדזער גוף. ^{כב} ווארום מיר זענען געראטעוועט געווארן אין דער
der in gevoren geratevet zenen mir vorem guff undzer fun
 the in become saved are we because body our of

האפענונג; א האפענונג אבער, וואס מען זעט, איז נישט קיין האפענונג;
hofenung kein nisht iz zet men vos ober hofenung a hofenung
 hope any not is sees one which however hope a hope

ווייל ווער האפט עס אויף דעם, וואס ער זעט? ^{כב} אבער אויב מיר
mir oib ober zet er vos dem oif es hoft ver vail
 we if however sees he which that for it hopes who because

האפן אויף דעם, וואס מיר זען נישט, ווארטן מיר דערויף מיט סבלנות.
savlonen mit deroif mir varten nisht zen mir vos dem oif hofn
 patience with thereon we wait not see we which that for hope

^{כב} און אויף אזא אופן קומט אונדז אויך דער גייסט צו הילף
hilf tsu Gaist der oich undz kumt oifen aza oif un
 help to Spirit the also to us comes way such on and

אין אונדזער שוואכקייט; ווייל מיר ווייסן נישט וויאזוי תפילה
tfile viazoi nisht veisen mir vail shvachkeit undzer in
 prayer how not know we because weakness our in

צו טאן ווי עס געהער צו זיין, נאר דער גייסט אליין,
alein Gaist der nor zain tsu geher es vi ton tsu
 Himself Spirit the but be to do belong it as do to

איז א מליץ יושר פאר אונדז מיט אומאויסדריקבארע
umoisdrikbare mit undz far yoisher meilets a iz
 inexpressible with us for righteous advocate a is

זיפצן; ^{כב} און דער, וואס פארשט די הערצער, ווייסט דאס
dos veist hertser di forshet vos der un ziftsn
 the knows hearts the searches who the One and groans

טראכטן פונם גייסט, ווייל ער איז זיך משתדל פאר
far mishtadl zich iz er vail Gaist funem trachten
 for interceding Himself is He because Spirit of the mind

די קדושים לויט ה'ס רצון. ^{כב} און מיר ווייסן,
veisen mir un rotsn Hashems loit kedoischem di
 know we and will Hashem's according to saints the

אז פאר אלע, וואס האבן ליב ה', ווירקט אלץ
alts virkt Hashem lib hoben vos ale far az
 all works Hashem love have who everyone for that

צוזאמען צום גוטן, צו די, וואס זענען גערופן לויט
loit gerufen zenen vos di tsu gutn tsum tsuzamen
 according to called are who the to good to the together

the deror (*freedom*) of the kavod (*glory*) of the bnei HaElohim. ²² For we have

da'as that the whole Bri'ah groans and suffers the chevlei leydah (*pangs of childbirth*)

until now. ²³ And not only so, but also we ourselves

who have the bikkurim (*first fruits*) of the Ruach Hakodesh

also groan within ourselves, eagerly awaiting the Mishpat HaBanim Adoption, that is,

the pedut geviyyateinu for the Techiyah from HaMesim. ²⁴ For in tikvah (*hope*) we were

delivered in eschatological salvation. But tikvah (*hope*) which is seen is not tikvah,

for who hopes for what he sees? ²⁵ But if we have tikvah for what we do not

see, we eagerly await it with savlanut.

²⁶ In the same way, the Ruach Hakodesh helps us in our weakness. For as we

daven, we do not know as we should for what to make tefillos (*prayers*), but the

Ruach HaKodesh Himself intercedes on our behalf with labor pang groans

not intelligibly uttered. ²⁷ And He who searches the levavot knows what is

the way of thinking of the Ruach Hakodesh, because He intercedes as G-d would have it on behalf of the Kedoshim.

²⁸ And we have da'as that for those who love Hashem everything co-operates

toward HaTov for those who are HaKeru'im (*the summoned, called ones*) according to the

etzah (*wisdom*) of the tochnit Hashem (*G-d's purposeful and*

זיין ציל . כט ווייל וועמען ער האט פון פריער געקענט
 gekent frier fun hot er vemen veil tsil zain
 know before from did he whom because purpose his

(פערטוס א א, ב.), זיי האט ער פון פריער באשטימט
 bashtimt frier fun er hot zeib a a Petros
 appointed before from he had them 2 1 1st Peter

צו זיין ענלעך צום געשטאלט פון זיין זון, אז ער זאל
 zol er az zun zain fun geshtalt tsum enlech zain tsu
 shall he so that Son His of pattern to the similar be to

זיין דער בכור צווישן א סך ברידער; ^לאון וועמען ער
 er vemen un brider sach a tsvishen bchor der zain
 he whom and brothers many a among firstborn the be

האט פארויסבאשטימט, זיי האט ער אויך גערופן; און וועמען
 vemen un gerufen oich er hot zeiforoisbashtimt hot
 whom and call also He did them predetermined had

ער האט גערופן, זיי האט ער אויך גערעכטפערטיקט; און
 un gerechtfertikt oich er hot zeigerufen hot er
 and justify also he did them called has he

וועמען ער האט גערעכטפערטיקט, די דאזיקע האט ער אויך
 oich er hot dozikedigerechtfertikt hot er vemen
 also He did these the justify did he whom

פארהערלעכט.
 farherlecht
 glorify

^{לא} וואס זאלן מיר דעריבער זאגן צו דעם אלעם? אויב ה'
 Hashem oib alem dem tsuzogen deriber mir zolen vos
 Hashem if all these to say therefore we shall what

איז מיט אונדז, ווער קען זיין קעגן אונדז? ^{לב} ער (ה'), וואס
 vos Hashem er undz kegen zain ken ver undz mit iz
 who Hashem He us against be can who us with is

האט נישט געשפארט זיין אייגענעם זון, נאר אים געגעבן פאר אונדז
 undz far gegeben im nor zun eigenem zain geshport nisht hot
 us for gave Him but Son own His spared not has

אלעמען, וויאזוי זשע וועט ער נישט מיט אים אונדז אלץ געבן
 geben alts undz im mit nisht er vet zhe viazoi alemen
 give all things us Him with not He will then how all

פריי? ^{לד} ווער וועט פארקלאגן ה'ס אויסדערוויילטע? ה'
 Hashem oisderveilte Hashems farklogen vet ver frai
 Hashem chosen Hashem's accuse will who freely

איז דער גערעכטפערטיקער; ^{לד} ווער וועט פארארטיילן? משיח
 Moshiach farurteilen vet ver gerechtfertiker der iz
 Moshiach condemn will who justifier the is

יהושע/ישוע איז עס וועלכער איז געשטארבן, און נאכמער,
 nochmer un geshtorben iz velcher es iz Yeshua/Yehoshua
 furthermore and died has who the one is Yehoshua

ער איז אויפגעשטאנען, וועלכער איז אויף ה'ס רעכטער זייט, און
 un zait rechter Hashems oif iz velcher oifgeshtanen iz er
 and side right Hashem's on is who stand up again did He

איז זיך אויך משתדל פאר אונדז. ^{לד} ווער וועט אונדז אפשניידן פון
 fun opscheiden undz vet ver undz far mishtadl oich zich iz
 from separate us will who us for interceding also self is

דעם משיח ליבע? צרות, אדער אנגסט, אדער פארפאלגונג,
 farfolgung oder angst oder tsores libe Moshiachs dem
 persecution or distress or troubles love Moshiach's the

willed plan or goal). ²⁹ For those Hashem had da'as of

beterem (beforehand), Hashem also decided upon from the beginning to be conformed

to the demut (likeness) of Hashem's Zun fun der Oybershter, that he should be

HaBechor (Firstborn) among many Achim b'Moshiach.

³⁰ And those Hashem decided upon from the beginning Hashem also summoned; and those Hashem summoned,

Hashem also acquitted and pronounced to be YITZDAK IM HASHEM; and those Hashem

acquitted and pronounced to be YITZDAK IM HASHEM, Hashem also set in eternal

kavod (glory).

³¹ In view of these things, what therefore shall we say? If Hashem is for us, who is

against us? ³² He who indeed did not spare His own Zun fun der Oybershter, but

gave him up for us all, how shall He not also with him give us all things. ³³ Who

will bring charges against the Bechirei HaElohim (chosen ones of Hashem)? It

is Hashem who acquits and pronounces to be YITZDAK IM HASHEM (justified with

G-d). ³⁴ Who is there to bring a judgment of harsha'ah (condemnation, to condemn

to Onesh Gehinnom)? It is Moshiach Yehoshua who died, rather was kam litechayah

(raised to resurrection), who also is at LIMIN HASHEM (the right hand of G-d), who also

intercedes on our behalf.

³⁵ Who will separate us from

אדער הונגער, אדער נאקעטקייט, אדער סכנה, אדער א שווערד?
shverd a oder sekone oder naketkeit oder hunger oder
sword a or danger or nakedness or famine or

לוי עס שטייט געשריבן: פאר דייןטוועגן ווערן מיר געטייט דעם
dem geteit mir veren daintvegen far geshriben shteit es vi
the killed we are your sake for written stands it as

גאנצן טאג לאנג, מיר זענען גערעכנט ווי שאף צו דער שחיטה .
shechite der tsu shof vi gerechnt zenen mir lang tog gantsn
slaughter the to sheep as considered are we long day whole

(תהלים מד, כג.) אבער אין דעם אלעם זענען מיר נאך מער ווי
vi mer noch mir zenen alem dem in ober chg md Tehilim
than more still we are all the in however 23 44 Psalms

גובר דורך אים, וואס האט אונדז ליב געהאט. לוי ווארום איך בין
bin ich vorem gehat lib undz hot vos im durch goiver
am I because had love us did who him through invincible

בטוח, אז נישט דער טויט, נישט דאס לעבן, נישט מלאכים, נישט
nisht malochim nisht leben dos nisht toyt der nisht az betuech
not angels not life the not death the not that convinced

מושלים, נישט די קעגנווארט, נישט די צוקונפט, נישט
nisht tsukunft di nisht kegenvart di nisht moshlim
nor things coming the nor things present the not principalities

ממשלות, לוי נישט הויכקייט, נישט טיפעניש, נישט קיין שום אנדער
ander shum kein nisht tifenish nisht hoichkeit nisht memsholes
other in no way any nor depth nor height nor authorities

באשעפעניש וועט זיין אימשתאנד אונדז צו שיידן פון ה'ס ליבע
libe Hashems fun sheiden tsu undz imshand zain vet bashefenish
love Hashem's from separate to us able be will created thing

אינם משיח יהושע/ישוע אונדזער האר.
Har undzer Yeshua/Yehoshua Moshiaich inem
L-rd our Yehoshua Moshiaich in the

ט 9 איך זאג דעם אמת אינם משיח, איך זאג נישט
nisht zog ich Moshiaich inem emes dem zog ich
not tell I Moshiaich in the truth the tell I

קיין שקר, מיין געוויסן זאגט מיר עדות
eides mir zogt gevisen main sheker kein
witness me says conscience my lie any

דורך דעם רוה הקודש, אז מיין טרויער איז
iz troier main az Hakoidesh ruach dem durch
is sorrow my that the Holy Spirit the through

גרויס און דער יסורים אין מיין הארצן אן
on hartsn main in yesurim der un grois
without heart my in sufferings the and great

אן אויפהער. איך וואלט געוואלט זיין אין חרם
cheirem in zain gevolt volt ich oifher an
cheirem in to be wanted would I cessation a

פונם משיח פאר מייע ברידער, מייע קרובים
kroivim maine brider maine far Moshiaich funem
relatives my brothers my for Moshiaich from the

לויטן פלייש; וועלכע זענען בני ישראל, וועמען
vemen Yisroel bnei zenen velche fleish loitn
to whom Israel sons of are who flesh according to

עס געהערן דאס אדאפטירונג, און דער כבוד און
un koved der un adoptirung dos geheren es
and glory the and adoption the belongs it

the Ahavas Moshiaich (love of Moshiaich)? Tzoros (affliction, trouble), or distress, or redifot (persecutions), or hunger, or nakedness, or danger, or cherev (sword)?³⁶ As it is written, KI ALECHA HORAGNU KOL HAYOM NECHESHAVNU K'TZON TIVCHAH (For Your sake we are being killed all the day; we are reckoned as sheep for slaughter).³⁷ But in all these things we prevail bichlal (entirely) through Him who had ahavah for us.³⁸ For I am convinced that neither Histalkus nor Chayyim nor Malachim nor Rulers, neither things present nor things to come nor kochot (powers),³⁹ Neither height nor depth nor any other creature will be able to separate us from the ahavas Hashem which is in Rebbe, Melech HaMoshiaich Yehoshua Adoneinu.

9 I speak HaEmes in Moshiaich, I do not speak sheker, my matzpun (conscience) bearing me eidus (witness) in the Ruach HaKodesh,² That there is great agmat nefesh to me and unceasing anguish in my heart.³ For I could wish that my neshamah be put under cherev (ban of destruction), under Churban, and Onesh Gehinnom, cut off from Moshiaich for the sake of my achim, my own kinsmen, my people and flesh and blood relatives,⁴ In as much as they are Bnei Yisroel: theirs is the Mishpat HaBanim Adoption, the Ma'amad HaBanim Standing

די בונדן און מתן תורה און די עבודה
 avoide di un toire matn un bundn di
 ministry the and Torah the Matan and covenants the
 און די הבטחות; ⁷ צו זיי געהערן די אבות, און
 un avot di geheren zeı tsu havtoches di un
 and Avot the belong them to promises the and
 פון זיי איז לויטן פלייש דער משיח,
 Moshiach der flesh loitn iz zeı fun
 Moshiaĥ the flesh according to is them from
 ווער איז ג-ט איבער אלע, מיט לויב אויף אייביק.
 eibik oif loib mit ale iber G-t iz ver
 eternity for praise with all over G-d is who
 . אמן
 Omein
 Amen

as Sons, and the Kavod (*glory*) and the Shekhinah (*glorious presence of G-d*) and the Beritot (*covenants*), the Matan Torah, the Avodas Kodesh (*worship*) and the Havtachat (*promises*); ⁵Theirs are the Avot (*the Patriarchs*), and from them came, in so far as his humanity is concerned, Rebbe, Melech HaMoshiach, al hakol hu HaElohim mam'vorach l'Olam va'ed. Omein.

¹ אבער דאס באטייט נישט, אז ה'ס ווארט איז צונישט
 tsunisht iz vort Hashems az nisht batait dos ober
 negated is word Hashem's that not means this however

⁶ But it is not as though the Dvar Hashem has failed. For not all those descended from Yisroel are truly redeemed Yisroel [of the eschatological Geulah Redemption]. ⁷ Nor is it as though all the banim of K'lal Yisroel are the ZERA of Avraham Avinu, but [as it is written], BEYITZCHAK YIKARE L'CHA ZERA (*In Yitzchak shall your seed be called, named,*

געווארן. ווארום נישט אלע זענען ישראל, וואס זענען פון ישראל;
 Yisroel fun zenen vos Yisroel zenen ale nisht vorem gevoren
 Israel of are who Israel are all not because become

summoned). ⁸ That is, it is not the Bnei habasar (*old humanity without hitkhadshut*) who are the Bnei HaElohim (*children of G-d*) but the Bnei HaHavtachah (*children of the promise*) who are reckoned as ZERA (*seed, children, including the right of the heir in relation to the father*). ⁹ For this word is one of havtachah

אויך נישט, ווייל זיי שטאמען פון אברהמען זענען אלע
 ale zenen Avrahamen fun shtamen zeı vail nisht oich
 all are Abraham from stem they because not also

קינדער, נאר: אין יצחקן וועט דיר גערופן ווערן זאמען. (בראשית
 Bereshis zomen veren gerufen dir vet Yitschakn in nor kinder
 Genesis seed to be called you will Isaac in but children

(*promise*): KA'ET SHOY ASHUV UL'SARAH BEN (*About this time I will come and Sarah shall have a son*). ¹⁰ Not only so, but also in the case of Rivkah (*Isaac's wife*) who conceived by the one act of sexual intercourse with Yitzchak Avinu. ¹¹ For when they were not yet born nor had they done any mitzvah or averah, in order that the etzah (*wisdom*) of the tochnit Hashem

כא, יב.) ⁷ דאס באטייט, אז נישט די קינדער פונם פלייש
 flesh funem kinder di nisht az batait dos ib cha
 flesh of the children the not that means this 12 21

זענען ה'ס קינדער, נאר די קינדער פון דער הבטחה
 havtachah der fun kinder di nor kinder Hashems zenen
 promise the of the children the but children Hashem's are

ווערן פאררעכנט ווי זאמען. ⁸ ווארום דאס איז דאס ווארט פון דער
 der fun vort dos iz dos vorem zomen vi farrechnt veren
 the of word the is this because seed as reckoned are

הבטחה: לויט דער דאזיקער צייט וועל איך קומען, און
 un kumen ich vel tsait doziker der loit havtachah
 and come I will time this the according to promise

צו שרה וועט זיין א זון. (בראשית יח, יד; לוקאס א, לה.) ⁹ און
 un lh a Lukas id ich Bereshis zun a zain vet Sarahn tsu
 and 35 1 Luke 14 18 Genesis son a be will Sarah to

נישט נאר דאס, נאר רבקה ווען זי איז מעוברת געווארן פון
 fun gevoren muberes iz zi ven Rivkah nor dos nor nisht
 of become pregnant is she when Rivkah but this only not

איינעם, יצחק אבינו — ¹⁰ איידער זיי זענען נאך געבוירן
 geboiren noch zenen zeı eider avinu Yitschak einem
 born yet are they before our father Isaac one

געווארן און האבן נאך נישט געהאט געטאן עפעס גוטס אדער
 oder guts epes geton gehat nisht noch hoben un gevoren
 or good anything done had not yet had and become

שלעכטס, כדי ה'ס ציל זאל באשטיין לויט זיין
 zain loit bashtein zol tsil Hashems kedei shlechts
 His according to persist may goal Hashem's in order that evil

אויסדערוויילן, נישט דורך מעשים (טובים), נאר דורך אים, וואס
 vos im durch nor tovim maisim durch nisht oisderveilen
 who Him through but good works through not election

רופט ^ב—איז איר געזאגט געווארן: דער גרעסערער וועט דינען דעם
 dem dinen vet greserer der gevoren gezogt ir iz ruft
 the serve will greater the become told she is calls

קלענערן. (בראשית כה, כג.) ^וווי עס שטייט געשריבן: יעקבן
 Yaakovn geshriben shteit es vi chg chh Bereshis kletern
 Jacob written stands it as 23 25 Genesis lesser

האב איך לײב געהאט, אבער עשיון האב איך געהאסט. (מלאכי א,
 a Malachi gehast ich hob Esau ober gehat lib ich hob
 1 Malachi hated I have Esav however had love I have

(ב-ג.
 b-g
 2-3

(purposeful and willed plan of G-d) should stand in terms of bechirah (divine election, selection, choosing), ¹²Not from mitzvos but from the One who makes the kri'ah (divine summons), it was said to her, RAV YA'AVOD TZA'IR (the elder will serve the younger), ¹³As it is written, VA'OHAV ES YA'AKOV V'ES ESAV SANEITI (Ya'akov have I loved, but Esau have I hated).

^דוואס זשע זאלן מיר זאגן? אז ביי ה' גיבט
 gibt Hashem bai az zogen mir zolen zhe vos
 there is Hashem with that say we should then what

אומגערעכטיקייט? חס ושלום! ^{טו}ווארום צו משהן
 Moshen tsu vorem vesholem chas umgerechtheit
 Moses to because and peace mercy unrighteousness

האט ער געזאגט: איך וועל זיין בארמהערציק צו וועמען איך
 ich vemen tsu baremhartsik zain vel ich gezogt er hot
 I whom to merciful be will I say He did

בין בארמהערציק, און וועל מיך דערבארמען אויף וועמען איך
 ich vemen oif derbaremen mich vel un baremhartsik bin
 I whom on compassion I will and merciful am

דערבארם מיך. (שמות לג, יט.) ^{טז}אזוי ארום איז עס נישט
 nisht es iz arum azoi it lg Shemot mich derbarem
 not it is then so 19 33 Exodus me compassion

אפהענגיק פון דעם, וואס וויל און נישט פון דעם, וואס לויפט,
 loift vos dem fun nisht un vil vos dem fun ophengik
 runs who the one on not and wills who the one on dependent

נאר פון דעם אל רחום. ^{יז}ווארום דער פסוק זאגט צו
 tsu zogt pasuk der vorem Rachem El dem fun nor
 to says verse the because mercy God of that one on but

פרעהן: טאקע דעריבער האב איך דיך אויפגעשטעלט, אז איך
 ich az oifgeshtelt dich ich hob deriber take Pharaoh
 I that stand up you I did therefore really Pharaoh

זאל ווייזן אין דיר מיין כוח, אז מיין נאמען זאל באקאנט
 bakant zol nomen main az koiech main dir in vaizen zol
 known shall Name my that power my you in to show shall

ווערן אין דער גאנצער ערד. (שמות ט, טז.) ^{יח}אזוי ארום איז ער
 er iz arum azoi tz t Shemot erd gantser der in veren
 He is then so 16 9 Exodus earth whole the in to be

בארמהערציק צו וועמען ער וויל, וועמען אבער ער וויל,
 vil er ober vemen vil er vemen tsu baremhartsik
 wants He however whom wants He whom to merciful

פארהארטעוועט ער.
 er farhartevet
 He hardens

^{יט}דו וועסט מיר דעריבער זאגן: טא פארוואס באשולדיקט ער נאך?
 noch er bashuldikt farvos to zogen deriber mir vest du
 still He finds fault why then say therefore me will you

¹⁴What then shall we say? There is no avla (injustice) with G-d, is there? Chas v'shalom! ¹⁵For to Moshe Rabbeinu Hashem says, V'CHANNOTI ES ASHER ACHON V'RICHAMETTI ES ASHER ARACHEM (I will have mercy on whom I will have mercy and I will have compassion on whom I will have compassion). ¹⁶So then, it is not a matter of the one who wills or the one who runs. It is a matter of the YAD HASHEM HACHANINAH (the hand of the G-d of gracious, free mercy). ¹⁷For the Kitvei Hakodesh says to Pharaoh, BA'AVUR ZOT HE'EMADTICHA BA'AVUR HAROTECHA ES KOCHI ULEMA'AN SAPER SHMI BECHOL HA'ARETZ (For this purpose I raised you up, in order that I might demonstrate in you my power and in order that my Name might be proclaimed in all the earth). ¹⁸So then, to whom Hashem wills Hashem shows chandinah (mercy, free grace), but whom Hashem wills he hardens. ¹⁹You will say to me, Then why does Hashem still find

ווארום ווער שטעלט זיך אנטקייגן זיין רצון? ^כ אבער, מענטש, ווער
 ver mentsh ober rotsn zain antkegen zich shtelt ver vorem
 who man however will His resists self opposes who because

ביסטו, וואס האסט א טענה קעגן ה' ? וועט דען א געמאכטע
 gemachte a den vet Hashem kegen taine a host vos bistu
 created a then will Hashem against complaint a has who are you

זאך זאגן צו דעם בעל מלאכה: פארוואס האסטו מיך אזוי
 azoi mich hostu farvos meloche bal dem tsu zogen zach
 so me you have why craft master of the to say thing

געמאכט? (ישעיהו מה, ט.) ^{כב} אדער, צי האט דען נישט דער טעפער א
 a teper der nisht den hot tsi oder t mh Yeshayah gemacht
 a potter the not then has or 9 45 Yeshayah made

רשות איבערן ליים צו מאכן פון דער זעלביקער מאסע א געפעס צו
 tsu gefes a mase zelviker der fun machen tsu leim ibern reshush
 to dish a lump same the from make to clay over right

כבוד און א געפעס צו אומכבוד? ^{כב} און אויב ה', ווילנדיק וויין
 vaizen vilendik Hashem oib un umkoved tsu gefes a un koved
 to show wanting Hashem if and dishonor to dish a and honor

זיין צארן און באקאנט מאכן זיין קראפט, האט מיט פיל געדולד
 geduld fil mit hot kraft zain machen bakant un tsorn zain
 patience much with had power His make known and wrath His

דערטראגן געפעסן פון צארן, וואס זענען צוגעגרייט געווארן צום
 tsum gevoren tsugegreit zenen vos tsorn fun gefesn dertragen
 for become prepared are which wrath of vessels bear

פארדארבן; ^{כב} און כדי באקאנט צו מאכן די עשירות פון זיין כבוד
 koved zain fun ashires di machen tsu bakant kedei un fardarbn
 honor His of wealth the make to known so that and destruction

אויף די געפעסן פון בארעמהארציקייט, וועלכע ער האט פארויס
 forois hot er velche baremhartsikeit fun gefesn di oif
 beforehand did he which mercifulness of vessels the on

צוגעגרייט צו כבוד, ^{כב} וועלכע ער האט אויך גערופן, (נעמלעך) אונדז,
 undz nemlech gerufen oich hot er velche koved tsu tsugegreit
 us namely call also did He which glory for prepare

נישט נאר פון יידן נאר אפילו פון נישט יידן? ^{כב} ווי ער זאגט אויך אין
 in oich zogt er vi Yidn nisht fun afile nor Yidn fun nor nisht
 in also says he as Jews not of even but Jews of only not

הושע: איך וועל רופן דאס, וואס איז נישט מיין פאלק, מיין פאלק,
 folk main folk main nisht iz vos dos rufen vel ich Hoshea
 people My people My not is which that call will I Hoshea

און די נישט געליבטע, געליבטע. ^{כב} און עס וועט זיין, אז אויף דעם
 dem oif az zain vet es un gelibte gelibte nisht di un
 the on that be will it and beloved beloved not the and

ארט, וואו עס איז געזאגט געווארן צו זיי: איר זענט נישט מיין
 main nisht zent ir zei tsu gevoren gezogt iz es vu ort
 My not are you them to become said is it where place of

פאלק, אז דארט וועלן זיי גערופן ווערן קינדער פונם לעבעדיקן ג-ט.
 G-t lebedikn funem kinder veren gerufen zei velen dort az folk
 G-d living by the children to be called they will there that people

(הושע ב, כה.)

chh b Hoshea

25 2 Hoshea

fault? For who has resisted His will? ²⁰ On the contrary, who are you, a human being, to answer back to G-d?

VEYETZER AMAR LEYOTZRO (*Can the pot say to the potter*), Why have you made me thus?

²¹ Or does the potter not have the right over the clay to make from the same lump

one vessel for honorable use and another for dishonorable use? ²² But what if naniach

(*supposing*) Hashem, willing to demonstrate His Charon Af Hashem

(*burning anger of G-d*) and to make known His ko'ach

(*power*), put up with and endured with savlanut

(*patience*) vessels which are objects of G-d's Charon Af

(*burning anger*), objects made ready for Churban, ²³ And in order

that He might make known the wealth of His kavod

(*glory*) on vessels which are objects of Hashem's chaninah

(*mercy, free grace*) which He prepared beforehand for kavod? ²⁴ By which I mean

us, whom also He called, not only from the Yehudim but also from the non-

Jews, ²⁵ As it says in Hoshea, V'AMARTI L'LO AMMI AMI

ATAH (*And I will call the "not my people" my people*), and the "not loved" loved; ²⁶ And it

shall be in the place where it was said to them, "You are not my people," there they shall be called Bnei

EL CHAI (*sons of the living G-d*).

²⁷ Yeshayah proclaims concerning Yisroel, Even

^{כב} און ישעיה רופט אויס איבער ישראל: אויב די צאל פון די
 di fun tsol di oib Yisroel iber ois ruft Yeshayah un
 the of number the if Israel over out calls Isaiah and

בני ישראל וועט זיין ווי דאס זאמד פונם ים, וועט דאך (נאר) אן
an nor doch vet yam funem zamd dos vi zain vet Yisroel bnei
 a only yet will sea of the sand the as be will Israel sons of
 איבערבלייבונג געראטעוועט ווערן; ^כ ווארום דער האר וועט אויספירן
oisfren vet Har der vorem veren geratevet iberblaibung
 carry out will L-rd the because to be saved remnant

זיין ווארט אויף דער ערד, וועט עס ענדיקן און באשרענקען.
bashrenken un endiken es vet erd der oif vort zain
 cut short and complete it will earth the on word His

(ישעיהו י, כב-כג). און ווי ישעיהו האט געזאגט פריער: אויב
oib frier gezogt hot Yeshayah vi un chb-chg i Yeshayah
 if before said has Isaiah as and 22-23 10 Yeshayah

דער האר צבאות וואלט אונדז נישט איבערגעלאזט זאמען, וואלטן מיר
mir volten zomen ibergelozt nisht undz volt Tsevaos Har der
 we would seed left not us would of hosts L-rd the

געווארן ווי סדום, און גלייך געווארן צו עמורה. (ישעיהו א, ט).
t a Yeshayah Gomora tsu gevoren glaich un Sodom vi gevoren
 9 1 Yeshayah Gomorrah to become likened and Sodom as become

^ל וואס זשע זאלן מיר זאגן? אז די נישט יידן, וועלכע האבן נישט
nisht hoben velche Yidn nisht di az zogen mir zolen zhe vos
 not have which Jews non the that say we should then what

נאכגעפאלגט צדקות, האבן דערגרייכט צדקות, אבער
ober tsedokes dergreicht hoben tsedokes nochgefollgt
 however righteousness attained have righteousness pursued

די צדקות פון אמונה; ^{לא} און ישראל, נאכפאלגנדיק א תורה
toire a nochfolgendik Yisroel un emune fun tsedokes di
 Torah a pursuing Israel and faith of righteousness the

פון צדקות, האט צו דער תורה נישט דערגרייכט. ^{לב} פארוואס?
farvos dergreicht nisht toire der tsu hot tsedokes fun
 why attained not Torah the to did righteousness of

ווייל זיי האבן זי געזוכט נישט דורך אמונה נאר דורך מעשים,
maisim durch nor emune durch nisht gezucht zi hoben zeil
 deeds through but faith through not seek it did they because

האבן זיי געשטרויכלט ביים שטיין פון שטרויכלונג; ^{לד} ווי עס שטייט
shteit es vi shtroichlung fun shtein baim geshtroichlt zeil hoben
 stands it as stumbling of stone on the stumble they did

געשריבן: אַט לייג איך אין ציון אן אבן נגף און א פעלדזן
feldzn a un negef even an Tsien in ich leig ot geshriben
 rock a and stumbling stone of a Zion in I lay here written

פון שטרויכלונג; און יעדער, וואס וועט גלויבן אין אים, וועט נישט
nisht vet im in gloiben vet vos yeder un shtroichlung fun
 not will him in believe will who everyone and stumbling of

פארשעמט ווערן. (ישעיהו ח, יד; כח, טז). (לויטן תרגום
targum loitn tz chch id ch Yeshayah veren farsheemt
 Targum according to 16 28 14 8 Yeshayah to be put to shame

(השבעים).
hashivim
 HaShevim

י ברידער, דער באגער פון מיין הארצן און מיין תפילה צו ה'
Hashem tsu tfile main un hartsn main fun bager der brider
 Hashem to prayer my and heart my of desire the brothers

איז פאר זייער ישועה. ^כ ווארום איך זאג זיי עדות, אז זיי
zeil az eides zeil zog ich vorem yeshue zeier far iz
 they that witness them tell I because salvation their for is

if the number of the Bnei Yisroel are as the sand of the sea, only the She'erit (*Remnant*) will return (*be saved*),

²⁸ For Hashem will complete and cut short and will perform His Word on the earth.

²⁹ And as Yeshayah said beforehand, Except Adonoi Tz'vaot had left us SARID KIM'AT (*some survivors*), we would have become like S'dom and we would have been the same as Amora.

³⁰ What then shall we say? That Goyim who do not pursue Tzidkot (*righteousness*) have attained Tzidkot which is Tzidkot through emunah, ³¹ Whereas Yisroel pursuing a Tzidkat Torah did not arrive at that Torah?

³² Why so? Because it was not on the mekor (*basis*) of emunah but on the mekor (*basis*) of ma'asim (*works*). They have stumbled over the EVEN NEGEF (*Stone of Stumbling*), ³³ As

it is written, Hinei, I place in Tziyon a stone of stumbling and a rock of offense; and he who believes in Me shall not be put to shame.

10 Achim b'Moshiach, the great tshuka (*desire, longing*) of my lev and my tefillah to Hashem is for the Yeshu'at Yisroel (*salvation of Israel*). ² For

האבן א קנאות פאר ה' , אבער נישט לויט דערקענטעניש.
derkennenish loit nisht ober Hashem far kanoes a hoben
 knowledge according to not however Hashem for zeal a have
 ווארום נישט קענענדיק די צדקות פון ה' און זוכנדיק
zuchendik un Hashem fun tsedokes di kenendik nisht vorem
 seeking and Hashem of righteousness the knowing not because
 אויפצושטעלן זייער אייגענע, האבן זיי זיך נישט אונטערטעניק
untertenik nisht zich zei hoben eigene zeier oiftsushtelen
 subject not themselves they have own their to raise up
 געמאכט צו דער צדקות פון ה' , ווארום דער תכלית פון
fun tachles der vorem Hashem fun tsedokes der tsu gemacht
 of purpose the because Hashem of righteousness the to made
 דער תורה איז דער משיח צו צדקות פאר יעדן איינעם, וואס
vos einem yedn far tsedokes tsu Moshiach der iz toire der
 who one every for righteousness to Moshiach the is Torah the
 גלויבט .
gloibt
 believes

I can be meid (*provide testimony, attest*) regarding them that they have a kinat Hashem (*zeal for G-d*), but not in accordance with saving binah and da'as.
³For, having no saving da'as of the Tzidkat Hashem (*the righteousness of G-d*), and seeking to establish their own, they have not subjected themselves to the Tzidkat Hashem (*righteousness of G-d*).
⁴For Moshiach is the goal of the Torah as a means to being YITZDAK IM HASHEM, for all who have emunah.

ווארום משה שרייבט איבער דער צדקות פון דער תורה,
toire der fun tsedokes der iber shraibt Moshe vorem
 Torah the of righteousness the about writes Moses because
 אז דער מענטש, וואס וועט זי טאן, וועט דורך איר לעבן. (ויקרא
Vayikra leben ir durch vet ton zi vet vos mentsh der az
 Leviticus live it through will do it will who man the that
 יח, ה.)¹ אבער די צדקות פון אמונה זאגט אזוי: זאג נישט
nisht zog azoi zagt emune fun tsedokes di ober h ich
 not say thus says faith of righteousness the however 5 18
 אין דיין הארצן, ווער וועט ארויפגיין אין הימל אריין? דאס הייסט,
heist dos arain himel in aroifgein vet ver hartsn dain in
 means that into heaven into go up will who heart your in
 אראפצוברענגען משיחן,² אויך נישט: ווער וועט אראפנידערן אין דער
der in aropnideren vet ver nisht oich Moshiachn aroptsbrenge
 the into descend will who not also Moshiach to bring down
 טיפעניש (אפגרונט)? דאס הייסט, ארויפצוברענגען משיחן פון די
di fun Moshiachn aroifsbrenge heist dos opgrunt tifinish
 the from Moshiach to bring up means that abyss depth
 טויטע.³ נאר וואס זאגט זי? דאס ווארט איז נאענט צו דיר, עס איז אין
in iz es dir tsu noent iz vort dos zi zagt vos nor toite
 in is it you to near is word this it says what but dead
 דיין מויל, אין דיין הארצן; דאס הייסט, דאס ווארט פון אמונה, וואס
vos emune fun vort dos heist dos hartsn dain in moil dain
 which faith of word the means that heart your in mouth your
 מיר רופן אויס;⁴ ווייל אויב דו וועסט מודה זיין מיט דיין מויל
moil dain mit zain moide vest du oib vail ois rufen mir
 mouth your with do confess will you if because out call we
 יהושען/ישוען אלס האר, און גלויבן מיט דיין הארץ, אז ה'
Hashem az harts dain mit gloiben un Har als Yeshuan/Yehoshuan
 Hashem that heart your with believe and L-rd as Yehoshua
 האט אים אויפגעוועקט פון די טויטע, וועסטו געראטעוועט ווערן .
veren geratetvet vestu toite di fun oifgevekt im hot
 become saved you will dead the from rouse him did
 ווארום מיטן הארץ גלויבט מען צו צדקות (ישעיהו נג, יא;
yo ng Yeshayah tsedokes tsu men gloibt harts miten vorem
 11 53 Yeshayah righteousness to one believes heart with the because

⁵For Moshe Rabbeinu writes with reference to the (*accessibility of*) Tzidkat Torah (*righteousness which is from the Torah*), The man YA'ASEH OTAM VACHAI (*who does these things will live*) by them.
⁶Whereas the Tzidkat Emunah (*righteousness which is from faith*) speaks thus: Do not say in your lev, Who will go up into Shomayim? (that is, to bring Moshiach down)?
⁷Or, Who will go down into the abyss? (that is, to bring Moshiach up from the Mesim).
⁸But what does it say? "The Dvar is near you, in your MOUTH and in your HEART." That is, the Dvar of Emunah which we proclaim.
⁹Because if you make *hoda'ah* (*confession*) "with your PEH" of Adoneinu Yehoshua, and have emunah "in your LEV" that G-d raised him from the Mesim, you will be delivered.
¹⁰For with the "heart" one has emunah unto being YITZDAK IM HASHEM and with the "mouth" *hoda'ah* is made

unto Yeshu'at Eloheinu. ¹¹ For the Kitvei Hakodesh says, Everyone who has emunah in Him shall not be put to shame. ¹² For there is no distinction between Yehudi and Yevani, for the same one is Adon Echad l'chulam (one L-rd over all), rich to all who call upon Him. ¹³ For V'HAYAH KOL ASHER YIKRA B'SHEM ADONOI (Everyone whoever calls upon the Name of the L-rd — Yoel 3:5 [2:32]) shall be delivered.

¹⁴ How therefore shall they call on him in whom they have not believed? And how shall they believe in him of whom they have not heard? And how shall they hear without someone doing the hatafah (preaching)? ¹⁵ And how shall they do the hatafah (preaching) unless they have been sent? As it is written, "How beautiful are the feet of those who preach Besuras HaGeulah" (Isa 52:7). ¹⁶ But not all have mishma'at (obedience) to the Besuras HaGeulah. For Yeshayah says: MI HE'EMIN LISHMU'ATEINU (Who has believed that which is heard, our report)? ¹⁷ So, then, emunah comes from hearing, and hearing comes through the Dvar HaMoshiach.

¹⁸ But I say, is it the case that they have not heard? On the contrary: Their sound has gone out into all the earth and their words to the ends of the

בראשית טו, ו.), און מיטן מויל איז מען מודה צו ישועה .
yeshue tsu moide men iz moil miten un u tu Bereshis
salvation to confess one does mouth with the and 6 15 Genesis

¹¹ ווארום דער פסוק זאגט: יעדער, וואס גלויבט אין אים, וועט נישט
nisht vet im in gloibt vos yeder zogt pasuk der vorem
not will him in believes who everyone says verse the because

ווערן צו שאנד. (ישעיהו כח, טז.) ¹² ווארום עס איז נישטא קיין
kein nisht iz es vorem tz chch Yeshayah shand tsu veren
any not is there because 16 28 Yeshayah shame to become

חילוק צווישן ייד און גריך, ווייל דער זעלביקער האר פון אלע
ale fun Har zelviker der vail Grich un Yid tsvishen chiluk
all of L-rd same the because Greek and Jew between distinction

איז רייך צו אלע, וואס רופן צו אים; ¹³ ווארום יעדער איינער, וואס
vos einer yeder vorem im tsu rufen vos ale tsu raich iz
who one every because him unto call that all to rich is

וועט אנרופן דעם הארס נאמען, וועט געראטעוועט ווערן. (יואל ג, ה.)
h g Yoel veren geratevet vet nomen Hars dem onrufen vet
5 3 Joel to be saved will Name L-rd's the call upon will

¹⁴ וויאזוי זשע זאלן זיי אנרופן אים, אין וועמען זיי האבן נישט
nisht hoben zei vemen in im onrufen zei zolen zhe viazoi
not have they whom in him call upon they shall then how

געגלויבט? און וויאזוי זאלן זיי גלויבן אין אים, פון וועמען זיי האבן
hoben zei vemen fun im in gloiben zei zolen viazoi un gegloibt
have they whom of him in believe they shall how and believed

נישט געהערט? און וויאזוי זאלן זיי הערן אן א בעל דרשן?
darshn bal a on heren zei zolen viazoi un gehert nisht
preach owner a without hear they shall how and heard not

¹⁵ און וויאזוי זאל מען דרשענען, אויב מען ווערט נישט געשיקט? ווי עס
es vi geshikt nisht vert men oib darshenen men zol viazoi un
it as sent not is one if preach one shall how and

שטייט געשריבן: ווי שיין זענען די פיס פון די, וואס ברענגען א
a brengen vos di fun fis di zenen shein vi geshriben shteit
a bring who the of the feet they are beautiful how written stands

בשורה פון גוטע זאכן. (ישעיהו נב, ז.) ¹⁶ אבער נישט אלע האבן
hoben ale nisht ober z nb Yeshayah zachn gute fun besoire
have all not however 7 52 Yeshayah things good of News

געהארכט דער בשורה טובה; ווארום ישעיה זאגט: האר, ווער האט
hot ver Har zogt Yeshayah vorem toive besoire der gehorcht
has who L-rd says Isaiah because Good News the obeyed

געגלויבט וואס מיר האבן געהערט? (ישעיהו נג, א.) ¹⁷ אזוי ארום איז
iz arum azoi a ng Yeshayah gehert hoben mir vos gegloibt
is around so 1 53 Yeshayah hear did we what believed

דער גלויבן פון הערן, און דאס הערן דורך משיח ווארט.
vort Moshiachs durch heren dos un heren fun gloiben der
word Moshiach's by hearing the and hearing from faith the

¹⁸ אבער איך זאג: האבן זיי דען נישט געהערט? געוויס: זייער
zeier gevis gehert nisht den zei hoben zogt ich ober
their certainly hear not then they did say I however

קלאנג איז ארויסגעגאנגען איבער דער גאנצער ערד, און ביז צו די עקן
ekn di tsu biz un erd gantser der iber aroisgegangen iz klang
ends the to until and earth whole the over go out did sound

פון דער באוואויטער וועלט—זייערע ווערטער. (תהלים יט, ה.) ¹⁹ אבער
ober h it Tehilim vertter zeiere velt bavoiter der fun
however 5 19 Psalms words their world inhabited the of

איך זאג: צי האט דען ישראל נישט געוואוסט? שוין משה זאגט:
 zagt Moshe shoin gevust nisht Yisroel den hot tsi zog ich
 says Moses already know not Israel then did say I

איך וועל אייך מאכן אייפערן מיט דעם,
 dem mit eifern machen aich vel ich
 that with jealous make you will I

וואס איז נישט קיין פאלק,
 folk kein nisht iz vos
 nation any not is which

מיט א נאריש פאלק
 folk narish a mit
 nation foolish a with

וועל איך אייך דערצערנען. (דברים לב, כא).
 cha lb Devarim dertsernen aich ich vel
 21 32 Deuteronomy enrage you I will

ישעיה אבער פאסט מוט און זאגט: איך בין געפונען געווארן
 gevoren gefunnen bin ich zagt un mut fast ober Yeshayah
 become found am I says and courage fast however Isaiah

פון די, וואס האבן מיד נישט געזוכט, איך בין אנטפלעקט געווארן צו
 tsu gevoren antplekt bin ich gezucht nisht mich hoben vos di fun
 to become revealed am I seek not me did who the of

די, וואס האבן נישט געפרעגט נאך מיר. (ישעיהו סה, כא) אבער
 ober a sh Yeshayah mir noch gefregt nisht hoben vos di
 however 1 65 Yeshayah Me after asked not had who the

וועגן ישראל זאגט ער; דעם גאנצן טאג האב איך אויסגעשטרעקט מיינע
 maine oisgeshtrekt ich hob tog gantsn dem er zagt Yisroel vegem
 my stretch out I did day whole the He says Israel about

הענט צו א ווידערשפעניק און אקייגנרעדנדיק פאלק. (ישעיהו סה, ב).
 b sh Yeshayah folk akegenredendik un vidershpenik a tsu hent
 2 65 Yeshayah people disobedient and rebellious a to hands

איך זאג דעריבער, האט דען ה' פארשטויסן זיין פאלק?
 folk zain farshtoisem Hashem den hot deriber zog ich
 people his cast aside Hashem then has therefore say I

חס ושלום! ווארום אויך איך בין א בן ישראל, פון
 fun Yisroel ben a bin ich oich vorem vesholem chas
 of Israel son of a am I also because and peace mercy

אברהם זאמען, פונם שבט בנימין. ה' האט נישט
 nisht hot Hashem Binyamin sheyvet funem zomen Avrahams
 not has Hashem Benjamin tribe of from the seed Abraham's

פארווארפן זיין פאלק, וועלכעס ער האט געקענט פון פריער. אדער צי
 tsi oder frier fun gekent hot er velches folk zain farvorfen
 or before from know did He whom people his rejected

ווייסט איר נישט, וואס דער פסוק זאגט וועגן אליהו, ווען ער ווענדט
 vendt er ven Eliyahu vegem zagt pasuk der vos nisht ir veist
 turned he when Eliyahu about says verse the what not you know

זיך צו ה' קעגן ישראל, זאגנדיק: א האר, זיי האבן געטייט
 geteit hoben zei Har o zogendik Yisroel gegen Hashem tsu zich
 killed have they L-rd o saying Israel against Hashem to himself

דיינע נביאים, זיי האבן צעשטערט דייע זענען מזבחות, און איך בין
 bin ich un mizbeyches daime tseshtert hoben zei neviim daime
 am I and altars your destroyed have they prophets your

איבערגעבליבן איינער אליין, און זיי זוכן מיין נפש. (מלכים א
 a melachim nefesh main zuchen zei un alein einer ibergebliben
 1st Kings life my seek they and alone one left

inhabited world (Ps 19:4). ¹⁹ But I say, is it the case that Yisroel has not known? First, Moshe Rabbeinu says: I will provoke you to jealousy by those who are not a nation; by a senseless nation I will make you angry. ²⁰ And Yeshayah HaNavi is bold as to say: I have been found by those who do not seek Me; I have revealed Myself to those who do not ask for Me. ²¹ But concerning Yisroel he says: All the day I stretched out My hands to a disobedient and obstinate people.

יא 11 I ask, therefore, has Hashem repudiated His people? Not at all! Chas v'shalom! For I too am a ben Yisroel, of the zera Avraham (*seed of Avraham Avinu*), of the tribe of Binyamin. ² Hashem has not repudiated His people whom He foreknew. Or do you not have da'as what the Kitvei Hakodesh says in the section about Eliyahu HaNavi, how he appeals to Hashem against Yisroel? ³ Adonoi, they have killed your Nevi'im, they have torn down your mizbe'achot (*altars*), and I alone have been left,

יט, יד.)⁷ אבער וואס זאגט אים דאס קול פון ה' ? איך האב מיר
 mir hob ich Hashem fun kol dos im zagt vos ober id it
 Me have I Hashem of voice the him tells what however 14 19

איבערגעלאזט זיבן טויזנט מענער, וואס האבן נישט געבויען קיין קני
 kni kein geboigen nisht hoben vos mener toizent ziben ibergelozt
 knee any bowed not have who men thousand seven left

צום בעל. (מלכים א יט, יח.)
 ich it a melachim Ba'al tsum
 18 19 1st Kings Baal to the

⁷ דעריבער אויך אזוי אין דער איצטיקער צייט איז דא אן
 an do iz tsait isttiker der in azoi oich deriber
 a there is time present the in thus also therefore

איבערבלייבונג לויט דער בחירה פון חסד. ¹ אויב אבער
 ober oib chesed fun bechire der loit iberblaibung
 however if grace of election the according to remnant

דורך חסד, איז נישט מער פון מעשים; ווייל חסד וואלט דאן
 dan volt chesed vail maisim fun mer nisht iz chesed durch
 then would grace because deeds of more not is grace through

נישט מער געווען חסד. ¹ וואס דען? וואס ישראל זוכט, דאס האט
 hot dos zucht Yisroel vos den vos chesed geven mer nisht
 did that seeks Israel what then what grace be longer no

ער נישט דערגרייכט, אבער די אויסדערוויילטע האבן עס יא
 yo es hoben oisderveilte di ober dergreicht nisht er
 indeed it did elect ones the however attain not he

דערגרייכט, און די איבריקע זענען פארהארטעוועט געווארן; ¹ ווי עס
 es vi gevoren farhartevet zenen ibrike di un dergreicht
 it as become hardened were remaining the and attain

שטייט געשריבן: ה' האט זיי געגעבן א גייסט פון טיפן שלאף,
 shlof tift fun gaist a gegeben zeil hot Hashem geshriben shteit
 sleep deep of spirit a give them did Hashem written stands

אויגן, נישט צום זען, און אויערן, נישט צום הערן, ביז צום
 tsum biz heren tsum nisht oiern un zen tsum nisht oigen
 to the until hear to the not ears and see to the not eyes

היינטיקן טאג. (ישעיהו כט, י ; דברים כט, ג.) ¹ און דוד
 Dovid un g cht Devarim i cht Yeshayah tog haintikn
 David and 3 29 Deuteronomy 10 29 Yeshayah day today's

זאגט: זאל זייער טיש ווערן צו א פאסטקע, און צו א נעץ, און צו
 tsu un nets a tsu un pastke a tsu veren tish zeier zol zagt
 to and net a to and trap a for become table their shall says

א שטרויבלונג, און א פארגעלטונג צו זיי ; ¹ זאלן זייערע אויגן
 oigen zeiere zolen zeil tsu fargeltung a un shtroichlung a
 eyes their shall them to recompense a and stumbling block a

פינסטער ווערן, נישט צו זען, און זייער רוקן בויג אלעמאל אראפ.
 arop alemol boig ruchen zeier un zen tsu nisht veren finster
 down always bowed backs their and see to not become darkened

(תהלים סט, כג-כד.)
 chg-chd st Tehilim
 23-24 69 Psalms

¹¹ דעריבער זאג איך, האבן זיי דען געשטרויבלט, כדי זיי
 zeil kedel geshtroicht den zeil hoben ich zog deriber
 they so that stumble then they did I say therefore

זאלן פאלן? חס ושלום! נאר דורך זייער איבערטעוונג איז די
 di iz ibertretung zeier durch nor vesholem chas falen zolen
 the is transgression their through but and peace mercy fall should

and they seek my life.
⁴ But what is Hashem's answer to him? "I have kept for Myself seven thousand men, who have not bowed the knee to Ba'al."

⁵ Thus, therefore, also in the zman hazeh, there has come into being a she'erit (remnant, remainder) in accordance with the bechirah (election) of chesed (free, unmerited favor or grace). ⁶ But if on the mekor (basis) of chen v'chesed (unmerited favor, grace), then not on the mekor (basis) of ma'asim (works), vi-bahlt (since) otherwise chesed would no longer be chesed. ⁷ What then? What Yisroel sought for, that is what it did not obtain; but hannivcharim (the elect, the chosen ones) obtained it. And the rest were hardened. ⁸ As it is written, G-d gave to them a ruach tardemah (spirit of deep sleep), eyes that they should not see and ears that they should not hear, until this very day. ⁹ And Dovid said, Let their shulchan (table) become a snare and a net, a trap and a retribution for them; ¹⁰ Let their eyes be darkened so that they cannot see, and bend their backs forever.

¹¹ I ask, therefore, have they stumbled so as to fall? Chas v'shalom! But by their peysha (transgression), Yeshu'at

ישועה געקומען צו די נישט יידן, כדי זיי אייפערדיק צו מאכן .
 machen tsu eiferdik zei kedei Yidn nisht di tsu gekumen yeshue
 make to jealous them so as Jews not the to come salvation

¹² אבער אויב זייער איבערטערטונג איז געווארן דאס עשירות פון דער
 der fun ashires dos gevoren iz ibertretung zeier oib ober
 the of riches the become did transgression their if however

וועלט און זייער היזק דאס עשירות פון די פעלקער, וויפל מער
 mer vifel felker di fun ashires dos hezek zeier un velt
 more how much nations the of riches the loss their and world

זייער פולקייט!
 fulkeit zeier
 fullness their

¹³ איך זאג אבער צו אייך נישט יידן, אויף וויפל איך בין דער
 der bin ich vifel oif Yidn nisht aich tsu ober zog ich
 the am I how much on Jews not you to however say I

שליח צו די נישט יידן—איך פארהערלעך מיין עבודה—¹⁴ אויב איך
 ich oib avoide main farherlech ich Yidn nisht di tsu Shliach
 I if ministry my glorify I Jews not the to Shliach

זאל נאר קענען ווי עס איז אייפערדיק מאכן די, וואס זענען מיין
 main zenen vos di machen eiferdik iz es vi kenen nor zol
 my are who the to make jealous was it as be able to only shall

פלייש (און בלוט) און ראטעווען א טייל פון זיי. ¹⁵ ווארום אויב זייער
 zeier oib vorem zeI fun teil a rateven un blut un fleish
 their if because them of part a save and blood and flesh

פארווארפן ווערן איז די (סיבה פון) איבערבעטונג פאר דער וועלט,
 velt der far iberbetung fun sibe di iz veren farvorfen
 world the for reconciliation for reason the is to be being cast away

וואס וועט שוין זיין זייער אויפגענומען ווערן, אויב נישט לעבן פון די
 di fun leben nisht oib veren oifgenumen zeier zain shoin vet vos
 the from life not if to be acceptance their be already will what

טויטע? ¹⁶ און אויב די תרומת העיסה איז הייליק, אזוי איז דאס
 dos iz azoi heilik iz haissa terumat di oib un toite
 the is so holy is dough portion offered of the if and dead

גאנצע טייג אויך הייליק; און אויב דער ווארצל איז הייליק, אזוי זענען די
 di zenen azoi heilik iz vortsel der oib un heilik oich teig gantse
 the are so holy is root the if and holy also dough whole

צווייגן אויך הייליק.
 heilik oich tsvaign
 holy also branches

¹⁷ און אויב אייניקע פון די צווייגן זענען אפגעבראכן געווארן,
 du gevoren opgebrochen zenen tsvaign di fun einike oib un
 you become broken off did branches the of some if and

אבער, זייענדיק א ווילדער איילבערט בוים, ביסט צוגעזעצט געווארן
 gevoren tsugezetst bist boim eilbert vilder a zaiendik ober
 become grafted in are tree olive wild a being however

צווישן זיי און ביסט געווארן מיט זיי אן אנטוילנעמער פונם
 funem onteilnemer an zeI mit gevoren bist un zeI tsvishen
 from the participant a them with become are and them among

ווארצל פון דעם איילבערט בוים און זיין פעטקייט, ¹⁸ בארים זשע
 zhe barim fetkeit zain un boim eilbert dem fun vortsel
 then boast fat richness its and tree olive the of root

דיך נישט קעגן די צווייגן; בארימסטו דיך אבער שוין יא,
 yo shoin ober dich barimstu tsvaign di gegen nisht dich
 yes already however you you do boast branches the against not you

Eloheinu is coming to the Goyim in order to provoke them to jealousy.

¹² And if their peysha (*transgression*) means riches for the world, and their failure means riches for the Goyim, how much more will their fullness mean!

¹³ I am speaking to you Goyim. So then, in as much as I am Shliach of the Ethnic Groups, I magnify my avodas kodesh, in the tikvah ¹⁴ that I might provoke my kinsmen to jealousy and might save some of them. ¹⁵ For if their rejection means ritztzu (*reconciliation*), for the gontzer velt (*whole world*), what shall their acceptance mean other than Chayyim min haMesim (*Life from the dead ones*)? ¹⁶ If the terumah haissa (*portion, offering of the dough*) that is reshit (*first*) is kodesh (*holy*), so is the whole; and if the shoresh (*root*) is kodesh (*holy*), so also are the ana'fim (*the branches*).

¹⁷ But if some of the ana'fim have been broken off, and you, a wild olive, have been grafted among them and have become sharer in the richness of the olive tree's root, ¹⁸ Do not boast over the ana'fim. If you do boast, it is not the case that you sustain the shoresh, but the shoresh sustains you.

(געדענק זשע, אז) נישט דו טראגסט דעם ווארצל, נאר דער ווארצל
vortsel der nor vortsel dem trogst du nisht az zhe gedenk
root the but root the carry you not that then remember

דיך. ^ט וועסט דעריבער זאגן: די צווייגן זענען אפגעבראכן געווארן,
gevoren opgebrochen zenen tsvaign di zogen deriber vest dich
become broken off are branches the say therefore you will you

כדי איך זאל צוגעזעצט ווערן. ^ב גוט, דורך אומגלויבן זענען זיי
zei zenen umgloiben durch gut veren tsugezest zol ich kedei
they are unbelief through well become grafted in shall I so that

אפגעבראכן געווארן, און דו שטייסט דורך גלויבן. האלט זשע
zhe halt gloiben durch shteist du un gevoren opgebrochen
then keep faith through are standing you and become broken off

דיך נישט גרויס, נאר האב מורא; ^{כז} ווארום אויב ה' האט נישט
nisht hot Hashem oib vorem moire hob nor grois nisht dich
not did Hashem if because fear have but great not yourself

געשוינט די נאטירלעכע צווייגן, וועט ער אויך דיך נישט שוינען!
shoinen nisht dich oich er vet tsvaign natirleche di geshoint
spare not you also He will branches natural the spare

^{כב} זע דעריבער די גוטסקייט און שטרענגקייט פון ה'; אויף די
di oif Hashem fun shtrengkeit un gutskeit di deriber ze
those on Hashem of severity and goodness the therefore see

געפאלענע—שטרענגקייט, אבער אויף דיר—גוטסקייט פון ה',
Hashem fun gutskeit dir oif ober shtrengkeit gefalene
Hashem of goodness you on however severity fell

אויב דו וועסט בלייבן אין דער גוטסקייט; אנישט וועסטו אויך
oich vestu anisht gutskeit der in blaiiben vest du oib
also will you otherwise goodness the in remain you will you if

אפגעהאקט ווערן. ^{כב} און יענע, אויב זיי וועלן נישט בלייבן אינם
inem blaiiben nisht velen ze oib yene un veren opgehakt
in the remain not will they if those and become chopped off

אומגלויבן, וועלן אויך צוגעזעצט ווערן; ווארום ה' קען זיי ווידער
vider ze ken Hashem vorem veren tsugezest oich velen umgloiben
again them can Hashem become become grafted in also will unbelief

צוזעצן. ^{כב} ווארום אויב דו ביסט אויסגעשניטן געווארן פון אן איילבערט
eilbert an fun gevoren oisgeshniten bist du oib vorem tsuzetsen
olive an of become cut out are you if because graft in

בוים, וואס איז בטבע ווילד, און אומנאטירלעך צוגעזעצט געווארן צו
tsu gevoren tsugezest unnatirlech un vild beteve iz vos boim
to become grafted unnaturally and wild by nature is which tree

א גוטן איילבערט בוים, אויף וויפל מער וועלן די דאזיקע אויף א
a oif dozike di velen mer vifel oif boim eilbert gutn a
a in these the will more how much on tree olive good a

נאטירלעכן אופן צוגעזעצט ווערן צו זייער אייגענעם איילבערט בוים!?
boim eilbert eigenem zeier tsu veren tsugezest oifen natirlechn
tree olive own their to become grafted in way natural

^{כב} ווארום איך וויל נישט, ברידער, אז איר זאלט נישט וויסן דעם
dem visen nisht zolt ir az brider nisht vil ich vorem
the know not shall you that brothers not want I because

דאזיקן סוד, כדי איר זאלט זיך נישט האלטן פאר קיין
kein far halten nisht zich zolt ir kedei sod dozikn
any for hold not yourselves shall you so that mystery this

חכמים, אז א טיילווייזע פארהארטונג איז געקומען איבער ישראל,
Yisroel iber gekumen iz farhartung teilvaize a az chachomim
Israel over come is hardening partial a that wise men

¹⁹ You will say, then, "Ana'fim were broken off in order that I might be grafted in."

²⁰ Quite so: they were broken off on the mekor (*basis*) of no emunah, but you stand only by emunah.

Do not cherish proud thoughts, but fear. ²¹ For if G-d did not spare the natural anafim, neither will He spare you.

²² Consider then the nedivut (*generosity*), the chesed of Hashem, and also the fearful judgment of Hashem: to those who fell, severity; but to you the goodness of Hashem, provided that you continue in that goodness; otherwise, you too will be cut off.

²³ Whereas, they also, if they do not continue in a condition of no emunah, shall be grafted in; for Hashem is able to graft them in again. ²⁴ For if you were cut off from the wild olive tree and grafted unnaturally into the cultivated olive tree, how much more shall those who belong to it naturally be grafted into their own olive tree.

²⁵ For I do not want you to be unaware, Achim b'Moshiach, of this raz (*mystery*), lest you be wise in your own estimation, that a hardening in part has come over Yisroel, until the full number

ביז די פולקייט פון די אומות העולם וועט אריינקומען; ^כ אז
un arainkumen vet hooilem umes di fun fulkeit di biz
 and come in will of the world nations the of fullness the until
 אזוי וועט כל ישראל ווערן דערלייזט, ווי עס שטייט געשריבן: דער
der geshriben shteit es vi derleizt veren Yisroel kol vet azoi
 the written stands it as saved to be Israel all will thus
 גואל וועט קומען פון ציון, ער וועט אפנווענדן ג-טלאזיקייט פון
fun g-tlozikeit opvenden vet er Tsien fun kumen vet goel
 from ungodliness turn away will he Zion from come will Redeemer
 יעקב. ^כ און דאס איז מיין בונד מיט זיי, ווען איך וועל זיי
zei vel ich ven ze mit bund main iz dos un Yaakov
 them will I when them with covenant my is this and Jacob
 מוחל זיין זייערע זינד. (ישעיהו נט, כ-כא; תהלים יד, ז.)
z id Tehilim ch-cha nt Yeshayah zind zeiere zain moichel
 7 14 Psalms 20-21 59 Yeshayah sin their do forgive

^{כב} וואס שייך דער בשורה טובה, זענען זיי שונאים צוליב
tsulib sonim zei zenen toive besoire der shaich vos
 on account of enemies they are Good News the concerning who
 אייך, אבער וואס שייך דער בחירה זענען זיי געליבטע
gelibet ze zenen bechire der shaich vos ober aich
 beloved they are election the concerning who however you
 צוליב די אבות. ^{כט} ווארום ה' האט נישט קיין חרטה
charote kein nisht hot Hashem vorem avot di tsulib
 regret any not has Hashem because fathers the on account of
 אויף זיינע מתנות און רוף. ^ל ווארום אזוייך איר זענט אמאל
amol zent ir azoivi vorem ruf un matonus zaine oif
 once are you since because calling and gifts his on

געווען אומגעהארכזאם צו ה', איצט אבער האט איר באקומען
bakumen ir hot ober itst Hashem tsu umgehorchzam geven
 received you have however now Hashem to disobedient were
 רחמים דורך זייער אומגעהארכזאמקייט, ^{לא} אזוי זענען אויך זיי
zei oich zenen azoi umgehorchzamkeit zeier durch rachomim
 they also are thus disobedience their through mercy
 איצט אומגעהארכזאם געווארן, כדי דורך די רחמים צו אייך
aich tsu rachomim di durch kedei gevoren umgehorchzam itst
 you to mercy the through so that become disobedient now
 זאלן זיי איצט אויך דערלאנגען רחמים. ^{לב} ווארום ה' האט
hot Hashem vorem rachomim derlangen oich itst ze zolen
 did Hashem because mercy reach also now they should
 אלעמען איינגעשלאסן אין דער אומגעהארכזאמקייט, כדי ער זאל זיין
zain zol er kedei umgehorchzamkeit der in aingeshlosen alemen
 be shall He so that disobedience the in enclose everyone
 רחמנותדיק צו אלעמען.
alemen tsu rachmonesdik
 everyone to merciful

^{לד} א, וואס פאר א טיפקייט פון רייכטום און חכמה און וויסן
visen un chochme un raichtum fun tifkeit a far vos o
 knowledge and wisdom and riches of depth a for who o
 פון ה' ! ווי אומפארשטענדלעך זענען זיינע משפטים און
un mishpotim zaine zenen umfarshntendlech vi Hashem fun
 and judgments His are incomprehensible how Hashem of
 אומאויספארשבאר זיינע דרכים ! ^{לד} ווארום ווער האט געוואוסט די
di gevust hot ver vorem drochim zaine umoifsorshbar
 the known has who because ways His unsearchable

of the Goyim has come in; ²⁶ And so Klal Yisroel shall be delivered, as it is written: Out of Tziyon shall come the Go'el (*Deliverer, Redeemer*); He will turn away, remove peyscha from Ya'akov (*Jacob*), ²⁷ And this will be My Berit (*covenant*) with them, when I take away their sins.

²⁸ With regard to the Besuras HaGeulah they are oyevim (*enemies*) for your sake, whereas with regard to the bechirah (*election*) they are beloved for the sake of the Avot (*Fathers*). ²⁹ For the matnat Hashem and the kri'at Hashem are irrevocable. ³⁰ For just as you Goyim were once without mishma'at to Hashem, but now have received chaninah (*mercy, pardon*) by their lack of mishma'at, ³¹ So also they have now been without mishma'at for your chaninah (*mercy, pardon*) in order that they also might receive chaninah (*mercy*). ³² For G-d has confined all in disobedience in order that He might have chaninah (*mercy*) on all;

³³ O the depth of the riches and the chochmah (*wisdom*) and da'as (*knowledge*) of Hashem. How unfathomable are His mishpatim and unsearchable His ways. ³⁴ For who has known the Ruach of Hashem? Or who has been ISH

מחשבה פון דעם האר? אדער ווער איז געווען זיין ראטגעבער? ^ל אדער
 oder rotgeber zain geven iz ver oder Har dem fun machshove
 or advisor His was is who or L-rd the of mind

ווער האט אים פריער געגעבן, און עס זאל אים צוריקגעגעבן ווערן?
 veren tsurikgegeben im zol es un gegeben frier im hot ver
 to be recompensed to him shall it and given before Him has who

(ישעיהו מ, יג.) ^ל אז אלץ איז פון אים און דורך אים און צו אים;
 im tsu un im durch un im fun iz alts az ig m Yeshayah
 Him to and Him through and Him of is all as 13 40 Yeshayah

אים זיי כבוד אויף אייביק. אמן.
 Omein eibik oif koved zai im
 Amen eternity on glory be to him

ATZATO (*His Counselor*)? ³⁵ Or who has given in advance to Him so that His presents come only as a (*choiv*) debt repaid? ³⁶ Because from Him and through Him and to Him are all things. Lo HaKavod l'Olamim. Omein. (*To Him be glory forever. Amen.*)

איך בעט איך דעריבער, ברידער, דורך די רחמים פון
 fun rachomim di durch brider deriber aich bet ich **יב** 12
 of mercies the by brothers therefore you implore I

ה', אז איר זאלט גענענען אייערע גופים ווי א לעבעדיק,
 lebedik a vi gufim eiere genenen zolt ir az Hashem
 living a as bodies your offer shall you that Hashem

הייליק קרבן, וואס איז וואוילגעפעלן צו ה', ווארום דאס איז
 iz dos vorem Hashem tsu voilgefelen iz vos korben heilik
 is that because Hashem to pleasing is which sacrifice holy

אייער גייסטיקע עבודה. ^ב און זייט נישט געגליכן צו דער דאזיקער וועלט,
 velt doziker der tsu geglichen nisht zeit un avoide gaistike eier
 world this the to likened not be and service spiritual your

נאר פארענדערט זיך דורך דער באנייאונג פון אייער געמיט,
 gemit eier fun banaiyung der durch zich farendert nor
 mind your of renewal the by yourselves be transfigured but

כדי פעסטצושטעלן וואס עס איז היס גוטער און וואוילגעפעלענער
 voilgefelener un guter Hashems iz es vos festsushteln kedei
 pleasing and good Hashem's is it what to determine so as

און פאלקאמענער רצון.
 rotsn folkomener un
 will perfect and

I appeal to you, therefore, Achim b'Moshiach, through the rachamei Hashem (*mercies of G-d*), to present your geviyah, all of your being, as a korban chai (*living sacrifice*), kadosh (*holy*) and acceptable to Hashem, which is your spiritual avodas kodesh service. ² Stop allowing yourself to be conformed to the Olam Hazeh, but be transformed by your hitkhadshut (*regeneration, renewal*) of your mind, so that you may ascertain what is the ratzon Hashem (*the will of G-d*), what is the good, acceptable, and perfect will of G-d.

^א ווארום איך רעד צו יעדן צווישן אייך, דורך דעם
 dem durch aich tsvishen yedn tsu red ich vorem
 the through you among everyone to speak I because

חסד, וואס איז מיר געגעבן געווארן, נישט צו דענקען פון
 fun denken tsu nisht gevoren gegeben mir iz vos chesed
 of mind to not become given me is that grace

זיך העכער ווי עס געהער צו זיין, נאר צו דענקען
 denken tsu nor zain tsu geher es vi hecher zich
 think to but be to do belong it than higher yourselves

באשיידן, יעדער איינער לויט דער מאס אמונה,
 emune mos der loit einer yeder basheiden
 faith measure of the according to one every modestly

וואס איז אים צוגעטיילט געווארן פון ה'. ^ג ווארום ווי
 vi vorem Hashem fun gevoren tsugeteilt im iz vos
 as because Hashem by become assigned to him is which

אין איין גוף האבן מיר א סך אברים, און נישט אלע
 ale nisht un eivrem sach a mir hoben guf ein in
 all not and body parts many a we have body one in

אברים די זעלביקע אויפגאבע, ^ה אזוי זענען מיר,
 mir zenen azoi oifgabe zelbike di hoben eivrem
 we are so task same the have body parts

³ For I say to all who are among you through the chesed (*unmerited favor, grace*) given to me, that you should avoid a false sense of superiority in your thinking; rather exercise shlitah atzmi (*self-control*), thinking with seichel, as G-d has measured to each a measure of emunah. ⁴ For just as in one body we have many members (*natural capacities*), and all the members do not have the same function, ⁵ So we all are one body in Moshiach, and are individually members one of another, ⁶ Having matanot (*gifts*) which

די פילע, איין גוף אינם משיח, און יעדער באזונדער
bazunder yeder un Moshiach inem guf ein file di
 separate every and Moshiach in the body one many the

גלידער איינער פונם אנדערן.¹ און האבנדיק פארשיידענע
farsheidene hobendik un andern funem einer glider
 different having and other of the one members

מתנות לויט דעם חסד, וואס איז אונדז געגעבן געווארן,
gevoren gegeben undz iz vos chesed dem loit matonus
 been given to us is that grace the according to gifts

אויב נבואה, (לאמיר נבואות זאגן) לויט דער
der loit zogen nevues lomir nevue oib
 the according to say prophecies let us prophecy whether

מאס פון אונדזער אמונה;² אויב באדינען, אין דער באדינונג;
badinung der in badinen oib emune undzer fun mos
 service the in serving if faith our of measure

אויב א לערנער, אין דער לערנונג;³ אויב א מוכיח,
moychiech a oib lernung der in lerner a oib
 admonisher an if teaching the in teacher a if

אינם מוסר זאגן; דער געבער, מיט פרייגעביקייט, דער
der fraigebikeit mit geber der zogen musar inem
 the freely giving with givers the saying reproof in the

מנהיג, מיט פלייס; דער גומל חסד מיט
mit chesed goiml der flais mit manheg
 with loving kindness bestower of the effort with leader

מונטערקייט.
munterkeit
 cheerfulness

⁴ זאל די ליבע זיין אָן פאלשקייט; האט פיינט דאס שלעכטע,
shlechte dos faint hot falshkeit on zain libe di zol
 bad the hate have falseness without be love the let

באהעפט זיך צו דעם גוטן.⁵ האט ליב איינער דעם אנדערן מיט
mit andern dem einer lib hot gutn dem tsu zich baheft
 with other the one love have good the to yourself clung

ברידערלעכער ליבע; אינם צוטיילן כבוד, זאל יעדער איינער פריער
frier einer yeder zol koved tsuteilen inem libe briderlecher
 first one every let honor allocating in the love brotherly

אין זינען האבן דעם אנדערן;⁶ ווערט נישט אפהענטיק אין פלייסיקייט,
flaisikeit in ophentik nisht vert andern dem hoben zinen in
 diligence in indolent not be other the have mind in

זייט אייפערדיק אינם גייסט; דינט דעם האר; ⁷ אין דער האפענונג, זייט
zeit hofenung der in Har dem dint Gaist inem eiferdik zeit
 be hope the in L-rd the serve Spirit in the zealous be

פריילעך; אין א צרה, זייט געדולדיק; אינם תפילה טאן, האלט אָן;
on halt ton tfile inem geduldik zeit tsore a in freilech
 on keep do prayer in the patient be trouble a in rejoicing

⁸ זייט מנדב פאר די נוטן פון די הייליקע, פלייסיקט אייך צו
tsu aich flaisikt heilike di fun noitn di far menadev zeit
 to you be diligent kedoishem the of needs the for giving be

זיין מכניסי אורחים.⁹ בענטשט די, וואס רודפן אייך; בענטשט,
bentsht aich roidafen vos di bentsht orchim machnise zain
 bless you persecute who the bless strangers bringing in be

שעלט נישט.¹⁰ פריידט זיך מיט די, וואס פרייען זיך,
zich freien vos di mit zich freidt nisht shelt
 themselves rejoice who the with yourselves rejoice not curse

differ in accordance with the chesed (*unmerited favor, grace*) given to us. If we speak for G-d as *nevi'im (prophets)*, it should be in proportion to the emunah given to us.⁷ If we offer particular acts of avodas kodesh service, it should be used in serving. One who functions as a rabbinic moreh should be active in teaching.⁸ One who imparts *chizzuk (strengthening, encouragement)* should be active in that avodas kodesh ministry. One who makes *tzedakah (contributions)* should do so with *nedivut (generosity)*. The one in *manhigut (leadership)*, with diligence. The one in *bikkur cholim (visiting the sick)* and *gemilut chasadim (benevolence)*, with *simcha*.

⁹ Let *ahavah (agape)* be without *tzevi'ut (hypocrisy)*. Hate what is *haRah*, be devoted to what is *tov*.
¹⁰ Show *mishpochah (family)* affection to one another in *ahavah shel achvah (brotherly love)*. Be first in esteeming one another, in showing mutual respect.¹¹ Be zealous without negligence; with *bren (fervor, hitlahavut)* be burning with the *Ruach Hakodesh*. With avodas kodesh serve Hashem.¹² Have *simcha* in *tikvah*. Have *savlanut* in *tzoros*. Keep *davening tefillos*.
¹³ With a spirit of *koinonia*, keep the *pushke* full for the needs of the *Kedoshim*. Aspire to *hachnosas orchim*.
¹⁴ Say a *bracha* on those who bring *redifah (persecution)* on you, let it be a *bracha*

וויינט מיט די, וואס וויינען. ^ט האט אחדות צווישן זיך. טראכט
tracht zich tsvishen achdes hot veinen vos di mit veint
think yourselves among unity have weep who the with weep

נישט פון הויכע זאכן, נאר לאזט זיך אראפ צו די נידריקע. האלט
halt nidrike di tsu arop zich lozt nor zachn hoiche fun nisht
keep lowly the to down self let but things haughty of not

זיך נישט פאר קיין חכמים. ^י צאלט נישט אפ קיינעמען מיט
mit keinem op nisht tsolt chachomim kein far nisht zich
with any one up not repay wise ones any for not yourself

שלעכטס פאר שלעכטס. טראכט איבער די זאכן, וואס זענען גוט
gut zenen vos zachn di iber tracht schlechts far schlechts
good are which things these over think evil for evil

פאר אלע מענטשן. ^י אויף וויפל עס ליגט אין אייך, אויב מעגלעך,
meglech oib aich in ligt es vifel oif mentshn ale far
possible if you in lies it how much on men all for

זעט צו לעבן בשלום מיט אלע מענטשן. ^ט געליבטע, זייט זיך
zich zeit gelibte mentshn ale mit besholem leben tsu zet
yourself be beloved men all with in peace live to see

נישט נוקם, נאר מאכט אן ארט פאר דעם צארן, ווארום עס שטייט
shteit es vorem tsorn dem far ort an macht nor noikem nisht
stands it because wrath the for place a make but revenged not

געשריבן: ביי מיר איז נקמה איך וועל פארגעלטן, זאגט דער האר
Har der zogt fargeltn vel ich nekome iz mir bai geshriben
L-rd the says repay will I vengeance is Me with written

ג-ט. (דברים לב, לה.) ^ב דעריבער, אויב דיין שונא איז הונגעריק,
hungerik iz soine dain oib deriber lh lb Devarim G-t
hungry is enemy your if therefore 35 32 Deuteronomy G-d

גיב אים צו עסן; אויב ער איז דורשטיק, גיב אים צו טרינקען; ווארום
vorem trinken tsu im gib durshdik iz er oib esen tsu im gib
because drink to him give thirsty is he if eat to him give

טוענדיק דאס דאזיקע, זאמלסטו פייערדיקע קוילן אויף זיין קאפ.
kop zain oif koiln faierdike zamlstu dozike dos tuendik
head his on coals fire you gather these the doing

(משלי כה, כא-בב.) ^כ לאז דיך נישט באזיגט פונם שלעכטן,
shlechn funem bazigt nisht dich loz cha-bb chh Mishle
bad by the be overcome not you let 21-22 25 Proverbs

נאר זיי גובר דאס שלעכטע מיט דעם גוטן.
gutn dem mit schlechte dos goiver zei nor
good the with bad the overcoming be but

יג זאל יעדער איינער זיך אונטערטעניקן צו די העכערע
hechere di tsu unterteniken zich einer yeder zol
higher the to be subject themselves one every let

ממשלות, ווארום עס איז נישטא קיין ממשלה, אחוץ
achuts memshole kein nishto iz es vorem memsholes
except authority any there is not is it because authorities

פון ה', און די עקזיסטירנדיקע ממשלות זענען באשטימט
bashtimt zenen memsholes ekzistirendike di un Hashem fun
set are authorities existing the and Hashem of

געווארן פון ה'. ^ב בכך, דער, וואס שטעלט זיך קעגן
gegen zich shtelt vos der bechein Hashem fun gevoren
against himself resist who the one so then Hashem from become

דער מאכט, דער שטעלט זיך אנטקעגן ה'ס ארדנונג; און די
di un ordenung Hashems antgegen zich shtelt der macht der
the and ordinance Hashem's against self resists that power the

and not a kelalah (curse).

¹⁵ Join in simcha with those who rejoice, weep with those who weep. ¹⁶ Think with a (spiritual) consensus in achdus harmony among yourselves. Do not cherish the thoughts of the ba'al gaavah (haughty person), but associate with the anaviyim (humble), with the lowly am ha'aretz; do not be chachamim (wise ones) in your own estimation. ¹⁷ Repay no one ra'a (evil) for ra'a (evil). Take into consideration what is haTov in the sight of everyone and do that. ¹⁸ If possible, so far as it depends on you, live in shalom with everyone. ¹⁹ Do not take your own revenge, beloved, but give opportunity for G-d's Charon Af (burning wrath), for it is written, LI NAKAM V'SHILEM (Vengeance is mine and recompense, repayment) — I am He who will repay, says Hashem. ²⁰ “But if your enemy is hungry, feed him; if he is thirsty, give him drink; for in so doing you will heap coals of fire on his head.” ²¹ Do not be overcome by what is ra'a, but overcome haRah with haTov.

יג 13 Let kol nefesh (every soul, person)

be subject to the official governing authorities. For there is no memshalah (government) except given by Hashem, and the powers that be have been established by G-d. ² So then, he who opposes the authority has resisted the ordinance, official decree of G-d; and those

מורדים, וועלן איבער זיך באקומען א משפט. ¹ ווארום די
di vorem mishpot a bakumen zich iber velen mordim
 the because judgment a receive themselves over will rebels

מושלים זענען נישט קיין שרעק פאר דעם, וואס טוט גוטס, נאר פאר
far nor guts tut vos dem far shrek kein nisht zenen moshlim
 for but good does who the one for terror any not are rulers

דעם, וואס טוט שלעכטס. ווילסטו אבער נישט מורא האבן
haben moire nisht ober vilstu schlechts tut vos dem
 to have fear not however you want evil does who the one

פאר דער מאכט? דאן טו דאס גוטע, און דו וועסט האבן פון
fun haben vest du un gute dos tu dan macht der far
 from have will you and good the do then authority the before

איר א לויב; ² ווארום זי איז ה'ס דינערין פאר דייעטוועגן צום
tsum daintvegen far dinerin Hashems iz zi vorem loib a ir
 to the your sake for servant Hashem's is it because praise a it

גוטן. ווען אבער דו טוסט דאס שלעכטע, דאן האב מורא; ווארום
vorem moire hob dan schlechte dos tust du ober ven gutn
 because fear have then evil the do you however when good

נישט אומזיסט טראגט זי די שווערד; ווארום זי איז ה'ס דינערין
dinerin Hashems iz zi vorem shverd di zi trogt umzist nisht
 servant Hashem's is it because sword the it bears in vain not

אויסצופירן צארן (שטראף) אויף דעם, וואס טוט שלעכטס.
shlechts tut vos dem oif shtrof tsorn oistsufiren
 evil things does who the one on punishment wrath to carry out

³ דערפאר מוז מען זיך אונטערטעניקן, נישט נאר צוליב דעם
dem tsulib nor nisht unterteniken zich men muz derfar
 the on account of only not be subject self one must therefore

צארן, נאר אויך צוליב דעם געוויסן. ¹ ווארום דערפאר צאלט
tsolt derfar vorem gevisen dem tsulib oich nor tsorn
 pay this reason for conscience the on account of also but wrath

איר אויך שטייערן, ווייל זיי (די מאכטהאבער) זענען ה'ס
Hashems zenen machthober di zei vail shtaiern oich ir
 Hashem's are people in power the they because taxes also you

משרתים און פארנעמען זיך מיט דער דאזיקער זאך. ² גיט אפ
op git zach doziker der mit zich farnemen un meshoresim
 up give thing this one the with themselves occupy and servants

יעדן איינעם דאס, וואס איר זענט מחייב: שטייער, צו וועמען שטייער
shtaiervemen tsu shtaiervemen mechayevzent ir vos dos einem yedn
 tax whom to tax obligated are you which that one every

געהערט, צאל, צו וועמען צאל געהערט, מורא דעם, וועמען מורא
moire vemen dem moire gehert tsol vemen tsu tsol gehert
 fear whom the one fear belongs tariff whom to tariff belongs

געהערט, כבוד, צו וועמען כבוד געהערט.
gehert koved vemen tsu koved gehert
 belongs honor whom to honor belongs

³ זייט קיינעם גארנישט שולדיק, אחוץ ליב צו האבן איינער דעם
dem einer haben tsu lib achuts shuldik gornisht keinem zeit
 the one have to love except in debt nothing anyone be

אנדערן; ווארום דער, וואס האט ליב דעם אנדערן, האט מקיים
mekaiem hot andern dem lib hot vos der vorem andern
 fulfill has other the love has who the one because other

געווען די תורה. ⁴ ווארום דו זאלסט נישט מזנה זיין, דו זאלסט
zolst du zain mezane nisht zolst du vorem toire di geven
 shall you commit adultery not shall you because Torah the did

who resist shall receive mishpat (*judgment*) on themselves. ³ For rulers

are not a cause of pachad (*terror*) to hitnahagut

(*conduct*) that is of HaTov but HaRah. Do you want to be without pachad of

memshalah (*government*)? Do HaTov, and you will have the commendation

of the representative of the memshalah. ⁴ For he is the mesharet

(*minister, servant*) of Hashem to you for HaTov. But if you do HaRah, be afraid.

For he does not bear the cherev to no purpose. For he is the mesharet

of Hashem, an avenger for Charon Af against the evildoer. ⁵ Wherefore it is necessary to be subject,

not only on account of the Charon Af of Hashem, but also on account of matzpun

(*conscience*). ⁶ For that is why you also pay tribute (*taxes*).

For they are mesharetim of G-d engaged in this very task. ⁷ Render to everyone their due:

tribute to whom tribute is due, tax to whom tax; fear to whom fear is due, respect to whom respect.

tribe to whom tribute is due, tax to whom tax; fear to whom fear is due, respect to whom respect.

tribe to whom tribute is due, tax to whom tax; fear to whom fear is due, respect to whom respect.

tribe to whom tribute is due, tax to whom tax; fear to whom fear is due, respect to whom respect.

⁸ Owe (*be indebted, obligated*) nothing to anyone except a choiv

(*debt*) of ahavah (*love*); for he who has ahavah has fulfilled the Torah.

⁹ For the mitzvoh, LO TIN'AF, LO TIRTZACH, LO

נישט מארדן, דו זאלסט נישט גנבענען, דו זאלסט נישט גלוסטן (שמות
Shemot glusten nisht zolst du ganvenen nisht zolst du morden nisht
Exodus covet not shall you steal not shall you murder not

כ, יג-יז), און יעדעס אנדערע געבאט, זענען צוזאמענגעפאסט אין
in tsuzamengefast zenen gebot andere yedes un ig-iz ch
in bound up together are command other every and 13-17 20

דעם דאזיקן ווארט: דו זאלסט ליב האבן דיין חבר ווי דיך אליין.
alein dich vi chaver dain hoben lib zolst du vort dozikh dem
yourself you as neighbor your have love shall you word this the

(ויקרא יט, יח.) די ליבע טוט דעם נאנטן קיין שום שלעכטס
shlechts shum kein nontn dem tut libe di ich it Vayikra
evil in no way not neighbor the does love the 18 19 Leviticus

נישט; דעריבער איז די ליבע די דערפילונג פון דער תורה.
toire der fun derfilung di libe di iz deriber nisht
Torah the of fulfilment the love the is therefore not

^א און דאס דאזיקע זאלט איר טאן, קענענדיק די צייט, אז די
di az tsait di kenendik ton ir zolt dozike dos un
the that time the knowing do you shall these the and

שעה איז שוין אנגעקומען, אויפצושטיין פון שלאף; ווארום איצט
istt vorem shlof fun oiftsushtein ongekumen shoyn iz sho
now because sleep from to rise came already is hour

איז אונדזער ישועה נענטער, ווי ווען מיר האבן אנגעהויבן
ongehoiben hoben mir ven vi nenter yeshue undzer iz
begin did we when than nearer salvation our is

צו גלויבן. ^ב די נאכט איז פארגאנגען און דער טאג האט זיך
zich hot tog der un fargangen iz nacht di gloiben tsu
itself has day the and passed is night the believe to

דערנענטערט; לאמיר זען אראפוארפן די מעשים פון דער פינצטערניש
fintsternish der fun maisim di aropvarfen zhe lomir dernentert
darkness the of deeds the cast off then let us come nearer

און אנטאן די כלי-זין פונם ליכט. ^ג לאמיר גיין באשיידן, ווי
vi basheiden gein lomir licht funem keile-zin di onton un
as humbly walk let us light of the weapon the put on and

בייטאג, נישט פרעסנדיק און זויפנדיק, נישט אין זנות און
un zoines in nisht zoifendik un presendik nisht baitog
and fornication in not guzzling and gorging not by day

צעלאזנקייט, נישט אין מחלוקת און אין קנאה. ^ד נאר טוט אן
on tut nor kine in un machloikes in nisht tseloznkeit
on put but envy in and dissensions in not debauchery

דעם האר יהושע/ישוע המשיח, און זעט, אז אייער
eier az zet un HaMoshiach Yeshua/Yehoshua Har dem
your that see and the Moshiach Yehoshua L-rd the

זארגן פאר קערפער זאל נישט דערפירן צום באפרידיקן די
di bafridikn tsum derfieren nisht zol kerper far zorgen
the satisfying to the lead not shall the body for worries

תאוות.
taives
lusts

TIGNOV, LO TACHMOD, and any other of the mitzvot (commandments) is akitzur (restated, in summary) in this dvar Torah, V'AHAVTA L'RE'ACHA KAMOCHA (You shall love your neighbor as yourself).

¹⁰ Ahavah (agape) does no wrong to the re'a (neighbor); therefore the fulfillment of the Torah is ahavah.

¹¹ Besides this, you have da'as of the zman, that it is already the hour for you to wake up from sheynah (sleep), for now is Yeshu'at Eloheinu nearer than when we became ma'aminim (believers). ¹² The Lailah (Night, of the old epoch) is far advanced, and HaYom is imminent, at hand. Let us therefore take off the dark cloak of the deeds of choshech, ridding ourselves of it, and let us put on the neshek (weapons) of Ohr (light). ¹³ Let us conduct ourselves decently as in HaYom (The Day), not in carousing and shichrut (drunkenness), not in zenut (fornication) and debauchery and zimmah (licentiousness), not in merivah (strife) and quarreling and anochiyut (selfishness) and kinah (jealousy). ¹⁴ But put on Rebbe, Melech HaMoshiach Yehoshua Adoneinu and make no provision for the basar (old fallen nature), to satisfy its ta'avot (lusts).

דעם שוואכן אין דער אמונה זאלט איר מקרב זיין, נאר נישט
nisht nor zain mekarev ir zolt emune der in shvachn dem
not but do welcome you shall faith the in weak the one

צו האלטן וויכוחים איבער צווייפלהאפטע מיינונגען. ^א אייער
einer meinungen tsveifelhafte iber vichuchim halten tsu
one opinions doubtful over debates hold to

יד 14 Welcome the one who is weak in emunah (faith). But not for the purpose of setting him straight in arguments. ² For

גלויבט, אז ער מעג אלץ עסן, דער שוואכער אבער עסט בלויז
 bloiz est ober shvacher der esen alts meg er az gloibt
 only eats however weak one the eat everything may he that believes

גרינווארג. ³ דער, וואס עסט, זאל נישט מבזה זיין דעם, וואס עסט
 est vos dem zain mevaze nisht zol est vos der grinvarg
 eats who the one do despise not shall eats who the one greenery

נישט; און דער, וואס עסט נישט, זאל נישט משפטן דעם, וואס
 vos dem mishpeten nisht zol nisht est vos der un nisht
 who the one judge not shall not eats who the one and not

עסט יא; ווארום ה' האט אים מקבל געווען. ⁷ ווער ביסטו, וואס
 vos bistu ver geven mekabl im hot Hashem vorem yo est
 who you are who was received him has Hashem because yes eats

משפטסט א פרעמדן קנעכט? ער שטייט אדער פאלט פאר זיין
 zain far falt oder shteit er knecht fremdn a mishpetst
 his before falls or stands he servant some one else's a judges

אייגענעם האר! ער וועט אבער אויפגעשטעלט ווערן, ווארום דער האר
 *har der vorem veren oifgeshtelt ober vet er **har eigenem
 L-rd the because to be upheld however will he lord own

איז אימשיטאנד אים אויפצושטעלן.
 oiftsusstelen im imshtand iz
 make stand him able is

⁷ איינער מאכט א חילוק צווישן איין טאג און אן אנדערן,
 andern an un tog ein tsvishen chiluk a macht einer
 other an and day one between distinction a makes one person

און אן אנדערער האלט אלע טעג פאר גלייך; זאל יעדער זיין גאנץ
 gants zain yeder zol gleich far teg ale halt anderer an un
 entirely be everyone let equal for day every holds other an and

זיכער ביי זיך אין דער מחשבה. ¹ דער, וואס האלט (א געוויסן)
 gevisen a halt vos der machshove der in zich bai zicher
 certain a observes who the mind the in himself in sure

טאג, האלט ער אים פאר דעם האר; און דער, וואס עסט, עסט
 est est vos der un Har dem far im er halt tog
 eats eats who the one and L-rd the before it he observes day

פאר דעם האר, ווארום ער דאנקט דאך ה' דערפאר; און דער,
 der un derfar Hashem doch dankt er vorem Har dem far
 the and for this Hashem yet thanks he because L-rd the before

וואס עסט נישט, עסט נישט פאר דעם האר; און דאנקט אויך ה'
 Hashem oich dankt un Har dem far nisht est nisht est vos
 Hashem also thanks and L-rd the before not eats not eats who

דערפאר. ¹ ווארום קיינער פון אונדז לעבט נישט פאר זיך אליין, און
 un alein zich far nisht lebt undz fun keiner vorem derfar
 and alone himself for not lives us of none because for this

קיינער שטארבט נישט פאר זיך אליין. ¹ ווארום ווען מיר לעבן,
 leben mir ven vorem alein zich far nisht shtarbt keiner
 live we when because alone himself for not dies none

לעבן מיר צום האר, און ווען מיר שטארבן, שטארבן מיר צום האר;
 Har tsum mir shtarben shtarben mir ven un Har tsum mir leben
 L-rd to the we die die we when and L-rd to the we live

דעריבער, צי מיר לעבן צי מיר שטארבן, זענען מיר דעם הארס.
 Hars dem mir zenen shtarben mir tsi leben mir tsi deriber
 L-rd's the we are die we or live we whether therefore

¹ ווארום פאר דעם דאזיקן צוועק איז משיח געשטארבן און לעבעדיק
 lebedik un geshtorben Moshiach iz tsvek dozikn dem far vorem
 alive and died Moshiach is purpose this the for because

example, one person has emunah (faith) to eat every potential food; but the weak practice vegetarianism. ³ Let the one who eats not hold in contempt or despise the one who does not eat, and let not the one who does not eat pass judgment on the one who eats, for Hashem treats him as an oreach ratzuy (welcome guest). ⁴ Who are you to condemn the eved (house slave) of someone else? In relation to Ribbono (shel Olam) he stands or falls. And he shall stand, for Ribbono (shel Olam) is able to make him stand.

⁵ One person judges one day to be more important than another; another person judges every day to be alike. Let each be fully convinced in his own mind. ⁶ The one who holds an opinion on the day does so to Hashem. And the one who eats does so to Hashem, for he does the bentshen (custom of saying grace after meals) of the Birkat Hamazon to Hashem. And the one who does not eat does so to Hashem and gives the hodayah (thanksgiving) to Hashem. ⁷ For no one of us lives for himself and no one dies for himself. ⁸ For if we live, we live for Hashem; and if we die, we die for Hashem. So whether we live or we die, we belong to Hashem. ⁹ For it was for this tachlis (purpose) that Moshiach had his histalkus and came to live again, in order that he might have charge as Moshiach Adoneinu over both the Mesim (dead

געווארן, כדי ער זאל זיין האר איבער טויטע און לעבעדיקע .
 lebedike un toite iber Har zain zol er kedei gevoren
 the living ones and dead over L-rd be shall he so that became

אבער דו, פארוואס משפטסטו דיין ברודער? אדער דו, פארוואס
 farvos du oder bruder dain mishpetstu farvos du ober
 why you or brother your you judge why you however

ביסטו מבזה דיין ברודער? ווארום מיר אלע וועלן שטיין פאר
 far shtein velen ale mir vorem bruder dain mevaze bistu
 before stand will all we because brother your despise you are

ה'ס כסא המשפט. ווארום עס שטייט געשריבן: אזוי ווי
 vi azoi geshriben shteit es vorem hamishpot kisei Hashems
 as just written stands it because judgment throne of Hashem's

איך לעב, זאגט דער האר ג-ט, צו מיר וועט זיך בייגן יעדע קני, און
 un kni yede beigen zich vet mir tsu G-t Har der zogt leb ich
 and knee every bow self will Me to G-d L-rd the says live I

יעדע צונג וועט לויבן ג-ט. (ישעיהו מה, כג.) אַט אזוי ארום וועט
 vet arum azoi ot chg mh Yeshayah G-t loiben vet tsung yede
 will then so just 23 45 Yeshayah G-d praise will tongue every

יעדער איינער פון אונדז מוזן אפגעבן א דין וחשבון צו ה'
 Hashem tsu ucheshben din a opgeben muzn undz fun einer yeder
 Hashem to account judge a give up have to us of one every

פאר זיך אליין.
 alein zich far
 alone himself for

טוט זשע מער נישט משפטן איינער דעם אנדערן. נאר האלט
 halt nor andern dem einer mishpeten nisht mer zhe tut
 keep but other the one judge not more then do

ליבער דאס פאר רעכט, נישט צו לייגן קיין מיכשול אדער א
 a oder michshol kein leigen tsu nisht recht far dos liber
 a or stumbling block any place to not right for that rather

פאסטקע פאר דעם ברודער. איך ווייס, און בין בטוח אינם האר
 Har inem betuech bin un veis ich bruder dem far pastke
 L-rd in the confident am and know I brother the before trap

יהושע/ישוע, אז וועזנטלעך איז קיין זאך נישט טמא; אחוץ פאר
 far achuts tome nisht zach kein iz vezntlech az Yeshua/Yehoshua
 for except defiled not thing any is essential that Yehoshua

אים, וואס באטראכט עפעס ווי טמא, פאר אים איז עס טמא .
 tome es iz im far tome vi epes batracht vos im
 defiled it is him for defiled as something considers who him

ווארום אויב דיין ברודער ווערט מצער דורך א מאכל, (וואס
 vos maichl a durch metsaer vert bruder dain oib vorem
 which food a through grieved becomes brother your if because

דו עסט), גייסטו מער נישט לויט דער ליבע. זאל יענער,
 yener zol libe der loit nisht mer geistu est du
 that one let love the according to not more go you eats you

פאר וועמען משיח איז געשטארבן, נישט פארלוירן ווערן דורך
 durch veren farloiren nisht geshtorben iz Moshiach vemen far
 through become lost not die did Moshiach whom for

דיין שפיז! זאל דעריבער אייער גוטס נישט ווערן קיין סיבה צו
 tsu sibe kein veren nisht guts eier deriber zol shpaiz dain
 to reason any become not good your therefore let food your

לעסטערונג; ווארום דאס קעניגרייך פון ה' באשטייט נישט אין
 in nisht bashteit Hashem fun kenigraich dos vorem lesterung
 in not consists Hashem of kingdom this because blaspheme

ones) and the Chayyim (living ones).

10 So you, why do you judge your Ach b'Moshiach? Or you, why do you despise your Ach b'Moshiach? For we shall all stand in the Bet Din (Court of Law) of Hashem before his Kisse Din (judgment seat), his Kisse Mishpat,

11 For it is written, "As I live, says Hashem, before Me KOL BERECH (every knee) will bow and KOL LASHON (every tongue) shall give praise to Hashem."

12 So then each of us will give account of himself to Hashem.

13 Let us therefore no longer pass judgment on one another, but decide this rather: not to put an occasion for michshol (stumbling, offense, downfall) in the way of the Ach b'Moshiach.

14 I have da'as and am convinced in Adoneinu Yehoshua that nothing is tamei beetzem (intrinsically), except that to the one who reckons something profane, to that person it is profane. 15 For if your Ach B'Moshiach is deeply upset on account of [your] okhel (food), you are no longer conducting yourself in terms of ahavah. Do not by your okhel destroy that one for whom Moshiach died. 16 Therefore, do not let HaTov of you be brought into contempt. 17 For the Malchut Hashem is not a

עסן און טרינקען, נאר אין צדקות און שלום און שמחה אינם
 inem simcha un sholem un tsedokes in nor trinken un esen
 in the joy and peace and righteousness in but to drink and to eat

רוח הקודש. ¹⁷ ווארום דער, וואס דינט דעם משיח אינם
 inem Moshiach dem dint vos der vorem Hakoidesh ruach
 in the Moshiach the serves who the one because the Holy Spirit

דאזיקן, איז וואוילגעפעלן צו ה' און איז באוויליקט ביי מענטשן.
 mentshn bai bavilikt iz un Hashem tsu voilgefelen iz dozikn
 men by approved is and Hashem to pleasing is this

¹⁸ לאמיר זשע זיך נאכיאגן נאך די זאכן פון שלום און
 un sholem fun zachn di noch nochyogen zich zhe lomir
 and peace of things the after pursue ourselves then let us

נאך די זאכן, דורך וועלכע מיר וועלן דערבויען איינער דעם אנדערן.
 andern dem einer derboien velen mir velche durch zachn di noch
 other the one build up will we which through things the after

¹⁹ צעשטערט נישט ה'ס זאך צוליב א מאכל. אלץ איז
 iz alts maichl a tsulib zach Hashems nisht tseshtert
 is everything food a on account of work Hashem's not destroy

טהור; נאר עס איז שלעכט פאר דעם מענטשן, וואס ווען ער עסט עס,
 es est er ven vos mentshn dem far schlecht iz es nor tahor
 it eats he when who man the for evil is it only pure

ווערט ער א מיכשול (פאר אן אנדערן). ²⁰ עס איז גוט נישט
 nisht gut iz es andern an far michshol a er vert
 not good is there other an for stumbling block a he becomes

צו עסן קיין פלייש, און נישט צו טרינקען קיין וויין, און נישט צו טאן
 ton tsu nisht un vain kein trinken tsu nisht un fleish kein esen tsu
 do to not and wine any drink to not and meat any eat to

דאס, דורך וועלכן דיין ברודער שטרויכלט. ²¹ די אמונה, וואס דו
 du vos emune di shtroichtl bruder dain velchen durch dos
 you which faith the is tempted brother your which through this

האסט, האב דיר פאר ה'. וואויל איז דעם, וואס פארמשפט זיך
 zich farmishpet vos dem iz voil Hashem far dir hob host
 self condemns who the one is blessed Hashem before you have

נישט אליין דערמיט, וואס ער דערלויבט זיך. ²² דער אבער,
 ober der zich derloibt er vos dermit alein nisht
 however the one himself allows he what with himself not

וואס איז מסופק, ווען ער עסט, איז פארמשפט ווייל ער טוט עס
 es tut er vaill farmishpet iz est er ven mesupek iz vos
 it does he because condemned is eats he when doubtful is who

נישט פון אמונה; און אלץ, וואס איז נישט פון אמונה איז א חטא.
 chet a iz emune fun nisht iz vos alts un emune fun nisht
 sin a is faith of not is what all and faith of not

טו ¹⁵ מיר, די שטארקע, האבן א חוב, סובל צו זיין די
 di zain tsu soivl choiv a hoben shtarke di mir
 the his to endure debt a have strong ones the we

שוואכקייטן פון די שוואכע, און נישט זיך אליין צו באפרידיקן.
 bafridikn tsu alein zich nisht un shvache di fun shvachkeitn
 satisfy to alone self not and weak the of weaknesses

² זאל יעדער איינער פון אונדז זוכן צו געפעלן זיין חבר צום גוטן,
 gutn tsum chaver zain gefelen tsu zuchen undz fun einer yeder zol
 good to the chaver his please to seek us of one every let

צו דערבויאונג. ³ ווארום משיח האט אויך נישט געזוכט זיך אליין צו
 tsu alein zich gezucht nisht oich hot Moshiach vorem derboiung tsu
 to alone self seek not also did Moshiach because build up to

matter of eating and drinking, but of tzedek (*righteousness*), shalom (*peace*) and simcha b'Ruach Hakodesh. ¹⁸ For he who serves Moshiach in this is pleasing to Hashem and approved by people in general.

¹⁹ So then we pursue what makes for shalom and for the building up of one another. ²⁰ Do not for the sake of okhel bring churban to the work of Hashem.

All okhel is tahor but it is wrong to eat anything that causes nisyonot. ²¹ It is a fine thing not to eat meat nor drink wine nor anything by which your Ach b'Moshiach stumbles.

²² The emunah that you have, keep beshita (*as a matter of conviction or principle*) to yourself before G-d. Ashrey is the man who does not condemn himself by the things he approves. ²³ But in the man who doubts, there is found in him a dvar ashmah (*a thing of guilt, condemnation*) if he eats, because it is not of emunah. And whatever is not of emunah is averah (*sin*).

15 We, the strong, ought to support the weaknesses of those without chizzuk, and not to please ourselves.

² Let each of us please his re'a with a view to what is beneficial, for upbuilding. ³ For even Rebbe, Melech HaMoshiach

געפעלן, נאר ווי עס שטייט געשריבן: די חרפות, וואס דינע באליידיקער
baleidiker daine vos charpes di geshriben shteit es vi nor gefelen
 insulters your which shame the written stands it as but please

האבן דיר אנגעטאן, זענען געפאלן אויף מיר. (תהלים סט, י.)⁷ ווארום
vorem i st Tehilim mir oif gefalen zenen ongeton dir hoben
 because 10 69 Psalms Me upon fallen have put on you did

אלץ, וואס איז פון פריער געשריבן, איז געשריבן געווארן
gevoren geshriben iz geshriben frier fun iz vos alts
 become written is written previously from is which everything

פאר אונדזער באלערנונג, כדי דורך סבלנות און דער טרייסט
treist der un savlones durch kedei balernung undzer far
 comfort the and patience through so that learning our for

פון די כתבי (הקודש) זאלן מיר האבן די האפענונג.⁸ און
un hofenung di hoben mir zolen Hakoidesh Kitvei di fun
 and hope the have we should the Holy Scriptures the of

דער ג-ט פון סבלנות און פון נחמה זאל אייך געבן, אז איר זאלט
zolt ir az geben aich zol nechome fun un savlones fun G-t der
 shall you that give you shall comfort of and patience of G-d the

האבן צווישן זיך איין מחשבה לויט דעם משיח
Moshiach dem loit machshove ein zich tsvishen hoben
 Moshiach the according to mind one yourselves among have

יהושע/ישוע; ¹ כדי איר זאלט איינשטימיק, מיט איין מויל,
moil ein mit einshtimik zolt ir kedei Yeshua/Yehoshua
 mouth one with agree shall you so that Yehoshua

אפגעבן כבוד דעם ג-ט און פאטער פון אונדזער האר יהושע/ישוע
Yeshua/Yehoshua Har undzer fun foter un G-t dem koved opgeben
 Yehoshua L-rd our of Father and G-d the honor to give

המשיח
HaMoshiach
 the Moshiach

¹ דערפאר זאלט איר מקרב זיין איינער דעם אנדערן, ווי אויך דער
der oich vi andern dem einer zain mekarev ir zolt derfar
 the also as other the one do welcome you shall therefore

משיח האט אונדז מקרב געווען, צו ה'ס כבוד.² ווארום איך
ich vorem koved Hashems tsu geven mekarev undz hot Moshiach
 I because honor Hashem's to did welcome us has Moshiach

זאג, משיח איז געבוירן געווארן צו זיין א משרת פון די געמלטע
gemalte di fun meshores a zain tsu gevoren geboiren iz Moshiach zog
 circumcised the of servant a be to become born is Moshiach say

צוליב דעם אמת פון ה', כדי צו באשטעטיקן די הבטחות
havtoches di bashtetiken tsu kedei Hashem fun emes dem tsulib
 promises the confirm to so as Hashem of truth the on account of

צו די אבות, ³ און כדי די אומות העולם זאלן אפגעבן
opgeben zolen hooilem umes di kedei un avot di tsu
 give should of the world nations the so that and fathers the to

כבוד צו ה' פאר זיינע רחמים, ווי עס שטייט געשריבן: דערפאר
derfar geshriben shteit es vi rachomim zaine far Hashem tsu koved
 therefore written stands it as mercy His for Hashem to honor

וועל איך דיך לויבן צווישן די פעלקער, און צו דיין נאמען זינגען.
zingen nomen dain tsu un felker di tsvishen loiben dich ich vel
 sing Name your to and nations the among praise you I will

(תהלים יח, נ.)⁴ און ווידער ווערט געזאגט: פריידט זיך, איר אומות
umes ir zich freidt gezogt vert vider un n ich Tehilim
 nations you self rejoice said it is again and 50 18 Psalms

did not please himself; but, as it is written, V'CHERPOT CHORPECHA NAF'LU ALAI (*The reproaches of those who reproach You have fallen on me*).⁴ For as much as was written beforehand was written

for our limudei kodesh, in order that through savlanut and through the nechamah of the Kitvei Hakodesh we might hold fast tikvah (*hope*).⁵ May the G-d of savlanut and of nechamah give you to live in harmony among yourselves in accordance with Rebbe, Melech HaMoshiach Yehoshua,

⁶In order that with achdus of mind and voice you might give kavod to the Elohim and Avi of Adoneinu Rebbe, Melech HaMoshiach Yehoshua.

⁷ Therefore, treat each other as orchim ratzuy (*welcome guests*), as Rebbe, Melech HaMoshiach welcomed you, to the kavod of Hashem (*glory of G-d*).⁸ For I declare that Moshiach has become Mesharet Bnei HaMilah (*Servant, Minister of the Circumcised*) for the sake of the Emes Hashem (*the truth of G-d*), to confirm the havtachat given to the Avot,⁹ And in order that the Goyim might give praise to Hashem for His chaninah (*mercy*). As it is written, For this reason I will confess You among the Goyim and sing praises unto Your Name.¹⁰ Furthermore it says, HARNINU GOYIM

(העולם), מיט זיין פאלק. (דברים לב, מג.)¹¹ און ווידער:
 vider un mg lb Devarim folk zain mit hooilem
 again and 43 32 Deuteronomy people His with of the world

לויבט דעם האר (ג-ט), איר אלע אומות (העולם), און גיט אים
 im git un hooilem umes ale ir G-t Har dem loibt
 Him give and of the world nations all you G-d L-rd the praise

א שבח, אלע פעלקער. (תהלים קיז, א.)¹² און ווידער ישעיהו זאגט:
 zagt Yeshayah vider un a kiz Tehilim felker ale shvach a
 says Yeshayah again and 1 117 Psalms nations all praise a

עס וועט זיין דער ווארצל פון ישי, און דער, וואס שטייט אויף
 oif shteit vos der un Yishai fun vortsel der zain vet es
 up stands who this One and Yishai of root the be will there

צו הערשן איבער די אומות (העולם); צו אים וועלן די פעלקער
 felker di velen im tsu hooilem umes di iber hershen tsu
 nations the will Him on of the world nations the over reign to

האפן. (ישעיהו יא, א, י.)¹³ און דער ג-ט פון האפענונג זאל אייך
 aich zol hofenung fun G-t der un i a yo Yeshayah hofn
 you shall hope of G-d the and 10 1 11 Yeshayah hope

אנפילן מיט יעדער שמחה און שלום אינם גלויבן, כדי איר זאלט
 zolt ir kedei gloiben inem sholem un simcha yeder mit onfilen
 shall you so that believing in the peace and joy every with fill

זיין רייך אין דער האפענונג דורך דער גבורה פונם רוח הקודש.
 Hakoidesh ruach funem gvure der durch hofenung der in raich zain
 the Holy Spirit of the might the through hope the in rich be

¹⁴ מייע ברודער, איך אליין בין בטוח וועגן אייך, אז איר
 ir az aich vegen betuech bin alein ich brider maine
 you that you about confident am myself I brothers my

זענט פול מיט גוטסקייט, אנגעפילט מיט יעדן וויסן, און זענט
 zent un visen yedn mit ongefilt gutskeit mit ful zent
 are and knowledge every with filled goodness with filled are

אימשטאנד צו זאגן שטראף רייד איינער דעם אנדערן.¹⁵ איך
 ich andern dem einer reid shtrof zogen tsu imshand
 I other to the one words admonishing say to able

אבער האב געשריבן צו אייך, טיילווייז דרייסט, אזוי ווי אייך צו
 tsu aich vi azoi dreist teilvaiz aich tsu geshriben hob ober
 to you as so boldly partly you to written have however

דערמאנען דורך דעם חסד, וואס איז מיר געגעבן געווארן פון
 fun gevoren gegeben mir iz vos chesed dem durch dermonen
 from become given me is what grace that through remind

ה',¹⁶ צו זיין א קנעכט פונם משיח יהושע/ישוע צו די
 di tsu Yeshua/Yehoshua Moshiach funem knecht a zain tsu Hashem
 the to Yehoshua Moshiach of the servant a be to Hashem

אומות העולם, דינענדיק ווי א כהן אין דער בשורה טובה פון
 fun toive besoire der in koyen a vi dinendik hooilem umes
 of Good News the in kohen a as serving of the world nations

ה', כדי דאס קרבן פון די אומות העולם זאל ווערן
 veren zol hooilem umes di fun korben dos kedei Hashem
 become shall of the world nations the of sacrifice the so that Hashem

באווייליקט, געהייליקט דורך דעם רוח הקודש.
 Hakoidesh ruach dem durch geheilikt bavilikt
 the Holy Spirit the through holy acceptable

¹⁷ איך האב דעריבער עפעס, מיט וואס זיך צו בארימען אינם
 inem barimen tsu zich vos mit epes deriber hob ich
 in the boast to myself which with something therefore have I

AMMO (*Rejoice, Goyim with His people*).¹¹ And again, HALELU ES ADONOI KOL GOYIM SHABBECHUHU KOL HAUMMIM (*Baruch Hashem, Praise the L-rd, all you Goyim, and let all the peoples praise Him*).¹² And again Yeshayah

says, The SHORESH OF YISHAI (*the Root of Jesse*), shall come forth, even the one who arises to rule the GOYIM; in him (*the Gentiles, the nations*) shall put their TIKVAH (*hope*).

¹³ May the Elohei HaTikvah (*the G-d of hope*) fill you with simcha and shalom in believing, that you may overflow in tikvah (*hope*), in the ko'ach (*power*) of the Ruach Hakodesh.

¹⁴ Achim b'Moshiach of mine, I myself am convinced concerning you, that you yourselves too are full of yosher (*rectitude*), full of da'as, able also to admonish one another.

¹⁵ But I wrote to you rather bluntly in this iggeret hakodesh in part as a way of reminding you, by virtue of the chesed (*unmerited favor, gift of grace*) given me from Hashem,

¹⁶ To be a mesharet (*minister, servant*) of Rebbe, Melech HaMoshiach Yehoshua to the Goyim, serving the Besuras HaGeulah of Hashem, administering with a kohen's avodas kodesh service the minchah offering to Hashem of the Goyim, that this offering might be acceptable, mekudash (*set apart as holy*) in the Ruach Hakodesh.

¹⁷ Therefore I have this glorying in

משיח יהושע/ישוע, מיט די ענינים, וואס זענען שייך
 shaich zenen vos inyonim di mit Yeshua/Yehoshua Moshiaich
 concerning are which issues the with Yehoshua Moshiaich
 ה'. ווארום איך וועל מיך נישט אונטערשטעלן צו רעדן פון
 fun reden tsu untershtelen nisht mich vel ich vorem Hashem
 of speak to dare not myself will I because Hashem
 עפעס אחוץ פון דעם, וואס משיח האט געווירקט דורך מיר,
 mir durch gevirkt hot Moshiaich vos dem fun achuts epes
 me through worked has Moshiaich which that of except anything
 צו ברענגען די אומות העולם צו געהארכזאמקייט, אין ווארט און
 un vort in gehorchzamkeit tsu hooilem umes di brengen tsu
 and word in obedience to of the world nations the bring to
 בפועל ממש, מיט דער גבורה פון אותות און מופתים, מיט דער
 der mit mofsim un otot fun gvure der mit mamesh bepoiel
 the with wonders and signs of might the with real deeds
 גבורה פונם רוח הקודש, אזוי, אז איך האב פון ירושלים
 Yerushalayim fun hob ich az azoi Hakoidesh ruach funem gvure
 Jerusalem from have I that so the Holy Spirit from the might
 און דער געגנט ארום ביז אייליריקען אומעטום פולשטענדיק
 fulshtendik umetum Illyricum biz arum gegent der un
 fully everywhere Illyricum up to around region the and
 אנגעזאגט די בשורה טובה פונם משיח; פלייסנדיק מיך אזוי,
 azoi mich flaisendik Moshiaich funem toive besoire di ongezogt
 so myself striving Moshiaich of the Good News the announced
 אנצוזאגן די בשורה טובה וואו משיחס נאמען איז נאך נישט
 nisht noch iz nomen Moshiaichs vu toive besoire di ontsuzogen
 not yet is Name Moshiaich's where Good News the to proclaim
 געווען באקאנט, כדי איך זאל נישט בויען אויף אן אנדערנס
 anderns an oif boien nisht zol ich kedei bakant geven
 another's an upon build not shall I so that known become
 יסוד, נאר ווי עס שטייט געשריבן: זיי, וועמען עס איז נישט
 nisht iz es vemen zei geshriben shteit es vi nor yesod
 not is it to whom they written stands it as but foundation
 דערציילט געווארן וועגן אים, וועלן זען, און די, וואס האבן נישט
 nisht hoben vos di un zen velen im vegen gevoren dertselt
 not have who the and see will him about been told
 געהערט, וועלן פארשטיין. (ישעיהו נב, טו.)
 tu nb Yeshayah farshtein velen gehert
 15 52 Yeshayah understand will heard
 צוליב וועלכן איך בין טאקע מערערע מאל געשטערט
 geshtert mol merere take bin ich velchen tsulib
 prevented times several actually am I which on account of
 געווארן צו קומען צו אייך. אבער איצט, שוין נישט האבנדיק קיין
 kein hobendik nisht shoin itst ober aich tsu kumen tsu gevoren
 any having not at last now however you to come to become
 ארט אין די דאזיקע מקומות און לעבנדיק יארנלאנג צו קומען צו
 tsu kumen tsu yornlang lechtsndik un mekoimes dozike di in ort
 to come to for long years yearning and places these the in place
 אייך, וועל איך צו אייך קומען, ווען איך וועל זיין אויפן וועג קיין
 kein veg oifen zain vel ich ven kumen aich tsu ich vel aich
 to way on the be will I when come you to I will you
 שפאניען. ווארום איך האף אייך צו זען אויף דער דורכרייזע, און פון
 fun un durchtraize der oif zen tsu aich hof ich vorem Spain
 by and journey this on see to you hope I because Spain

Moshiaich Yehoshua in reference to what concerns G-d. ¹⁸ For I will not presume to say anything, except of what Moshiaich has accomplished through me for the mishma'at of the peoples, by word and deed, ¹⁹ By the ko'ach of otot u'moftim (signs and wonders), by the power of the Ruach Hakodesh; so that from Yerushalayim in a sweep round to Illyricum, I have preached the Besuras HaGeulah Hashem, ²⁰ Thus making it my hasagos (aspiration) to preach the Besuras HaGeulah where Moshiaich has not been named, lest I build on another's yesod (foundation). ²¹ But, as it is written, "Those who had not been told about Him will see, and those who had not heard shall understand."

²² For this reason I have also regularly been prevented from coming to you. ²³ But now, als (since) I no longer have scope in these regions and have had a tshuka (longing) to come to you for many years, ²⁴ When I travel to Spain...For I hope to see you as I pass through and to be sent on my way there

אייד געשיקט צו ווערן דארטן אהין, ווען איך וועל מיך צום ערשט
ersht tsum mich vel ich ven ahin dorten veren tsu geshikt aich
 first to the myself will I when there there be to sent you

אביסל זעטיקן פון אייד.
aich fun zetiken abisel
 you with satisfy a little

כ^ב איצט אבער פאר איך קיין ירושלים, צו דינען די קדושים.
kedoishem di dinen tsu Yerushalayim kein ich far ober istst
 kedoishem the serve to I travel however now

כ^ב ווארום עס איז מאצעדאניען און אכאיא וואוילגעפעלן צו מאכן א
a machen tsu voilgefelen Achaia un Macedonia iz es vorem
 a make to well pleased Achaia and Macedonia is it because

געמיינזאמע נדבה לטובת די ארעמע צווישן די קדושים
kedoishem di tsvishen oreme di letoyves nedove gemainzame
 kedoishem the among poor the for the benefit donation joint

אין ירושלים. כ^ב ווארום עס איז זיי וואוילגעפעלן, און זיי זענען
zenen zei un voilgefelen zei iz es vorem Yerushalayim in
 are they and well pleased them is it because Jerusalem in

זייערע בעלי חוב. ווייל אויב די אומות העולם האבן א
a hoben hooilem umes di oib vail choiv ba'alei zeiere
 a have of the world nations the if because debt masters of their

חלק אין זייערע רוחניותדיקע זאכן, זענען זיי מחייב זיי צו דינען
dinen tsu zei mechayev zei zenen zachn ruchniesdike zeiere in cheilek
 serve to them obligated they are things spiritual their in share

אין גשמיותדיקע זאכן. כ^ב דעריבער ווען איך וועל האבן געענדיקט דאס
dos geendikt hoben vel ich ven deriber zachn gashmiesdike in
 the completed have will I when therefore things material in

דאזיקע, און האבנדיק פארחתמעט פאר זיי די דאזיקע פרוכט, וועל
vel frucht dozike di zei far farchasmet hobendik un dozike
 will fruit these the them for sealed having and these

איך דורכרייזן אייער לאנד קיין שפאניען. כ^ט און איך ווייס, אז
az veis ich un Spain kein land eier durchraisen ich
 that know I and Spain to land your journey through I

קומענדיק צו אייד, וועל איך קומען מיט דער פולקייט פון משיחס
Moshiachs fun fulkeit der mit kumen ich vel aich tsu kumendik
 Moshiach's of fullness the with come I will you to coming

ברכה.
broche
 blessing

ל^ל איך בעט אייד אבער, ברידער, דורך אונדזער האר
Har undzer durch brider ober aich bet ich
 L-rd our through brothers however you ask I

יהושע/ישוע המשיח און דורך דער ליבע פונם גייסט, אז
az Gaist funem libe der durch un HaMoshiach Yeshua/Yehoshua
 that Spirit of the love the through and the Moshiach Yehoshua

איר זאלט מיטקעמפן מיט מיר אין אייערע תפילות פאר מיר צו ה',
Hashem tsu mir far tfiles eiere in mir mit mitkemfn zolt ir
 Hashem to me for prayers your in we with strive along shall you

כ^ל כדי איך זאל ניצול ווערן פון די ווידערשפעניקע אין יהודה,
Yehude in vidershpenike di fun veren nitsl zol ich kedei
 Yehudah in rebellious the from to be saved shall I so that

און אז מיינ דינסט אין ירושלים זאל זיין אנגענעם צו די
di tsu ongenem zain zol Yerushalayim in dinst main az un
 the to acceptable be shall Jerusalem in service my that and

by you, once I have had the full pleasure of being with you for a time.

²⁵ But now I am traveling to Yerushalayim in avodas kodesh service to the Kedoshim (*Messianic Jews in Jerusalem*). ²⁶ For the kehillot of Moshiach (*Messianic congregations*) in Macedonia and Achaia (*Greece*) chose to make some tzedakah (*contribution*) for the aniyim (*poor*) among the Kedoshim in Yerushalayim. ²⁷ For they chose to do so and owe them a choiv (*debt*), for if the non-Jews have received a share in their spiritual affairs, they ought to minister to the Messianic Jews in material affairs. ²⁸ When, therefore, I have completed this (*collection journey avodas kodesh service*) and sealed this p'ri (*fruit*) to them, I will go by way of you to Spain.

²⁹ And I have da'as that when I come to you, I will come in the fullness of the Birkat HaMoshiach.

³⁰ I appeal to you, Achim b'Moshiach, through Adoneinu Moshiach Yehoshua and the ahavas HaRuach Hakodesh, to contend with me in your tefillos to Hashem on my behalf, ³¹ that I might be delivered from those without mishma'at in Yehudah and my avodas kodesh service to Yerushalayim might be acceptable to the Kedoshim, ³² That I might come to you in simcha (*joy*) birtzon

קדושים; ^ב כדי איד זאל קומען מיט שמחה צו אייך, אם ירצה
 yirtsah im aich tsu simcha mit kumen zol ich kedei kedoishem
 wills if you to joy with come shall I so that saints

ה', און זיך אפרוען ביי אייך. ^ל און דער ג-ט פון שלום זאל
 zol sholem fun G-t der un aich bai opruen zich un Hashem
 shall peace of G-d the and you with rest up myself and Hashem

זיין מיט אייך אלעמען. אמן.
 Omein alemen aich mit zain
 Amen all you with be

Hashem (*in the will of G-d*) and be mutually refreshed by your hitkhabrut (*fellowship*) in the Messianic Chavurah. ³³ V'Elohei HaShalom im kulechem. Omein. (*May the G-d of peace be with you all. Amen.*)

טז איד דערמאן צו אייך צום גוטן אונדזער שוועסטער
 shvester undzer gutn tsum aich tsu dermon ich
 sister in Moshiach our good to the you to remind I

פעבע, וועלכע איז אויך א שמשיית אין דער קהלה פון
 fun kehile der in shamashit a oich iz velche Phoebe
 of kehile the in minister a also is who Phoebe

קענקרעא, ^ב כדי איר זאלט זי אזוי אויפנעמען אינם האר ווי עס
 es vi Har inem oifnemen azoi zi zolt ir kedei Kenkrea
 it as L-rd in the receive so her shall you so that Cencrea

שטייט אָן פאר קדושים, אז איר זאלט איר העלפן אין אלעם, אין
 in alem in helfen ir zolt ir az kedoishem far on shteit
 in everything in help her shall you that kedoishem for on stands

וואס זי וועט אייך נאר ברויכן; ווארום זי איז אויך געווען א
 a geven oich iz zi vorem broichen nor aich vet zi vos
 a been also had she because need just you will she whatever

העלפערין פאר פילע, און פאר מיר אליין.
 alein mir far un file far helferin
 myself me for and many for helper

^א גיט אפ שלום פריסקאן און אקווילאן, מייע מיטארבעטער אינם
 inem mitarbeter maine Aquilan un Priskan sholem op git
 in the co-workers my Aquila and Prisca peace up give

משיח יהושע/ישוע, ^א וועלכע האבן געלייגט זייער אייגענעם
 eigenem zeier geleigt hoben velche Yeshua/Yehoshua Moshiach
 own their lay down did who Yehoshua Moshiach

האלדז פאר מיין לעבן; וועמען נישט נאר איד בין דאנקבאר, נאר אויך
 oich nor dankbar bin ich nor nisht vemen leben main far haldz
 also but thankful am I only not whom life my for neck

אלע קהלות פון די אומות העולם; ^א און גיט אפ שלום דער קהלה
 kehile der sholem op git un hooilem umes di fun kehiles ale
 kehile the peace up give and of the world nations the of kehiles all

אין זייער הויז און גיט אפ שלום מיין געליבטן עפאנעטוס, וואס איז די
 di iz vos Epanetus gelibtn main sholem op git un hoiz zeier in
 the is who Epaenetus beloved my peace up give and house their in

ערשטע פרוכט צום משיח אין אזיען. ^א גיט אפ שלום מרימען,
 Miryamen sholem op git Asia in Moshiach tsum frucht ershte
 Miryam peace up give Asia in Moshiach to the fruit first

וועלכע האט פיל געארבעט פאר אייערטוועגן. ^א גיט אפ שלום
 sholem op git eiertvegen far gearbet fil hot velche
 peace up give your sake for work much did who

אנדראניקוסן און יוניוסן, מייע קרובים און מייע מיטגעפאנגענע,
 mitgefangene maine un kroivim maine Yuniusn un Andronicusn
 fellow prisoners my and relatives my Yunia and Andronicus

וועלכע זענען בארימט צווישן די שליחים, און זענען שוין געווען
 geven shoim zenen un shlichim di tsvishen barimt zenen velche
 were already are and Shlichim the among well known are who

16 I recommend to you achoteinu (*our sister*) Phoebe, the Messianic Shammash of the kehillah in Cencrea, ² That you be mekarev (*welcome and treat well*) to her in Adoneinu, in a manner worthy of the Kedoshim and assist her in whatever matter she may have need of you. For she herself has also been patroness of many and of myself.

³ Drishat Shalom to Prisca and Aquila my fellow po'alim (*workers*) in Rebbe, Melech HaMoshiach Yehoshua,

⁴ Who performed an act of Messianic mesirat nefesh (*whole-hearted devotion to the cause of Moshiach, even at risk of life*) for my sake, and for whom not only I give thanks, but also kol kehillot of the Nations;

⁵ Also Drishat Shalom to the kehillah (*congregation*) that meets in their house. Drishat Shalom to my beloved Epaenetus, who is the bikkurim (*firstfruits*) of Asia for Moshiach.

⁶ Drishat Shalom to Miryam, who has labored much for you. ⁷ Drishat Shalom to Andronicus and Junia, my kinsfolk and my fellow prisoners, who

אינם משיח פאר מיר. ^ה גיט אפ שלום אמפליאטוסן, מיין געליבטן
gelibtn main Ampliatuśn sholem op git mir far Moshiach inem
 beloved my Ampliatuś peace up give me before Moshiach in the

אינם האר. ^ט גיט אפ שלום אורבאנוסן, אונדזער מיטארבעטער אינם
inem mitarbeter undzer Urbanuśn sholem op git Har inem
 in the co-worker our Urbanuś peace up give L-rd in the

משיח, און מיין געליבטן סטאכיס. ^י גיט אפ שלום אפעלעסן,
Apelles sholem op git Stachys gelibtn main un Moshiach
 Apelles peace up give Stachys beloved my and Moshiach

דעם אויסגעפרוואווין (מאמין) אינם משיח. גיט אפ שלום דעם
dem sholem op git Moshiach inem maimen oisgepruvten dem
 the peace up give Moshiach in the believer putting to test the

הויזגעזינד פון אריסטאבולוס. ^כ גיט אפ שלום מיין קרוב העראדיאן.
Herodion korev main sholem op git Aristobuluś fun hoizgezind
 Herodion relative my peace up give Aristobuluś of household

גיט אפ שלום די פון דעם הויזגעזינד פון נארציסוס, וואס זענען אינם
inem zenen vos Nartsisuś fun hoizgezind dem fun di sholem op git
 in the are who Narcissuś of household the of the peace up give

האר. ^כ גיט אפ שלום טריפיינא און טריפאסא, וואס האבן שווער
shver hoben vos Trifosa un Trifeina sholem op git Har
 hard did who Tryphosa and Tryphaena peace up give L-rd

געארבעט אינם האר. גיט אפ שלום די געליבטע פערסיס, וועלכע
velche Persis gelibte di sholem op git Har inem gearbet
 who Persis beloved the peace up give L-rd in the work

האט זייער פיל געארבעט אינם האר. ^כ גיט אפ שלום רופוסן, דעם
dem Rufusuś sholem op git Har inem gearbet fil zeier hot
 the Rufuś peace up give L-rd in the work much very did

אויסדערוויילטן אינם האר, און די מוטער זיינע און מיינע. ^כ גיט
git maine un zaine muter di un Har inem oisderveiltuś
 give mine and his mother the and L-rd in the chosen one

אפ שלום אסינקריטוסן, פלעגאנען, הערמעסן, פאטראבאסן, הערמאסן,
Hermasn Patrobas Hermesuś Flegon Asyncrituśn sholem op
 Hermas Patrobas Hermes Phlegon Asyncrituś peace up

און די ברידער ביי זיי. ^ט גיט אפ שלום פילאלאגוסן און יוליאן,
Yulian un Philologuś sholem op git zei bai brider di un
 Julia and Philologuś peace up give them with brothers the and

נערעאוסן און זיין שוועסטער, אויך אלימפאסן, און אלע הייליקע, וואס
vos heilike ale un Olympasn oich shvester zain un Nereusuś
 who kedoiśhem all and Olympas also sister his and Nereuś

זענען מיט זיי. ^ט גיט אפ שלום איינער דעם אנדערן מיט א הייליקן
heiliken a mit andern dem einer sholem op git zei mit zenen
 holy a with other the one peace up give them with are

קוש. אלע קהלות פונם משיח גיבן אייך אפ שלום.
sholem op aich giben Moshiach funem kehiles ale kush
 peace up you give Moshiach of the kehiles all kiss

^י און איך בעט אייך, ברידער, אכטונג צו געבן אויף די, וואס
vos di oif geben tsu achtung brider aich bet ich un
 who the on give to attention brothers you beg I and

מאכן אן מחלוקת און מיכשוילים להיפך צו דעם לערנען,
lernen dem tsu lehepech michshoilem un machloikes on machen
 teaching the to contrary stumbling blocks and dissensions on create

וואס איר זענט געלערנט געווארן; און מיידט זיי אויס. ^י ווארום
vorem ois zei maidt un gevoren gelernt zent ir vos
 because out them avoid and become taught have you which

are outstanding among Moshiach's shlichim, and also were in Moshiach before me. ⁸ Drishat Shalom to Ampliatuś, my beloved chaver in Adoneinu. ⁹ Drishat Shalom to Urbanuś, our fellow po'el (*worker*) in Moshiach, and my beloved Stachys. ¹⁰ Drishat Shalom to Apelles, approved in Moshiach. Drishat Shalom to those from the household of Aristobuluś. ¹¹ Drishat Shalom to Herodion, my kinsman. Drishat Shalom to those of the household of Narcissuś who are in Adoneinu. ¹² Drishat Shalom to Tryphaena and Tryphosa, who have worked hard in Adoneinu. Drishat Shalom to the beloved Persis, who has labored much in Adoneinu. ¹³ Drishat Shalom to Rufuś the Bechir (*the Chosen one*) in Adoneinu; also his Em and mine. ¹⁴ Drishat Shalom to Asyncrituś, Phlegon, Hermes, Patrobas, Hermas, and the Achim b'Moshiach with them. ¹⁵ Drishat Shalom to Philologuś and Julia, Nereuś and his achot; also Olympas and all the Kedoshim with them. ¹⁶ Greet one another with a neshikat hakodesh. All the Kehillot of Moshiach send you Drishat Shalom.

¹⁷ I appeal to you, Achim b'Moshiach, to look out for those who cause kitot (*sects*) and nisyonot (*temptations*) contrary to the Torah which you learned, and keep away from them. ¹⁸ For such people do not serve Rebbe, Melech

אזעלכע מענטשן דינען נישט אונדזער האר משיח, נאר זייער אייגענעם
eigenem zeier nor Moshiach Har undzer nisht dinen mentshn azelche
 own their but Moshiach L-rd our not serve men such

בויד; און דורך שינע און גלאטע רייד פארפירן זיי די
di zei farfiren reid glate un sheine durch un boich
 the they mislead words smooth and beautiful through and stomach

הערצער פון די פשוטע מענטשן. ^ט ווארום אייער געהארזאמקייט
gehorchzamkeit eier vorem mentshn poshete di fun hertser
 obedience your because people simple the of hearts

איז אלעמען באקאנט. דעריבער פריי איך מיך איבער אייך; נאר
nor aich iber mich ich frei deriber bakant alemen iz
 but you over me I rejoice therefore gone abroad everyone is

איך וויל, אז איר זאלט זיין חכמים וואס שייך דעם גוטן און
un gutn dem shaich vos chachomim zain zolt ir az vil ich
 and good the relates to what wise ones be shall you that want I

תמימים וואס שייך דעם שלעכטן. ^כ און דער ג-ט פון שלום וועט און
in vet sholem fun G-t der un shlechn dem shaich vos temimim
 in will peace of G-d the and evil the relates to what naive

גיבן צעטרעטן דעם שטן אונטער אייערע פיס. זאל דער חסד
chesed der zol fis eiere unter Satan dem tsetreten gichn
 grace the may feet your under Satan the trample a short time

פון אונדזער האר יהושע/ישוע המשיח זיין מיט אייך אלעמען.
alemeh aich mit zain HaMoshiach Yeshua/Yehoshua Har undzer fun
 all you with be the Moshiach Yehoshua L-rd our of

^{כא} טימאטעוס, מיין מיטארבעטער, און לוקיוס און יאזאן און
un Yason un Lukius un mitarbeter main Timotiyos
 and Jason and Lucius and co-worker my Timothy

סאסיפאטער, מייען קרובים, גיבן אייך אפ שלום. ^{כב} איך, טערציוס,
Tertius ich sholem op aich giben kroivim maine Sosipater
 Tertius I peace up you give relatives my Sosipater

דער שרייבער פון דעם בריוו, גיב אייך אפ שלום אינם האר. ^{כג} גאיוס,
Gaius Har inem sholem op aich gib briv dem fun shraiber der
 Gaius L-rd in the peace up you give letter this of scribe the

וועמעס גאסטפריינדשאפט איך און די גאנצע קהלה געניסן, גיט אייך
aich git genisn kehile gantse di un ich gastfreindschaft vemes
 you give enjoy kehile whole the and I hospitality whose

אפ שלום. עראסטוס, דער שאצמייסטער פון דער שטאט, און קווארטוס
Quartus un shtot der fun shatsmaister der Erastus sholem op
 Quartus and city the of treasurer the Erastus peace up

דער ברודער, גיבן אייך אפ שלום. ^{כד} דער חסד פון אונדזער האר
Har undzer fun chesed der sholem op aich giben bruder der
 L-rd our of grace the peace up you give brother the

יהושע/ישוע המשיח זאל זיין מיט אייך אלעמען. אמן.
Omein alemen aich mit zain zol HaMoshiach Yeshua/Yehoshua
 Amen all you with be shall the Moshiach Yehoshua

^{כה} צו אים אבער, וואס קען אייך שטארקן לויט מיין בשורה
besoire main loit shtarken aich ken vos ober im tsu
 News my according to strengthen you can who however him to

טובה און דאס דרשענען פון יהושע/ישוע המשיח, לויט
loit HaMoshiachn Yeshua/Yehoshua fun darshenen dos un toive
 according to the Moshiach Yehoshua of preaching the and Good

דער אנטפלעקונג פון דעם סוד, וואס איז געווען פארבארגן פון
fun farborgen geven iz vos sod dem fun antplekung der
 from hidden was is which mystery the of revelation the

HaMoshiach Adoneinu but their own appetites, and through smooth loshon and fine sounding words they deceive the levavot of the unsuspecting. ¹⁹ For your mishma'at has become known to all. So I have simcha over you, but want you to be chachamim regarding what is HaTov and innocent regarding what is HaRah. ²⁰ And Elohei HaShalom will soon crush HaSatan under your feet. Chesed Adoneinu Moshiach Yehoshua yi'heyeh immachem (*The unmerited favor, mercy and grace of Adoneinu Moshiach Yehoshua be with you*).

²¹ Timotiyos my fellow po'el sends Drishat Shalom to you; also Lucius, Jason, and Sosipater, my kinsmen.

²² I, Tertius, who have written the iggeret, send Drishat Shalom to you in Adoneinu. ²³ Gaius, who is host to me and to the whole kehillah sends Drishat Shalom to you. Erastus, the city treasurer, sends Drishat Shalom to you, also the Ach b'Moshiach, Quartus. [²⁴ The chen v'chesed of Adoneinu Moshiach Yehoshua be with you all. Omein.]

²⁵ To him who is able to establish you by my Besuras HaGeulah, and the hachrazah (*proclamation, kerygma*) of Moshiach Yehoshua, in the hisgalus haSod concealed for long ages, ²⁶ but now made

אייביקע צייטן אָן , ^כאיז אבער איצט נתגלה געווארן, און
un gevoren nisgale itst ober iz on tsaitn eibike
 and become revealed now however is onwards times eternal

דורך די שריפטן פון די נביאים אויף באפעל פונם אייביקן ג-ט
G-t eibikn funem bafel oif neviim di fun shriftn di durch
 G-d eternal by the command on prophets the of scriptures the through

באקאנט געמאכט צו אלע פעלקער צו דער געהארכזאמקייט פון דער
der fun gehorchzamkeit der tsu felker ale tsu gemacht bakant
 the of obedience the to nations all to made known

אמונה; ^כצו ה' דעם איינציקן חכם זאל זיין כבוד דורך
durch koved zain zol chochem eintsikn dem Hashem tsu emune
 through glory be shall wise one only the Hashem to faith

יהושע/ישוע המשיחן לעלמי עולמים! אמן.
Omein olamim lolmei HaMoshiachn Yeshua/Yehoshua
 Amen and ever forever the Moshiach Yehoshua

manifest and through
 Ketuvim Nevu'iyim, in
 accordance with the
 mitzvoh of the Elohei
 Olam (*the Eternal G-d*),
 made known for the
 mishma'at (*obedience*) of
 emunah for kol haGoyim,
²⁷ to the only Elohim
 heChacham (*only wise G-d*),
 lo HaKavod b'Moshiach
 Yehoshua leolemei olemim.
 Omein.

